

การศึกษาผลสัมฤทธิ์และความคงทนในการจำคำศัพท์ภาษาอังกฤษ ของนักเรียน
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ปทุมวัน
ที่เรียนโดยวิธีสอนแบบสัมพันธ์ขอความหมาย

สารนิพนธ์

ของ

ธัญญ์จิรา ภูริอุดมเศรษฐ์

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการสอนภาษาอังกฤษในฐานะภาษาต่างประเทศ

ตุลาคม 2553

การศึกษาผลสัมฤทธิ์และความคงทนในการจำคำศัพท์ภาษาอังกฤษ ของนักเรียน
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ปทุมวัน
ที่เรียนโดยวิธีสอนแบบสัมพันธ์ขอความหมาย

สารนิพนธ์

ของ

ธัญญ์จิรา ภูริอุดมเศรษฐ์

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการสอนภาษาอังกฤษในฐานะภาษาต่างประเทศ

ตุลาคม 2553

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

การศึกษาผลสัมฤทธิ์และความคงทนในการจำคำศัพท์ภาษาอังกฤษ ของนักเรียน
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ปทุมวัน
ที่เรียนโดยวิธีสอนแบบสัมพันธ์ขอความหมาย

บทคัดย่อ
ของ
ธัญญ์จิรา ภูริอุดมเศรษฐ์

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการสอนภาษาอังกฤษในฐานะภาษาต่างประเทศ
ตุลาคม 2553

ธัญจิรา ภูริอุดมเศรษฐ์. (2553). การศึกษาผลสัมฤทธิ์และความคงทนในการจำคำศัพท์ภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ปทุมวัน ที่เรียนโดยวิธีสอนแบบสัมพันธ์ขอบข่ายความหมาย. สารนิพนธ์ ศศม. (การสอนภาษาอังกฤษในฐานะภาษาต่างประเทศ). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. อาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์: รองศาสตราจารย์ เฉลียวศรี พิบูลชล.

การศึกษาค้นคว้าในครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้คำศัพท์และความคงทนในการจำคำศัพท์ภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนสาธิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ปทุมวัน ที่ได้รับการสอนแบบสัมพันธ์ขอบข่ายความหมาย (Semantic Field Approach) กลุ่มตัวอย่างคือนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ปทุมวัน ปีการศึกษา 2552 ภาคเรียนที่ 2 จำนวน 49 คน โดยวิธีสุ่มแบบเจาะจง (Purposive Sampling) จากห้องเรียนที่ได้รับมอบหมายให้รับผิดชอบในการสอน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วยแผนการสอนคำศัพท์ โดยวิธีสอนแบบสัมพันธ์ขอบข่ายความหมาย จำนวน 8 แผน แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ในการเรียนรู้คำศัพท์ แบบทดสอบวัดความคงทนในการจำคำศัพท์ แบบบันทึกหลังการเรียนรู้ และแบบบันทึกหลังการสอน รวม 16 คาบ ระยะเวลาในการทดลอง จำนวน 8 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 2 คาบ คาบละ 50 นาที สถิติที่ใช้ในการทดลอง ได้แก่ การทดสอบค่าที (t-test) ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และค่าร้อยละ (Percentage)

ผลการวิจัย พบว่า นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ปทุมวัน ที่ได้รับการสอนโดยวิธีสอนแบบสัมพันธ์ขอบข่ายความหมายมีผลสัมฤทธิ์ในการเรียนรู้คำศัพท์หลังจากการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับนัยสำคัญ .01 และพบว่าความคงทนในการจำคำศัพท์ภาษาอังกฤษของที่ได้รับการสอนโดยวิธีสอนแบบสัมพันธ์ขอบข่ายความหมาย หลังการทดลองกับหลังจากผ่านไปสองสัปดาห์ไม่แตกต่างกัน นอกจากนี้ผลการวิเคราะห์จากแบบบันทึกการเรียนรู้ของนักเรียนและแบบบันทึกหลังการสอนของครูแสดงให้เห็นถึงพัฒนาการของนักเรียนในการเรียนรู้คำศัพท์สามารถนำไปใช้ในบริบทต่างๆ ได้ถูกต้อง

A STUDY OF ENGLISH VOCABULARY ACHIEVEMENT AND RETENTION OF
MATHAYOMSUKSA 3 STUDENTS OF PATUMWAN DEMONSTRATION
SCHOOL SRINAKHARINWIROT UNIVERSITY LEARNING THROUGH
THE USE OF SEMANTIC FIELD APPROACH

AN ABSTRACT
BY
THANJIRA PHURIUDOMSETH

Presented in Partial Fulfillment of the Requirements for the
Master of Arts Degree in Teaching English as a Foreign Language
at Srinakharinwirot University

October 2010

Thanjira Phuriudomseth. (2010). *A Study of English Vocabulary Achievement and Retention of Mathayomsuksa 3 Students of Patumwan Demonstration School Srinakharinwirot University learning through the Use of semantic field approach*. Master's Project, M.A. (Teaching English as a Foreign Language). Bangkok: Graduate School, Srinakharinwirot University. Project Advisor: Assoc. Prof. Chaleosri Pibulchol.

The objective of this master project was to study English vocabulary learning achievement and retention of Mathayomsuksa 3 students of Patumwan Demonstration School, Srinakharinwirot University by using semantic field approach. The samples of this study were 49 students studying in the second semester of the 2009 academic year. They were drawn from one of the total of seven classrooms through the purposive sampling technique.

The instruments used in this research were eight lessons plans based on the use of semantic field approach, the vocabulary learning achievement test (one group pretest – posttest design), the students' learning log, and the teacher's teaching log. The data were statistically analyzed through t-test for dependent samples, mean, standard deviation and percentage. The data gained from the teaching log and the learning log were descriptively analyzed.

The findings of the research revealed that the English vocabulary achievement of the students who learned through the semantic field approach was significantly increased at the .01 level. Also, their retention of English vocabulary after two weeks still existed. The analysis of the teacher's teaching log as well as the students' learning log, moreover, supported the numerical finding.

อาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ ประธานคณะกรรมการบริหารหลักสูตร และคณะกรรมการสอบ
ได้พิจารณาสารนิพนธ์เรื่อง การศึกษาผลสัมฤทธิ์และความคงทนในการจำคำศัพท์ภาษาอังกฤษ ของ
นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ปทุมวัน ที่เรียนโดยวิธี
สอนแบบสัมพันธ์ขอบข่ายความหมาย ของ ธันย์จิรา ภูริอุดมเศรษฐ์ ฉบับนี้แล้ว เห็นสมควรรับเป็น
ส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการสอนภาษาอังกฤษ
ในฐานะภาษาต่างประเทศ ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒได้

อาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์

.....
(รองศาสตราจารย์ เฉลียวศรี พิบูลชล)

ประธานคณะกรรมการบริหารหลักสูตร

.....
(อาจารย์ ดร. อัญชลี จันทร์เสมอ)

คณะกรรมการสอบ

..... ประธาน
(รองศาสตราจารย์ เฉลียวศรี พิบูลชล)

..... กรรมการสอบสารนิพนธ์
(อาจารย์ ดร. อัญชลี จันทร์เสมอ)

..... กรรมการสอบสารนิพนธ์
(อาจารย์ ดร.พนิตา กุลสิริสวัสดิ์)

อนุมัติให้รับสารนิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาศิลปศาสตร
มหาบัณฑิต สาขาวิชาการสอนภาษาอังกฤษในฐานะภาษาต่างประเทศ ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

..... คณบดีคณะมนุษยศาสตร์
(รองศาสตราจารย์อัครา บุญทิพย์)

วันที่ เดือน ตุลาคม พ.ศ. 2553

ประกาศคุณูปการ

สารนิพนธ์เล่มนี้ สำเร็จได้ด้วยความสามารถ ความเมตตา และความเอาใจใส่อย่างดียิ่งจาก อาจารย์ที่ปรึกษา รองศาสตราจารย์เจลิยวศรี พิบูลชล ที่ได้กรุณาให้คำแนะนำ ชี้แนะ แก้ไขข้อบกพร่อง หลายครั้งต่อหลายครั้งและให้ข้อคิดที่ดี ทำให้สำเร็จลุล่วงได้ด้วยดี ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งในความกรุณาของท่านและกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูง

ขอกราบขอบพระคุณ อาจารย์ ดร.แสงจันทร์ เหมเชื้อ อาจารย์ เตือนตา เลาสุขศรี อาจารย์ ดร.อัญชลี จันทรเสม อาจารย์ ดร.พณิตา กุลสิริสวัสดิ์ ที่ได้กรุณาเป็นกรรมการสอบสารนิพนธ์ และได้ให้แนวคิดที่เป็นประโยชน์เพื่อเป็นแนวทางในการปรับปรุงให้งานมีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณ มา ณ โอกาสนี้

ขอกราบขอบพระคุณคณาจารย์ในภาควิชาภาษาตะวันตก อาจารย์ ดร.แสงจันทร์ เหมเชื้อ อาจารย์เตือนใจ เณลิมกิจ อาจารย์กุลทิพย์ โรหิตร์ธนะ อาจารย์ ดร.อรพรรณ วีระวงศ์ และ รองศาสตราจารย์ เจลิยวศรี พิบูลชล ซึ่งเป็นอาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ ที่ได้ให้ความรู้ และแนวคิดทางด้านการสอน ภาษาอังกฤษ ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้ง และกราบขอบพระคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอกราบขอบพระคุณโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ปทุมวัน ผู้ช่วยศาสตราจารย์ วันชัย วัฒนชัยวิทย์ หัวหน้ากลุ่มสาระภาษาต่างประเทศ อาจารย์ในกลุ่มสาระภาษาต่างประเทศ และอาจารย์ เจ้าหน้าที่หมวดสื่อการสอนที่คอยช่วยเหลือ คอยห่วงใยและให้กำลังใจพร้อมทั้งให้คำแนะนำ แก่ผู้วิจัยในเรื่องต่างๆ

ขอขอบคุณ อาจารย์ นงคราญ สุนทรวันต์ อาจารย์ นัฐ สิทธิกร อาจารย์ สลิสรัตน์ กวีจารุมงคล และ อาจารย์ Micheal ที่กรุณาให้ความช่วยเหลือให้คำปรึกษาที่เป็นประโยชน์แก่ผู้วิจัย

ขอบคุณพี่ๆ เพื่อนๆ น้องๆ ในสาขาวิชาการสอนภาษาอังกฤษในฐานะภาษาต่างประเทศ ที่คอยห่วงใยและให้กำลังใจเสมอมา

ขอขอบคุณนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ปทุมวัน ห้อง 446 ปี 2552

ขอกราบขอบพระคุณบิดา มารดา พี่ๆ เพื่อนๆ ที่คอยช่วยเหลือและให้กำลังใจเสมอมา

คุณค่าและประโยชน์ที่ได้จากสารนิพนธ์เล่มนี้ ขอมอบเป็นเครื่องบูชาพระคุณแด่บุพการี ครู อาจารย์ และผู้มีพระคุณ ที่ได้ให้การศึกษา อบรมและช่วยเหลือผู้วิจัยจนสามารถประสบความสำเร็จ ในการศึกษาจนถึงวันนี้

ธันย์จิรา ภูริอุทุมเศรษฐ์

สารบัญ

บทที่	หน้า
1 บทนำ	1
ภูมิหลัง	1
ความมุ่งหมายของการวิจัย	3
ความสำคัญของการวิจัย	4
ขอบเขตของการวิจัย	4
กรอบแนวคิดของการวิจัย	5
สมมุติฐานในการวิจัย	5
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	6
เอกสารเกี่ยวกับคำศัพท์	6
ความหมายของคำศัพท์	6
ความสำคัญของคำศัพท์	7
องค์ประกอบของคำศัพท์	8
ประเภทของคำศัพท์ภาษาอังกฤษ	9
จุดมุ่งหมายในการสอนคำศัพท์	10
หลักการเลือกคำศัพท์ภาษาอังกฤษเพื่อนำมาสอน	11
วิธีการสอนคำศัพท์ภาษาอังกฤษ	12
เอกสารเกี่ยวกับการสอนคำศัพท์แบบสัมพันธ์ขอบข่ายความหมาย	14
การสอนคำศัพท์แบบสัมพันธ์ขอบข่ายความหมาย	14
ทฤษฎีขอบข่ายความหมาย (Semantic Field Theory)	14
การวิเคราะห์องค์ประกอบความหมายของคำศัพท์	15
วิธีการสอนคำศัพท์แบบการสัมพันธ์ขอบข่ายความหมาย	16
เอกสารเกี่ยวกับความจำและความคงทนในการจำ	23
ความหมายและประเภทของการจำ	23
โครงสร้างความจำ	24
ทฤษฎีกระบวนการจำ	26
ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการจำ	27
ความหมายของความคงทนในการจำ	28
การทดสอบความคงทนในการจำ	28

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
2(ต่อ)	
ระยะเวลาในการวัดความคงทนในการจำ	29
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	30
งานวิจัยในประเทศ	30
งานวิจัยในต่างประเทศ	33
3 วิธีดำเนินการวิจัย	36
การกำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	36
ระยะเวลาในการวิจัย	36
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	36
การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	37
วิธีดำเนินการวิจัย	39
ความหมายของสัญลักษณ์	40
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	42
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	42
5 สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	48
ความมุ่งหมายของการวิจัย	48
สมมติฐานของการวิจัย	48
การดำเนินการวิจัย	48
เครื่องมือที่ใช้ในการทดลอง	49
วิธีการดำเนินการวิจัย	49
การวิเคราะห์ข้อมูล	49
ความสำคัญของการวิจัย	50
สรุปผลการวิจัย	50
อภิปรายผล	50
ข้อเสนอแนะ	54
บรรณานุกรม	55

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
ภาคผนวก	63
ภาคผนวก ก	64
ภาคผนวก ข	72
ภาคผนวก ค	79
ภาคผนวก ง	86
ประวัติย่อผู้ทำสารนิพนธ์	89

บัญชีตาราง

ตาราง	หน้า
1 แบบแผนการทดลอง	40
2 เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ในการเรียนรู้คำศัพท์ของนักเรียนก่อนและหลังการทดสอบ	42
3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบทดสอบวัดความคงทนในการจำศัพท์ภาษาอังกฤษ	43
4 ความสามารถในการทำแบบฝึกหัดคำศัพท์แบบสัมพันธ์ข้อบ่งชี้ความหมาย	47
5 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบทดสอบวัดความคงทนในการจำศัพท์ภาษาอังกฤษ.	80
6 ผลการวิเคราะห์คุณภาพของแบบทดสอบ	82
7 ผลการวิเคราะห์คุณภาพของแบบทดสอบ (60 ข้อ)	83
8 เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ในการเรียนรู้คำศัพท์โดยใช้วิธีการสอนแบบสัมพันธ์ข้อบ่งชี้ความหมาย ก่อนและหลังการทดลอง	84

บัญชีภาพประกอบ

ภาพประกอบ	หน้า
1 กรอบแนวคิดของการวิจัย	5
2 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างความหมายของคำศัพท์	22
3 แผนภูมิแสดงโครงสร้างความจำ	25

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

การติดต่อสื่อสารกันนั้นจำเป็นต้องมีภาษาเป็นสื่อกลาง เพื่อให้เกิดความเข้าใจในแนวเดียวกัน นอกจากจะใช้ภาษาในกลุ่มเดียวกันแล้ว การติดต่อสื่อสารยังแสดงความเข้าใจกับคนภายนอกกลุ่มอีกด้วย โดยในโลกปัจจุบันภาษาอังกฤษเป็นหัวใจสำคัญของคนยุคใหม่ ภาษาอังกฤษเป็นภาษาสากลที่มีผู้นิยมใช้กันมากในการติดต่อสื่อสาร ภาษาอังกฤษจึงมีบทบาทสำคัญในทุกด้าน ไม่ว่าจะเป็นทางด้านการเมือง สังคม เศรษฐกิจ และการศึกษา ดังนั้น ผู้ที่รู้ภาษาอังกฤษเป็นอย่างดี ย่อมเป็นผู้ได้เปรียบในการใช้ ภาษาอังกฤษ เพื่อเป็นเครื่องมือในการติดต่อสื่อสารแลกเปลี่ยนความรู้ความคิด และแสวงหาความรู้ ในด้านต่างๆ (กรมวิชาการ. 2545: 1) ผู้ที่รู้คำศัพท์มากจะสามารถสื่อสารหรือถ่ายทอดความรู้สึกนึกคิด ตามที่ตนเองต้องการจะสื่อ เพื่อให้ผู้อื่นได้รับรู้อย่างอิสระและตรงกับเจตนารมณ์สำหรับการติดต่อสื่อสาร มากขึ้น (เพ็ญศรี รังสิยากุล. 2542: 25 - 29)

ในการเรียนภาษา “คำศัพท์” นับเป็นองค์ประกอบหนึ่งที่สำคัญ การพัฒนาความรู้เกี่ยวกับ คำศัพท์เป็นเครื่องชี้ให้เห็นถึงความก้าวหน้าในการเรียนภาษาของผู้เรียน ผู้ที่เรียนภาษาได้ดีนั้นจะรู้ ความหมายคำศัพท์กว้างขวางกว่าผู้อื่น (Edgar. 1978: 376) การใช้ผิดความหมายอาจทำให้การสื่อสาร เกิดความผิดพลาดและเสียหายได้ การที่จะเรียนรู้ภาษาอังกฤษให้ได้ดีนั้น นักเรียนที่รู้คำศัพท์มาก จำได้แม่นยำและสามารถนำมาใช้ได้ถูกต้องคล่องแคล่ว ย่อมช่วยให้การเรียนได้ผลดียิ่งขึ้น ดังนั้น การจำคำศัพท์จึงเป็นเรื่องสำคัญในการเรียนภาษา (Edgar. 1978: 376) และเป็นปัจจัยสำคัญที่ช่วย ในการเรียนรู้ทักษะภาษาทั้ง 4 ทักษะ คือ ทักษะฟัง ทักษะพูด ทักษะอ่านและทักษะเขียน เพราะถ้า ผู้เรียนไม่มีความหมายของคำศัพท์ก็ไม่สามารถฟัง หรืออ่านเข้าใจได้ตลอด รวมทั้งไม่สามารถพูดหรือ เขียนเพื่อสื่อความคิดของตนเองให้ผู้อื่นเข้าใจได้ (Long; & Pearson.1987: 100 - 101) การรู้คำศัพท์ จำเป็นต่อการเรียนภาษาในทุกระดับการศึกษา ของผู้เรียนภาษาอังกฤษเป็นภาษาที่สอง ยิ่งระดับการศึกษา ยิ่งสูงเท่าใดความจำเป็นในการเรียนรู้คำศัพท์ยิ่งต้องมากขึ้นเท่านั้น (Coady; & Huckin. 1999: 196)

จากความสำคัญของคำศัพท์ ดังที่ได้กล่าวมาข้างต้น จึงได้มีการศึกษาค้นคว้าแนวคิดในการ หาวิธีการสอนคำศัพท์ เพื่อช่วยให้ผู้เรียนมีความรู้เกี่ยวกับคำศัพท์มากขึ้น จากการศึกษาเอกสารการสอน คำศัพท์และการจำ พบว่า มีวิธีการสอนคำศัพท์ที่น่าสนใจอีกวิธีหนึ่ง ซึ่งเป็นการสอนโดยอาศัยหลักการ ของทฤษฎีขอบข่ายความหมาย (Semantic Field Theory) ซึ่งมีหลักการว่า คำศัพท์ทั้งหลายนั้น สามารถจัดเข้าเป็นหมู่พวกที่มีความหมายสัมพันธ์กัน เมื่ออยู่ภายใต้ขอบข่ายความหมายเดียวกัน และสามารถที่จะบอกความเหมือน หรือความแตกต่างทางความหมายของกลุ่มคำเหล่านั้น โดยวิธีการ วิเคราะห์องค์ประกอบความหมายได้อย่างมีระบบ โครว์ และ ควิกลีย์ (Crow; & Quigley. 1985: 497 - 513) เรียกวิธีการสอนวิธีนี้ว่า การสอนแบบสัมพันธ์ขอบข่ายความหมาย (Semantic Field

Approach) ซึ่งมีหลักการดังนี้

1. ผู้เรียนจะได้เรียนรู้คำศัพท์เป็นกลุ่มคำที่มีความหมายอยู่ในขอบข่ายความหมายเดียวกัน
2. การสอนความหมาย มีการวิเคราะห์ถึงความแตกต่าง ความเหมือนระหว่างความหมายของคำหรือข้อความที่คำศัพท์สามารถปรากฏรวมได้ (Collocation) โดยใช้หลักการวิเคราะห์หองค์ประกอบความหมายของคำศัพท์ ซึ่งแสดงไว้บนตารางหรือแผนภาพ (Grid)
3. ให้โอกาสผู้เรียนได้นำความรู้คำศัพท์ที่มีความหมายสัมพันธ์กันไปฝึกใช้ในบริบทต่างๆ ได้อย่างถูกต้องและเหมาะสม อาทิ เช่น เสาวนีย์ ญฐฐาไกร (2549) การใช้ยุทธวิธีการเดาความหมายคำศัพท์ภาษาอังกฤษจากบริบท ผลการวิจัย พบว่า ผู้เรียนมีคะแนนการเรียนรู้คำศัพท์ภาษาอังกฤษสูงกว่าก่อนได้รับการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 พะเยา พรหมเทศ (2549) ได้ศึกษาเกี่ยวกับการใช้การสอนภาษาที่เน้นคำศัพท์ เพื่อเพิ่มพูนความรู้คำศัพท์ และความเข้าใจในด้านภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่สอนโดยกิจกรรมซินแนคติกส์ (Synectics) ผลปรากฏว่า ความสามารถในการจำคำศัพท์ และความคงทนในการเรียนรู้คำศัพท์ภาษาอังกฤษ หลังจากที่ได้สอบครั้งแรก และทิ้งช่วงเวลา 14 วัน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 วิลลิสนี แก้วรา (2550) ได้ศึกษาเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคำศัพท์ภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ระหว่างการสอน โดยใช้เพ็คส์ (PEG) กับการสอนปกติ ผลการวิจัยพบว่าความสามารถในการจำคำศัพท์สูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 สุทธิรัตน์ ปัญญาทิพย์ (2549) ได้ศึกษาผลการใช้กิจกรรมผังความสัมพันธ์ของความหมายในการเรียนแบบร่วมมือที่มีต่อการจำคำศัพท์ภาษาอังกฤษสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ พบว่า นักเรียนมีความคงทนในการจำคำศัพท์เพิ่มมากขึ้น นอกจากนี้ เนาวรัตน์ กองรัตน์ (2551) ได้ทดลองนำบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนคำศัพท์ภาษาอังกฤษ เพื่อความคงทนในการเรียนรู้คำศัพท์ภาษาอังกฤษ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ผลปรากฏว่า นักเรียนที่เรียนอ่อนมีประสิทธิภาพในการจำคำศัพท์สูงขึ้น

จะเห็นว่าการสอนคำศัพท์แบบสัมพันธ์ขอบข่ายความหมาย เป็นการสอนคำศัพท์ที่มีระบบมิได้เป็นการสอนคำศัพท์โดดๆ แต่เน้นให้ผู้เรียนได้เรียนรู้คำศัพท์ที่อยู่ในขอบข่ายความหมายเดียวกัน ซึ่งจะทำให้ผู้เรียนจำได้ดีและนานกว่า เพราะว่าการบันทึกความจำในระบบสมองนั้นจะบันทึกคำที่มีลักษณะเป็นกลุ่มความหมายเดียวกันไว้ด้วยกัน (Collins; & Quill lan. 1969: 240 - 247; Palm berg. 1990: 1 - 10) ส่วนการเปรียบเทียบความหมายระหว่างคำในกลุ่มเดียวกันจะทำให้ผู้เรียนเกิดกระบวนการคิดที่ซับซ้อนกว่าการท่องจำ ซึ่งจะทำให้เกิดการเรียนรู้ได้ดีกว่า ดังที่ เครค และ ล็อคฮาร์ท (Craick; & Lockhart. 1972: 671 - 684) กล่าวว่าความจำ เป็นกระบวนการที่ต่อเนื่องที่เกิดขึ้นในสมอง การจะจำได้มากน้อยหรือนานเพียงใดขึ้นอยู่กับความซับซ้อนของกระบวนการเข้ารหัส ซึ่งบราวน์ และ เพอร์รี่ (Brown; & Perry. 1991: 655 - 670) ได้ทำการวิจัยเกี่ยวกับการสอนคำศัพท์ โดยใช้การสอนแบบสัมพันธ์ขอบข่ายความหมาย พบว่า การสอนคำศัพท์แบบสัมพันธ์ขอบข่ายความหมายเป็นการสอนที่ทำให้ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ในการเรียน และมีความคงทนในการจำคำศัพท์ได้ดีกว่า

นอกจากนี้ การสอนคำศัพท์แบบสัมพันธ์ขอบข่ายความหมาย นั้น มีความสอดคล้องกับ หลักการสอนคำศัพท์ที่มีประสิทธิภาพ ซึ่ง สตอลล์ และ แฟร์แบงก์ (Stahl; & Fairbanks. 1986: 72 - 110) ได้สรุปจากการสังเคราะห์งานวิจัยที่เกี่ยวกับคำศัพท์ประมาณ 40 เรื่อง ไว้ดังนี้

1. การสอนคำศัพท์ต้องสอนให้ผู้เรียนรู้ทั้งความหมาย คำจำกัดความ และความสัมพันธ์ระหว่างคำใหม่กับคำที่รู้จักในขอบข่ายความหมายที่จะได้พบหรือมีปรากฏในพจนานุกรม
2. ให้นักเรียนได้เรียนรู้คำใหม่ โดยมีกระบวนการจัดสาร (Information Processing) ในระดับที่ลึกและซับซ้อน
3. เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้รู้คำที่มีหลายความหมายอย่างถ่องแท้

การเรียนรู้คำศัพท์แบบสัมพันธ์ขอบข่ายความหมาย ทำให้นักเรียนได้เรียนรู้ความหมายของคำศัพท์ของคำได้มากขึ้น ดังหลักการและทฤษฎีขอบข่ายความหมาย ดังกล่าวสามารถนำไปประยุกต์สอนคำศัพท์ให้แก่ผู้เรียนได้ แชนแนล (Channell. 1981: 115 - 122) ได้มองเห็นว่าผู้เรียนภาษามีความจำเป็น ต้องเพิ่มวงความรู้คำศัพท์ให้แตกฉานถึงความหมายของคำ ผู้เรียนจะได้เรียนรู้คำศัพท์ที่มีอยู่ในขอบข่ายความหมายเดียวกัน คำศัพท์ที่นำเสนอจะต้องมีความสัมพันธ์ทางความหมายกันทางใดทางหนึ่ง และผู้เรียนจะได้ศึกษาความหมายของแต่ละคำ เพื่อให้ทราบว่ คำที่เรียนสัมพันธ์กับคำที่มีความหมายใกล้เคียงอย่างไร มีคำอื่นใดบ้างที่สามารถใช้ร่วมกับคำที่เรียนและใช้ได้บริบทใดบ้าง ซึ่งจากผลการประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาอังกฤษ ของนักเรียน พบว่า นักเรียนส่วนใหญ่ยังมีความสามารถในการเรียนคำศัพท์ภาษาอังกฤษ อยู่ในระดับปานกลางและต่ำ ซึ่งสาเหตุมาจากหลายเหตุผล คืออาจเกิดจากตัวนักเรียนเอง จำนวนนักเรียนในชั้น ครูผู้สอน เนื้อหาบทเรียนรวมทั้งวิธีสอน และเทคนิคที่เหมาะสมซึ่งเป็นตัวช่วยที่ทำให้เกิดประสิทธิภาพด้านการเรียนการสอน จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยต่างๆ และสภาพปัญหาที่เกิดขึ้นในการจัดการเรียนการสอนที่กล่าวมา ผู้วิจัย จึงสนใจที่จะใช้วิธีการสอนคำศัพท์แบบสัมพันธ์ขอบข่ายความหมายกับนักเรียนชั้น มัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนสาธิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ปทุมวัน ทั้งนี้ เพื่อศึกษาว่าวิธีการสอนคำศัพท์แบบสัมพันธ์ขอบข่ายความหมาย จะมีส่วนช่วยในการพัฒนาการเรียนรู้คำศัพท์ภาษาอังกฤษได้หรือไม่ รวมทั้งจะก่อให้เกิดความคงทนในการจำคำศัพท์ให้แก่ผู้เรียนหรือไม่ การวิจัยครั้งนี้ จะเป็นประโยชน์ต่อการเรียนการสอนภาษาอังกฤษ โดยเป็นแนวทางให้กับครูผู้สอนในการสอนคำศัพท์ ให้มีประสิทธิภาพรวมทั้งเป็นการช่วยส่งเสริมการเรียนรู้และความสามารถทางการเรียนวิชาภาษาอังกฤษของนักเรียนให้สูงขึ้นต่อไป

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับผลสัมฤทธิ์ในการเรียนรู้คำศัพท์และความคงทนในการจำคำศัพท์ภาษาอังกฤษของนักเรียนที่ได้รับการสอนแบบสัมพันธ์ขอบข่ายความหมาย (Semantic Field Approach)
2. เพื่อเปรียบเทียบระดับผลสัมฤทธิ์ในการเรียนรู้คำศัพท์ของนักเรียนก่อนและหลังจากได้รับการสอนแบบสัมพันธ์ขอบข่ายความหมาย

ความสำคัญของการวิจัย

ผลการศึกษาครั้งนี้จะเป็นแนวทางในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้คำศัพท์โดยวิธีสอนแบบสัมพันธ์ขอบข่ายความหมายที่จะเพิ่มประสิทธิภาพในการสอนคำศัพท์ เพื่อพัฒนาการเรียนรู้คำศัพท์และความคงทนในการจำคำศัพท์ของนักเรียน อันจะเป็นการแก้ปัญหาด้านการเรียนรู้คำศัพท์ภาษาอังกฤษให้กับนักเรียนในทุกระดับชั้นต่อไป

ขอบเขตของการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการศึกษา คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ปทุมวัน ปีการศึกษา 2552 ภาคเรียนที่ 2 ที่มีการจัดนักเรียนแบบคละกัน ทุกห้องเรียนที่เรียนรายวิชาภาษาอังกฤษพื้นฐาน อ 33101 จำนวน 7 ห้องเรียน รวม 350 คน

กลุ่มที่ใช้ในการวิจัย

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ปทุมวัน จำนวน 1 ห้องเรียน จำนวน 49 คน ใช้วิธีสุ่มนักเรียนแบบเจาะจง (Purposive Sampling) จากห้องเรียนที่ได้รับมอบหมายให้รับผิดชอบในการสอน

เนื้อหาที่ใช้ในการค้นคว้า

คำศัพท์ที่ใช้ในการทดลองครั้งนี้ เป็นคำศัพท์จากหนังสือเรียน Opportunities (Intermediate) ในรายวิชาภาษาอังกฤษพื้นฐาน อ 33101

ระยะเวลาในการศึกษาค้นคว้า

ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ผู้วิจัยดำเนินการทดลองในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2552 เป็นเวลา 8 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 2 คาบ คาบละ 50 นาที รวม 16 คาบ ทั้งนี้ไม่รวมถึงเวลาทดสอบก่อนและหลังการทดลอง

ตัวแปรที่ศึกษา

1. ตัวแปรต้น

การสอนคำศัพท์แบบสัมพันธ์ขอบข่ายความหมาย

2. ตัวแปรตาม

2.1 ผลสัมฤทธิ์ในการเรียนรู้คำศัพท์ภาษาอังกฤษ

2.2 ความคงทนในการจำคำศัพท์ภาษาอังกฤษ

นิยามคำศัพท์เฉพาะ

1. การสอนคำศัพท์แบบสัมพันธ์ขอบข่ายความหมาย หมายถึง วิธีการสอนคำศัพท์ที่มีการเสนอคำศัพท์ในหมวดหมู่หรือขอบข่ายความหมายเดียวกันโดยใช้ตาราง เพื่อแสดงความหมายและการปรากฏร่วมของคำศัพท์ เพื่อให้เกิดความรู้แบบสัมพันธ์ขอบข่ายความหมาย ของกลุ่มคำที่เรียนและฝึกใช้คำศัพท์เหล่านั้นในบริบทต่างๆ ได้อย่างถูกต้องเหมาะสม โดยอ้างอิงจากแนวทางใน

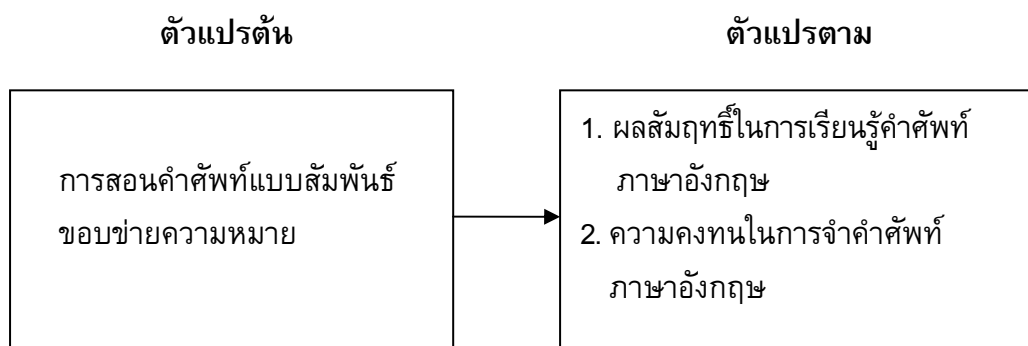
การสอนคำศัพท์ของแซนแนล (Channell. 1981: 115 - 122) ซึ่งได้แบ่งขั้นตอนในการสอนคำศัพท์ออกเป็น 3 ขั้นตอน คือ 1) ขั้นอธิบายความหมาย 2.) ขั้นการสอนคำปรากฏรวม และ 3) ขั้นฝึกการใช้คำศัพท์

2. คำศัพท์ หมายถึง คำที่ได้จากบัญชีคำศัพท์ (Word list) ของระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในประมวลคำศัพท์การสอนภาษาอังกฤษ จากหนังสือแบบเรียน Opportunities (Intermediate)

3. ผลสัมฤทธิ์ในการเรียนรู้คำศัพท์ภาษาอังกฤษ หมายถึง ความสามารถของนักเรียนในการทราบความหมายของคำศัพท์ และสามารถนำไปใช้ในประโยคได้ หลังจากการเรียนการสอนสิ้นสุดลง โดยวัดจากคะแนนสอบก่อน และหลังการสอนของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้คำศัพท์ภาษาอังกฤษที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น

4. ความคงทนในการจำคำศัพท์ภาษาอังกฤษ หมายถึง ความสามารถของนักเรียนในการจำความหมายของคำศัพท์ภาษาอังกฤษที่เรียนรู้ไปแล้ว ประโยค ซึ่งวัดจากคะแนนการทำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้คำศัพท์หลังจากการสอนสิ้นสุดลงเป็นเวลา 2 สัปดาห์

กรอบแนวคิดของการวิจัย

ภาพประกอบ 1 กรอบแนวคิดของการวิจัย

สมมุติฐานในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีสมมุติฐานดังนี้

1. นักเรียนที่เรียนรู้คำศัพท์โดยวิธีสอนแบบสัมพันธ์ขอบข่ายความหมายมีผลสัมฤทธิ์ในการเรียนรู้คำศัพท์หลังจากการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับนัยสำคัญ .01
2. ความคงทนในการจำคำศัพท์ภาษาอังกฤษของนักเรียนที่เรียนรู้โดยวิธีสอนแบบสัมพันธ์ขอบข่ายความหมายไม่ลดลง

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาทฤษฎีเอกสาร และงานวิจัยต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง แยกเป็นประเภท ได้ดังนี้

1. เอกสารเกี่ยวกับคำศัพท์
2. เอกสารเกี่ยวกับการสอนคำศัพท์แบบสัมพันธ์ขอบข่ายความหมาย
3. เอกสารเกี่ยวกับความจำและความคงทนในการจำ
4. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. เอกสารเกี่ยวกับคำศัพท์

1.1 ความหมายของคำศัพท์

เป็นที่ยอมรับกันว่า คำศัพท์เป็นองค์ประกอบที่สำคัญประการหนึ่งของการเรียนภาษา นักการศึกษาหลายท่านได้กล่าวถึงความหมายและความสำคัญของคำศัพท์ไว้ดังนี้

รูบิน (Rubin. 1979: 64) ได้ให้คำจำกัดความของคำศัพท์ไว้ว่า คำศัพท์ หมายถึง คำทุกคำในภาษาที่นำมาใช้และเป็นที่เข้าใจในเฉพาะบุคคล วงสังคม วงอาชีพหรือโดยทั่วไป คำศัพท์ อาจได้แก่ รายการคำ หรือวลี ที่ถูกจัดเรียงตามระบบการเรียงอักษร พร้อมทั้งมีการอธิบายความหมาย แปลหรือยกตัวอย่างประกอบ ริชาร์ด (Richards. 1994: 307) กล่าวว่าคำศัพท์หมายถึงคำทั้งหมด ซึ่งเป็นคำได้ทั้ง คำโดด คำประสม และสำนวนต่างๆ ที่ปรากฏในภาษา

เบอน (Burns. 1993: 7 – 9) ได้กล่าวว่าคำศัพท์ หมายถึง ถ้อยคำทุกคำที่มนุษย์ใช้ในการถ่ายทอดความหมายที่แสดงถึงความรู้ ความคิด ตลอดจนถึงสิ่งของ หรือลักษณะอาการต่างๆ และความหมายของคำศัพท์นั้นก็เป็นที่ยอมรับกันได้ในเฉพาะในกลุ่มคนที่มีความเกี่ยวข้องกันในทางใดทางหนึ่ง

มอร์ริส (Morris. 1997: 4) ได้ให้คำจำกัดความของคำศัพท์ว่า คำศัพท์ หมายถึง คำทุกคำในภาษาที่ถูกใช้และเป็นที่เข้าใจเฉพาะบุคคล วงสังคม วงอาชีพ เชื้อชาติ หรือหมายถึง คำหรือวลีที่ถูกจัดเรียงตามระเบียบการเรียงตัวอักษรพร้อมทั้งมีการอธิบายความหมาย แปลหรือยกตัวอย่างประกอบ

ศิธร แสงธนู และจิต พงศทัต (ตติยา เมฆประยูร. 2544: 9; อ้างอิงจาก ศิธร แสงธนู; และจิต พงศทัต. 2541: 35) กล่าวถึงคำศัพท์ว่า คำศัพท์ คือหน่วยเสียงหลายๆ หน่วยเสียงมารวมกันเป็นข้อมูลที่รวบรวมความหมาย และการออกเสียงของคำที่ใช้ในการสื่อสาร และได้แบ่งความหมายคำศัพท์ออกเป็น 4 นัย คือ

1. ความหมายตามพจนานุกรม (Lexical Meaning)
2. ความหมายทางไวยากรณ์ (Morphological Meaning) ศัพท์ประเภทนี้เมื่ออยู่ลำพังโดดๆ จะเดาความหมายได้ยาก

3. ความหมายที่เกิดขึ้นหรือเปลี่ยนแปลงไปแล้วแต่การเรียงลำดับคำ (Syntactical Meaning)

4. ความหมายที่เปลี่ยนไปตามเสียงขึ้นหรือลงของผู้พูดเปล่งออกมา (Intonation Meaning)

สรุปได้ว่า คำศัพท์ คือ กลุ่มเสียงหรือกลุ่มตัวหนังสือทั้งหมดที่มีมนุษย์ในสังคมหนึ่งๆ ใช้เพื่อสื่อความหมาย ความเข้าใจในโลก และความสัมพันธ์ของสรรพสิ่งรอบๆ ตัว เช่น คน สิ่งของ อาการ ลักษณะอาการ เป็นต้น

1.2 ความสำคัญของคำศัพท์

คำศัพท์เป็นสิ่งสำคัญ และเป็นพื้นฐานของการเรียนภาษา ผู้ที่มีความรู้คำศัพท์มากย่อมเรียนรู้และเข้าใจได้มากกว่าผู้ที่รู้ศัพท์น้อย ความสำคัญของคำศัพท์มีดังนี้

ในการเรียนภาษานั้น สิ่งที่มีประโยชน์สำหรับผู้เรียนก็คือ การเรียนรู้คำศัพท์ เพราะคำศัพท์ถือว่าเป็นพื้นฐานของการเรียนภาษา ซึ่งมีผู้กล่าวถึงความสำคัญของคำศัพท์ไว้ดังนี้

สตี้วิค (Stewich. 1972: 2) กล่าวว่า ในการเรียนภาษานั้นการเรียนรู้คำศัพท์ของภาษาใหม่ถือว่าเป็นเรื่องที่สำคัญมาก ความสำเร็จในการเรียนภาษาต่างประเทศส่วนหนึ่งนั้น ขึ้นอยู่กับความสามารถในการใช้องค์ประกอบของภาษาซึ่งประกอบด้วย เสียง โครงสร้างไวยากรณ์และคำศัพท์ ซึ่งองค์ประกอบทั้งสามประการนี้จะช่วยให้ผู้เรียนสามารถเข้าใจเรื่องที่ผู้อื่นพูด และสามารถพูด ให้ผู้อื่นเข้าใจได้ คำศัพท์จึงนับเป็นหัวใจสำคัญอย่างหนึ่งในการเรียนภาษา เบอน; และ โลว์ (Burns; & Lowe. 1996: 48 - 50) กล่าวว่า คำศัพท์เป็นองค์ประกอบหนึ่งที่สำคัญของภาษาทุกภาษา เพราะเป็นสิ่งที่มนุษย์ใช้เพื่อสื่อความหมายถึงความรู้สึกนึกคิด ความต้องการหรือความรู้ต่างๆ ในการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสาร การมีความรู้และความสามารถในการใช้คำศัพท์ของบุคคลๆ หนึ่ง ถือเป็นปัจจัยหลักที่จะบ่งบอกว่าบุคคลผู้นั้นสามารถสื่อสารได้อย่างมีประสิทธิภาพเพียงใด คำศัพท์จึงเป็นสิ่งสำคัญที่ทุกคนต้องเรียนรู้ และเพิ่มพูนอยู่เสมอ เพื่อให้ประสบความสำเร็จในการสื่อสาร ในสถานการณ์ต่างๆ และคำศัพท์ก็มีความ สำคัญในลักษณะเดียวกันในการเรียนภาษาต่างประเทศ ซึ่งถ้าผู้เรียนมีความรู้เกี่ยวกับคำศัพท์ ในภาษาใหม่ไม่เพียงพอ ผู้เรียนก็จะประสบปัญหาในการสื่อความหมาย และความต้องการของตนเองในการใช้ภาษาต่างประเทศ และไม่สามารถเข้าใจสิ่งที่ได้ฟัง ได้อ่านที่นำเสนอเป็นภาษาต่างประเทศทำให้ไม่ประสบผลสำเร็จในการสื่อสาร คำศัพท์ จึงเป็นสิ่งที่มิอาจจะละเลยได้ในกระบวนการเรียนการสอน

1. ได้เรียนรู้ระบบเสียง คือ สามารถพูดได้ดีและสามารถฟังได้ดี และสามารถเข้าใจได้
2. ได้เรียนรู้และสามารถใช้ไวยากรณ์ของภาษานั้นๆ ได้
3. ได้เรียนรู้คำศัพท์จำนวนมากพอสมควร และสามารถนำมาใช้ได้

ฟินอกชีโย (Finocchiario. 1974: 73) ได้กล่าวถึง ความสำคัญของคำศัพท์ ว่าเป็นองค์ประกอบสำคัญอย่างหนึ่งในการสื่อสาร ผู้เรียนภาษาที่มีปัญหาในเรื่องคำศัพท์ จะมีปัญหาในการสื่อสารด้วย กาเดสซี (Ghadessy. 1995: 24) ได้แสดงความคิดเห็นว่า คำศัพท์มีความสำคัญเป็นอย่างยิ่งต่อการใช้ทักษะทางภาษาทั้ง 4 ด้าน ดังที่ โคดี้ และ ฮักกิน (Coady; & Huckin. 1999: 196) มีความเห็นว่า

ความรู้คำศัพท์เป็นสิ่งสำคัญ และจำเป็นต่อความสามารถในการเรียนภาษา หากผู้เรียนมีความรู้เกี่ยวกับคำศัพท์ ก็สามารถนำคำศัพท์มาสร้างเป็นหน่วยที่ใหญ่ขึ้น เช่น วลี ประโยค เรียงความ แต่หากไม่เข้าใจคำศัพท์ ก็ไม่สามารถเข้าใจหน่วยทางภาษาที่ใหญ่กว่าได้เลย

ตติยา เมฆประยูร (2544: 10) กล่าวว่าคำศัพท์เป็นองค์ประกอบหนึ่งที่สำคัญเป็นพื้นฐานในการสร้างความเข้าใจ ต่อการเรียนภาษาทุกทักษะ โดยเฉพาะอย่างยิ่งด้านการอ่านการรู้ความหมาย คำศัพท์ช่วยให้เข้าใจเรื่องที่สื่อสาร รับรู้ข้อมูลข่าวสารได้ดียิ่งขึ้น นอกจากนี้การรู้คำศัพท์เป็นสิ่งหนึ่งที่บ่งถึงความสามารถและพัฒนาการทางภาษา ในด้านต่างๆ ได้เป็นอย่างดี

สรุปได้ว่า คำศัพท์เป็นหน่วยพื้นฐานทางภาษา ซึ่งผู้เรียนจะต้องเรียนรู้เป็นอันดับแรก เพราะเป็นองค์ประกอบที่สำคัญในการเรียนทักษะ ฟัง พูด อ่าน และเขียนภาษา ซึ่งองค์ประกอบของคำศัพท์นับเป็นส่วนสำคัญของการเรียนรู้คำศัพท์ดังจะได้อธิบายต่อไป

1.3 องค์ประกอบของคำศัพท์

สุภัทรา อักษรานุเคราะห์ (2547: 127 - 130) กล่าวว่า องค์ประกอบที่สำคัญของคำศัพท์มีดังนี้

1. รูปคำ (Form) ประกอบด้วย การออกเสียง การสะกดคำ การผันคำ และการแปลงคำ

2. ความหมาย (Meaning) ประกอบด้วย ความหมายของคำนั้นๆ จะมีความหมายที่แฝงอยู่ถึง 4 นัยด้วยกัน คือ

2.1 ความหมายตามพจนานุกรม (Lexical Meaning) ได้แก่ ความหมายของคำตามพจนานุกรม สำหรับภาษาอังกฤษแล้ว คำหนึ่งๆ มีความหมายหลายอย่าง บางคำอาจใช้ในความหมายแตกต่างกัน ทำให้บางคนเข้าใจว่า ความหมายที่แตกต่างออกไป หรือความหมายที่คนไม่ค่อยรู้จักนั้นเป็น “สำนวน” ของภาษา

2.2 ความหมายทางไวยากรณ์ (Morphological Meaning) คำศัพท์ประเภทนี้ เมื่ออยู่ตามลำพังโดดๆ อาจหาความหมายได้ง่าย เช่น s เมื่อต่อท้ายคำนามบางจำพวก เช่น hats, pens จะแสดงความหมายเป็นพหูพจน์ของนามนั้นๆ คือ ช่วยบอกว่ามีจำนวน “มากกว่าหนึ่ง”

2.3 ความหมายจากการเรียงคำ (Syntactic Meaning) ได้แก่ ความหมายที่เกิดขึ้นหรือเปลี่ยนแปลงไป แล้วแต่การเรียงลำดับ เช่น boathouse แตกต่างจาก houseboat หรือ Is she going home? แตกต่างจาก She is going home.

2.4 ความหมายจากเสียงขึ้น - ลง (Intonation Meaning) ได้แก่ ความหมายของคำที่เปลี่ยนแปลงไปตามเสียงขึ้นลงของผู้พูดเปล่งออกมา ไม่ว่าจะเป็นเสียงที่มีพยางค์เดียวหรือมากกว่า

3. ขอบเขตของการใช้คำ (Distribution) ซึ่งมีข้อจำกัดแตกต่างกันไป แล้วแต่ไวยากรณ์ของภาษานั้นๆ สำหรับภาษาอังกฤษจำแนกออกได้เป็น

3.1 ขอบเขตด้านไวยากรณ์ เช่น ในภาษาอังกฤษการเรียงลำดับคำ เป็นสิ่งสำคัญที่สุด ฉะนั้นตำแหน่งของคำในประโยคที่ต่างกันไป ทำให้คำนั้นมีความหมายแตกต่างกันออกไป

3.2 ขอบเขตทางภาษาพูด และทางภาษาเขียนคำบางคำ ใช้ในภาษาพูดเท่านั้น ไม่ใช้ในภาษาเขียนเลย ทำนองเดียวกัน คำบางคำใช้ในภาษาเขียนโดยเฉพาะ หากนำมาพูดจะฟังแปร่งหู ผู้ฟังจะรู้ทันทีว่าผู้พูดไม่ใช่เจ้าของ

นอกจากขอบเขตของการใช้คำแตกต่างกันไปดังกล่าวข้างต้นแล้ว ยังมีการใช้คำที่แตกต่างกัน เช่น การใช้คำที่แตกต่างกันระหว่าง British English กับ American English แม้แต่ภายในประเทศเดียวกัน ก็ยังมีภาษาถิ่นที่แตกต่างกันออกไป ยิ่งกว่านั้นในท้องถิ่นเดียวกัน การใช้คำหรือภาษาที่แตกต่างกัน แล้วแต่ระดับชั้นของบุคคล ก็ยังปรากฏอยู่เป็นเรื่องธรรมดา

กล่าวโดยสรุป องค์ประกอบที่สำคัญของภาษามี 3 อย่างคือ เสียง คำศัพท์และโครงสร้าง คำศัพท์เป็นองค์ประกอบที่สำคัญของภาษา ฉะนั้นการเรียนรู้ภาษาใดภาษาหนึ่งผู้เรียนนอกจากจะเรียนรู้การออกเสียงได้ถูกต้องแล้วยังต้องรู้คำศัพท์ และโครงสร้างของภาษา จึงสามารถใช้ภาษาได้อย่างแท้จริง

สรุปได้ว่า ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความคงทนในการจำ ได้แก่ การระลึกได้ การจำได้ การเรียนรู้ ความสนใจ และระยะเวลาหลังจากเกิดการเรียนรู้ และการฝึกฝนทบทวนสิ่งที่ได้เรียนรู้อย่างสม่ำเสมอ

1.4 ประเภทของคำศัพท์ภาษาอังกฤษ

มีผู้เชี่ยวชาญแบ่งประเภทคำศัพท์แบ่งตามแนวทางต่างๆ เช่น บารุง โตรัตน์ และศรีวิย สุวรรณกิตติ (2535: 10 - 15) ได้แบ่งคำศัพท์ออกเป็น 2 ประเภท ตามลักษณะของการใช้เป็นดังนี้

1. คำศัพท์ที่ผู้เรียนในระดับนั้นๆ ได้พบเห็นบ่อยๆ ทั้งในการฟัง พูด อ่าน และเขียน (Active Vocabulary) นอกจากครูจะสอนให้รู้จักความหมายแล้วจะต้องสอนให้นักเรียนสามารถใช้คำประโยค ได้ทั้งในการพูดและการเขียน ซึ่งถือว่าเป็นทักษะขั้นการนำไปใช้

2. คำศัพท์ที่ผู้เรียนในระดับชั้นนั้นๆ ไม่ค่อยพบเห็นหรือนานๆ จะปรากฏครั้งหนึ่งในการฟังและการอ่าน (Passive Vocabulary) การสอนคำศัพท์ที่ผู้เรียนไม่ค่อยพบเห็นบ่อย ครูเพียงสอนแต่ให้ความหมายที่ใช้ในประโยคก็เพียงพอเน้นให้นักเรียนทั้งฟังและอ่านได้เข้าใจ โดยไม่เน้นให้นักเรียนเอาคำศัพท์นั้นมาใช้ในการพูดและเขียน

แฮทซ์; และบราวน์ (Hatz.1996: 54; & Brown. 1997 :370) ได้แบ่งประเภทของคำศัพท์ออกเป็น 2 ประเภท ดังนี้

1. คำศัพท์ที่ใช้เพื่อการรับรู้ เป็นคำศัพท์ที่ผู้เรียนได้รับการฟัง และการอ่าน ผู้เรียนสามารถจำได้ เมื่อคำศัพท์นั้นอยู่ในบริบท แต่ไม่สามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้ผู้สอนสอนเพียงให้ผู้เรียนรู้แค่ความหมายเท่านั้น

2. คำศัพท์ที่ใช้เพื่อการสื่อสารเป็นคำศัพท์ที่ผู้เรียนเข้าใจ ออกเสียงได้ถูกต้อง และสามารถนำไปใช้ได้ถูกต้องในการพูดและการเขียน ผู้สอนจึงต้องฝึกผู้เรียนให้ใช้คำศัพท์นั้นๆ เพื่อให้ผู้เรียนสามารถนำไปใช้ได้ในชีวิตประจำวัน

การแบ่งคำศัพท์ออกเป็นประเภทตามลักษณะการใช้และตามโอกาสดังที่กล่าวมานี้ มีผลสำคัญต่อการจัดการเรียนการสอนเป็นอย่างยิ่ง กล่าวคือ สำหรับบทบาทของผู้สอนแล้ว ผู้สอนจะต้องช่วยให้ผู้เรียนได้เรียนรู้คำศัพท์ที่จำเป็นสำหรับการใช้ในโอกาส และสถานการณ์ต่างๆ ได้อย่างถูกต้องและเหมาะสม โดยในการช่วยให้ผู้เรียนได้เรียนรู้คำศัพท์นั้น หมายถึง การช่วยให้ผู้เรียนมีความรู้เกี่ยวกับคำศัพท์และเกิดพฤติกรรมดังนี้ คือ ออกเสียงและสะกดคำได้ บอกความหมายของคำศัพท์ได้ และสามารถนำคำศัพท์ที่รู้นั้นไปใช้ในการฟัง การพูด การอ่านและการเขียนได้อย่างถูกต้อง (อิสรา สารงาม. 2549: 76 - 80)

กล่าวโดยสรุป คำศัพท์ในภาษาอังกฤษสามารถแบ่งประเภทได้ ตามประเภทการนำมาใช้ คือ คำศัพท์ที่นักเรียนควรจะใช้เป็นและใช้ได้ถูกต้อง และคำศัพท์ที่ควรจะสอนให้รู้แต่ความหมายและการออกเสียงเท่านั้น และตามโอกาสที่ได้พบในแต่ละทักษะ การฟัง พูด อ่าน และเขียน นอกจากประเภทคำศัพท์ดังกล่าวข้างต้น สิ่งสำคัญในการเรียนรู้คำศัพท์คือ จุดมุ่งหมายคำศัพท์ ดังจะกล่าวต่อไป

1.5 จุดมุ่งหมายในการสอนคำศัพท์

วัตถุประสงค์ในการเรียนรู้คำศัพท์นับเป็นพื้นฐานที่สำคัญในการเรียนรู้ภาษาเพื่อให้ผู้เรียนสามารถนำภาษาไปใช้ในการสื่อสารได้ มีผู้เชี่ยวชาญทางการสอนภาษาหลายท่านได้กล่าวถึงจุดมุ่งหมายในการสอนคำศัพท์ดังนี้

สุวิทย์ มูลคำ (2547: 130 - 131) กล่าวว่า คำศัพท์ที่ผู้สอนจะนำไปสอนนั้น แบ่งเป็น 2 กลุ่ม คือ

1. คำศัพท์ที่ผู้เรียนรู้เฉพาะความหมาย (Passive Vocabulary)
2. คำศัพท์ที่ผู้เรียนต้องสามารถนำไปใช้ได้ (Active Vocabulary)

ในการสอน Passive Vocabulary นั้น สอนให้ผู้เรียนรู้เพียงความหมาย ส่วน Active Vocabulary นั้น ผู้สอนต้องจัดกิจกรรมให้บรรลุเป้าหมายต่อไปนี้

1. ให้ผู้เรียนออกเสียงและเขียนคำนั้นๆ ให้ถูกต้อง คำในภาษาอังกฤษไม่ได้ออกเสียงตามการสะกดเสมอไป
2. ให้ผู้เรียนรู้ความหมาย ซึ่งต้องคำนึงถึงวัฒนธรรมที่แตกต่างกันระหว่างภาษาไทยและภาษาอังกฤษด้วย
3. ให้ผู้เรียนสามารถนำไปใช้ในโครงสร้างแบบต่างๆ ได้อย่างถูกต้อง และคล่องแคล่วทั้งในภาษาพูดและภาษาเขียน ซึ่งต้องถูกต้องทั้งด้านไวยากรณ์ สถานการณ์ วัฒนธรรม และตามความนิยมของเจ้าของภาษา
4. ให้ผู้เรียนรู้ว่า คำๆ นั้น เป็นคำประเภทใด เช่น เป็นคำนาม คำคุณศัพท์ คำกริยา หรือคำวิเศษณ์ เพื่อผู้เรียนจะสามารถนำคำไปใช้ได้ถูกต้อง

กล่าวโดยสรุป ในการเรียนการสอนคำศัพท์มีจุดประสงค์จะให้ผู้เรียนรู้ความหมายของคำ สามารถออกเสียง สามารถนำคำศัพท์นั้นๆ ไปใช้ในประโยคต่างๆ ได้ถูกต้องในด้านไวยากรณ์อีกด้วย อย่างไรก็ตามในการจัดการเรียนการสอน ครูจำเป็นต้องเลือกคำศัพท์ในการสอนแต่ละครั้งให้เหมาะสม

เพื่อให้เกิดประโยชน์ต่อการเรียนรู้ของผู้เรียน

1.6 หลักการเลือกคำศัพท์ภาษาอังกฤษเพื่อนำมาสอน

การเลือกคำศัพท์ภาษาอังกฤษนั้น ควรเลือกคำศัพท์ที่เกี่ยวข้องกับประสบการณ์ที่ใกล้ตัวเด็กที่สุดมาสอน หัวใจของการสอนคำศัพท์อยู่ที่การฝึกซ้ำ จนผู้เรียนสามารถนำคำศัพท์ไปใช้ในสถานการณ์ที่ต้องการได้อย่างคล่องแคล่วโดยอัตโนมัติ

แม็กกี (วรรณพร ศิลาขาว. 2538: 13 - 14; อ้างอิงจาก Mackey. 1976: 176 - 190) ได้ให้ความเห็นเกี่ยวกับหลักการในการเลือกคำศัพท์มาสอนนักเรียนดังนี้

1. คำศัพท์ที่ปรากฏบ่อย (Frequency) หมายถึง คำศัพท์ที่ปรากฏบ่อยในหนังสือเป็นคำศัพท์ที่นักเรียนต้องรู้จัก จึงจำเป็นต้องนำมาสอนเพื่อให้นักเรียนรู้และใช้ได้อย่างถูกต้อง
2. อัตราความถี่ของคำศัพท์จากหนังสือต่าง ๆ สูง (Range) หมายถึง จำนวนหนังสือที่นำมาใช้ในการนับความถี่ ยิ่งใช้หนังสือจำนวนมากเท่าไร บัญชีความถี่ยิ่งมีคุณค่ามากเท่านั้น เพราะคำที่จะหาได้จากหลายแหล่ง ย่อมมีความสำคัญมากกว่าคำที่จะพบเฉพาะในหนังสือเล่มใดเล่มหนึ่งอย่างเดียว แม้ว่าความถี่ของคำศัพท์ที่พบในหนังสือเล่มนั้น ๆ จะมีมากก็ตาม
3. สถานการณ์หรือสภาวะในขณะนั้น (Availability) คำศัพท์ที่เลือกมาใช้ไม่ได้ขึ้นอยู่กับความถี่เพียงอย่างเดียว ต้องพิจารณาถึงสถานการณ์ด้วย
4. คำที่ครอบคลุมคำได้หลายอย่าง (Coverage) หมายถึง คำที่สามารถครอบคลุมความหมายได้หลายอย่าง หรือสามารถใช้คำอื่นแทนได้
5. คำที่เรียนรู้ได้ง่าย (Learn ability) หมายถึง คำที่สามารถเรียนรู้ได้ง่าย เช่น คำที่คล้ายกับภาษาเดิมมีความหมายชัดเจน สั้น จำง่าย

หลักการดังกล่าวสอดคล้องกับ สถิติกลิทซ์ ซิมมี (อุปรา. 2541: 14; อ้างอิงจาก Steiglitz. 1983: 71 - 75) เป็นส่วนใหญ่ เว้นบางข้อที่สถิติกลิทซ์ได้เสนอไว้เพิ่มเติม ดังนี้

1. ควรเป็นคำศัพท์ที่มีความสัมพันธ์กับประสบการณ์และความสนใจของผู้เรียน
2. ควรมีปริมาณของตัวอักษรในคำศัพท์เหมาะสมกับระดับอายุ และสติปัญญาของผู้เรียน
3. ไม่ควรมีคำศัพท์มากเกินไปหรือน้อยเกินไปในบทเรียนหนึ่งๆ แต่ควรเหมาะสมกับวุฒิภาวะทางสติปัญญาของผู้เรียน
4. ควรเป็นคำศัพท์ที่นักเรียนมีโอกาสนำไปใช้ในชีวิตประจำวัน เช่น นำไปพูดสนทนาหรือพบเห็นคำศัพท์นั้นตามป้ายโฆษณา เป็นต้น

กล่าวโดยสรุป การเลือกคำศัพท์เพื่อนำมาสอนผู้เรียนนั้น ควรเป็นคำศัพท์ที่อยู่ใกล้ตัว และเป็นคำศัพท์ที่ปรากฏบ่อย นอกจากคำศัพท์ที่จะนำมาสอนนั้นต้องเหมาะสมกับวัย และระดับความสามารถของผู้เรียน อีกทั้งยังสามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้

1.7 วิธีการสอนคำศัพท์ภาษาอังกฤษ

ในการสอนคำศัพท์นั้นนักเรียนหลายคนได้เสนอขั้นตอนในการสอนคำศัพท์ไว้หลายแนวทางด้วยกัน

สุไร พงษ์ทองเจริญ (2526: 120) และอิสรา สารงาม (สมสวรรค์ พันธุ์เทพ. 2540: 13; อ้างอิงจาก อิสรา สารงาม. 2529: 76) ได้เสนอแนะลำดับขั้นตอนในการสอนคำศัพท์ ดังนี้

1. พิจารณาความยากง่ายของคำ ครูควรพิจารณาว่าคำนั้นๆ เป็นคำศัพท์ยากหรือง่าย หรือเป็นคำที่มีปัญหา ทั้งนี้เพื่อจะได้แบ่งแยกหาวิธีการสอนและทำการฝึกให้เหมาะสม กับคำนั้นๆ

2. ฝึกการออกเสียงคำศัพท์ใหม่ๆ ครูเขียนคำศัพท์ใหม่ลงไปในกระดาน อ่านให้นักเรียนฟังก่อน และให้นักเรียนออกเสียงตามพร้อมทั้งแก้ไขถ้านักเรียนออกเสียงผิด

3. การสอนความหมาย ให้นักเรียนตีความหมายจากภาษาอังกฤษโดยตรง ควรหลีกเลี่ยงการใช้ภาษาไทย โดยอาจจะใช้อุปกรณ์ช่วย เช่น แผนภูมิ รูปภาพ ของจริง หรือแสดงกริยาท่าทางประกอบเพื่อให้นักเรียนเข้าใจความหมายอย่างเด่นชัดขึ้น

สำหรับกลวิธีในการสอนความหมายของคำ เพื่อหลีกเลี่ยงการใช้ภาษาไทยในการสอนนั้น มีวิธีการหลายแบบที่ครูจะช่วยให้ นักเรียนเข้าใจความหมายของคำจากภาษาอังกฤษโดยตรง โดย นิธิตา อติภทรนันท์ (2541) ได้ให้กลวิธีในการนำเสนอไว้ดังต่อไปนี้

1. ใช้คำศัพท์ที่นักเรียนรู้จัก หรือจากสิ่งแวดล้อมของนักเรียนมาผูกกับประโยค เพื่อเชื่อมโยงไปสู่ความหมายศัพท์ใหม่

2. ใช้ประโยคของคำศัพท์เก่า เมื่อมีความหมายเหมือนกันหรือตรงกันข้ามกับคำศัพท์ใหม่

3. สอนคำศัพท์ใหม่ โดยการใช้คำจำกัดความหมายง่ายๆ

4. ใช้ภาพ หรือของจริงประกอบการอธิบายความหมาย อุปกรณ์ประเภทนี้หามาได้ง่ายๆ เช่น ของที่อยู่รอบห้อง เครื่องแต่งตัว หรือส่วนต่างๆของร่างกาย หรืออาจใช้ภาพลายเส้นการ์ตูน เขียนภาพบนกระดานดำได้ อุปกรณ์เหล่านี้จะช่วยให้การแสดงความหมายชัดเจน โดยไม่ต้องใช้คำแปลประกอบ

5. การแสดงท่าทาง ครูใช้การแสดงท่าทางประกอบการแสดงความหมายของคำได้

6. การใช้บริบทหรือสอนให้เดาความหมายจากประโยค

นอกจากนี้ ยังได้กล่าวถึงการฝึกใช้คำศัพท์ว่า ต้องฝึกในรูปประโยคเสมอ อย่าฝึกคำศัพท์เดี่ยวๆ และรูปประโยคที่นำมาใช้ต้องเป็นประโยคที่นักเรียนรู้จักแล้ว อย่าสอนคำศัพท์ใหม่ในรูปประโยคใหม่ และครูควรหาวิธีเสริมคำศัพท์ โดยใช้วิธีการฝึกต่างๆ เช่น

1. หาคำศัพท์ที่มีความหมายเหมือนกัน

2. หาคำศัพท์ที่มีความหมายตรงกันข้าม

3. หาคำศัพท์ที่มาจากรากเดียวกัน

4. หาคำศัพท์ที่มีความหมายอยู่ในกลุ่มเดียวกัน
5. ศึกษาชนิดของคำ (Parts of Speech)
6. ฝึกการเติมวิภัติปัจจัย เข้าไปในคำที่นักเรียนรู้จักแล้ว (Prefix and suffix)

ฟินอคเชียโร (Finocchiaro, 1989: 108 - 109) ได้กล่าวถึงการสอนคำศัพท์ ดังนี้

1. คำศัพท์ทั้งหมดที่ผู้เรียน เรียนในแต่ละบทเรียนนั้น ผู้สอนไม่จำเป็นต้องสอนให้ผู้เรียนนำคำศัพท์เหล่านั้นไปใช้ทุกคำ เพราะคำศัพท์บางคำนั้น สอนเพียงแคให้ผู้เรียนรู้ความหมายและการออกเสียงเท่านั้น ซึ่งหมายถึง การสอนคำศัพท์ให้ผู้เรียนเข้าใจความหมายเมื่อผู้เรียนได้ยินหรือได้อ่านคำศัพท์เท่านั้นแต่ไม่ได้นำไปใช้ในการเขียนและการพูด
2. ผู้สอนควรสอนคำศัพท์โดยการพูดด้วยความเร็วปกติ (Normal Speech)
3. การสอนคำศัพท์ใหม่ควรสอนในโครงสร้างประโยคที่ผู้เรียนเคยเรียนมาแล้วและในสถานการณ์ผู้เรียนคุ้นเคย
4. หากเป็นไปได้ผู้สอนควรสอนคำศัพท์ที่อยู่ในหัวข้อเดียวกัน ตัวอย่าง เช่น คำศัพท์ที่เกี่ยวกับอาหารก็ควรจัดไว้หนึ่งบทเรียน ส่วนคำศัพท์ที่เกี่ยวกับเครื่องแต่งกายหรืออากาศก็ควรจัดแยกไว้ในแต่ละบทเรียน
5. เมื่อผู้เรียนพบคำศัพท์ที่คุ้นเคยในบริบทใหม่ ผู้สอนควรทบทวนและฝึกการใช้คำศัพท์นั้นๆ ใหม่ การทบทวนคำศัพท์ที่คุ้นเคยแล้วนั้น ผู้สอนควรสอนให้ผู้เรียนเข้าใจความหมายที่เหมือนกันและความหมายที่แตกต่างกันด้วย
6. การสอนคำศัพท์ ควรสอนให้ผู้เรียนเข้าใจความหมาย ผู้สอนควรใช้เทคนิคที่เหมาะสม ซึ่งอาจจะใช้การแสดงละคร การใช้รูปภาพ การถอดถ่ายข้อความ (Paraphrase)
7. ผู้สอนควรให้ผู้เรียนฝึกใช้คำศัพท์ในสถานการณ์เพื่อการสื่อสาร ตัวอย่าง เช่น การฝึกการแทนที่การถ่ายโอนข้อมูล การถาม - ตอบ และในภาระงานอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง
8. การสอนคำศัพท์แต่ละคำ ควรสอนหลายๆ ครั้งด้วยโครงสร้างและสถานการณ์ต่างๆ ที่สามารถนำคำศัพท์เหล่านั้นไปใช้ได้เหมาะสม
9. ควรสอนคำศัพท์ที่เป็นคำนาม คำกริยา คำคุณศัพท์ และคำวิเศษณ์ที่มาจากรากศัพท์เดียวกัน ตัวอย่าง เช่น

คำนาม ----- difference คำกริยา ----- to differ
คำคุณศัพท์ ----- different คำวิเศษณ์ ----- differently

สรุปได้ว่า ในการสอนคำศัพท์นั้น ครูควรสอนการออกเสียงคำศัพท์ และสอนให้นักเรียนทราบความหมายของคำศัพท์ การสะกดคำ การนำคำศัพท์ไปใช้ในรูปประโยค โดยใช้วัสดุอุปกรณ์ต่าง ๆ เป็นสื่อการสอน ในงานวิจัยนี้ ผู้วิจัยได้เลือกใช้วิธีการสอนแบบสัมพันธ์ขอบข่ายความหมาย ซึ่งจะกล่าวถึงในลำดับต่อไป

2. เอกสารเกี่ยวกับการสอนคำศัพท์แบบสัมพันธ์ขอบข่ายความหมาย

2.1 การสอนคำศัพท์แบบสัมพันธ์ขอบข่ายความหมาย

วิธีสอนคำศัพท์แบบสัมพันธ์ขอบข่ายความหมาย เป็นวิธีสอนคำศัพท์ที่น่าสนใจ โดยยึดหลักทฤษฎีขอบข่ายความหมาย (Semantic Field Theory) ซึ่งทฤษฎีดังกล่าวมีหลักการว่า คำศัพท์ที่สามารถที่จะถูกจัดเข้าเป็นหมวดหมู่ที่มีความหมายสัมพันธ์กันภายใต้ขอบข่ายความหมายเดียวกันและสามารถบอกความเหมือน หรือความแตกต่างทางความหมายของกลุ่มคำเหล่านั้น โดยวิธีวิเคราะห์องค์ประกอบความหมายได้อย่างมีระบบ (Brown et al. 1980: 80 - 95) เฮมลิช และ พิตเทิลแมน (Heimlich; & Pittleman. 1994: 2 - 9) ได้กล่าวถึงความสัมพันธ์ขอบข่ายความหมายว่าเป็นการสอนที่ดีเพราะนอกจากนักเรียนจะได้ความหมายของคำศัพท์ที่ครูสอนแล้ว นักเรียนยังได้รับความหมายของคำอื่นที่อยู่ในขอบข่ายความหมายเดียวกันอีกด้วยซึ่งจะช่วยให้ผู้เรียนที่อ่อนในด้านคำศัพท์เก่งขึ้นได้

2.2 ทฤษฎีขอบข่ายความหมาย (Semantic Field Theory)

เลห์เรอร์ (วรชาติ ภูทอง. 2537: 12; อ้างอิงจาก Lehrer. 1974.) ได้เสนอทฤษฎีขอบข่ายความหมายของคำในภาษาอังกฤษ ซึ่งกล่าวเกี่ยวกับขอบข่ายความหมายของคำศัพท์ไว้ว่า คำในภาษาอังกฤษสามารถจัดแบ่งเข้าเป็นหมู่พวกที่มีพื้นฐานความสัมพันธ์เกี่ยวข้องกันได้ โดยความหมายและการปรากฏรวมกันได้กับคำอื่น

เลห์เรอร์ เรียกความหมายที่เกี่ยวข้องสัมพันธ์ของคำศัพท์ว่า ขอบข่ายความหมาย (Semantic Field) mother, father, son, daughter, brother, sister, aunt, uncle เป็นกลุ่มคำของความเป็นญาติกัน (kinship) คำเหล่านี้จะมีความสัมพันธ์กัน อีกตัวอย่างหนึ่งก็คือ กริยาที่แสดงการเคลื่อนไหว; walk, run, stroll, amble, trot, jog แต่ในกรณีนี้จะต่างกับกลุ่ม kinship เพราะ stroll อาจจะอยู่ในกลุ่มของ wander, stroll, roam, ramble ก็ได้ ส่วน run อยู่ในกลุ่มของ “moving fast”: run, sprint, canter, gallop, dash: ซึ่งแนวคิดนี้เป็นการจัดคำศัพท์ให้อยู่ในขอบข่ายความหมายเดียวกัน เพื่อเพิ่มความสามารถในการเรียนรู้คำศัพท์ให้กับผู้เรียน

ลีช (Leech. 1981: 1 - 8) ลีออนส์ (Lyons. 1977: 512 - 550) และ พาร์เมอร์ (Palmer. 1981: 85 - 97) ได้จำแนกลักษณะการสัมพันธ์ความหมายของคำพ้องที่จะสรุปได้เป็นข้อดังนี้

1. ความหมายตรงกันข้าม (Antonyms) เป็นลักษณะความสัมพันธ์ของคำศัพท์แบบความหมายตรงกันข้ามกันโดยสามารถจำแนกย่อยได้ดังนี้ คือ

1.1 ตรงกันข้ามโดยสิ้นเชิง (Complementarity) เป็นการสัมพันธ์ของความหมายไม่ต่อเนื่องกันไม่สามารถที่จะเรียงจัดระดับความหมายได้ (Unbridgeable Antonyms) เช่น black/ white, alive/ dead เป็นต้น

1.2 ตรงกันข้ามแบบสัมพันธ์ต่อเนื่องกันได้ (Antonyms) เป็นการสัมพันธ์ของความหมายที่สามารถที่จะนำมาจัดเรียงให้เห็นระดับความหมายที่แตกต่างกันได้ (Gradable Antonyms) เช่น cold/ hot, low/ high, small/ big เป็นต้น

1.3 ตรงกันข้ามแบบมีความสัมพันธ์กัน (Converseness) เป็นการสัมพันธ์ความหมายที่สามารถใช้สลับกันไปมาได้โดยความหมายคงเดิม เช่น husband/ wife เราอาจพูดว่า Ann is Tom's wife หรือ Tom is Ann's husband.

1.4 ตรงกันข้ามในแง่ทิศทาง (Directionality) เช่น come/ go, up/down, arrive/ apart เป็นต้น

2. ความหมายร่วมกัน (Hyponym) เป็นลักษณะความสัมพันธ์ของคำศัพท์แบบมีความร่วมกัน เช่น rose, tulip, pansy จะเห็นได้ว่า ทั้ง 3 คำ จะมีความหมายร่วมกันเป็นดอกไม้ ในบางกรณีคำอาจสัมพันธ์ร่วมความหมายกันภายใต้ขอบเขตหรือบริบทที่จำกัดได้ เช่น watch, book, puppy, shirt ความหมายของคำเหล่านี้ไม่มีความสัมพันธ์ในขอบข่ายเดียวกัน แต่ถ้าเราลองกำหนดบริบทหรือหัวข้อลงไป เช่น present คำเหล่านี้ก็就会有ความหมายสัมพันธ์ร่วมกันได้ภายใต้บริบทดังกล่าวโดยทันที

3. ความหมายเหมือนกัน (Synonym) เป็นลักษณะความสัมพันธ์ของคำศัพท์แบบมีความหมายเหมือนกัน โดยใช้แทนกันในประโยคหรือบริบทได้ โดยความหมายจะไม่เปลี่ยน เช่น hide กับ conceal ในประโยคตัวอย่างต่อไปนี้

He hid the money under the bed.

He concealed the money under the bed.

สรุปได้ว่า การจัดกลุ่มคำศัพท์ที่มีการสัมพันธ์ขอบข่ายความหมายเดียวกัน หมายถึงการนำคำศัพท์เหล่านั้นมาเกี่ยวข้องกัน โดยอาจมีลักษณะการสัมพันธ์กันได้อย่างใดอย่างหนึ่ง เช่น การมีความหมายเหมือนกัน การมีความหมายตรงกันข้ามกัน การมีความหมายร่วมกัน หรือการมีความหมายที่สัมพันธ์กันในขอบเขตของบริบทที่จำกัด เป็นต้น

2.3 การวิเคราะห์องค์ประกอบความหมายของคำศัพท์

คำศัพท์ที่สามารถที่จะแบ่ง หรือจัดเข้าเป็นหมู่พวกที่มีความสัมพันธ์กันได้ โดยอาศัยขอบข่ายความหมายร่วมกัน อย่างไรก็ตามยังมีบางส่วนของความหมายของคำที่อาจแตกต่างกันได้ ดังนั้น เพื่อให้ทราบว่าคำเหล่านั้นมีความหมายเหมือน หรือแตกต่างกันอย่างไร การวิเคราะห์องค์ประกอบความหมายคำศัพท์นับเป็นวิธีการที่มีระบบและเหมาะสมที่สุด (Channell. 1981: 117 - 118; Gairns; & Redman. 1991: 48) การวิเคราะห์จะกระทำโดยการแจกแจงองค์ประกอบความหมาย (Semantic Components) ของคำ แล้วนำมาเปรียบเทียบกันเช่น walk กับ run สามารถวิเคราะห์ได้ดังนี้

WALK = [+ move] [+by feet] [+on land] [+ placing down one
foot after another] [+contact maintained with the ground]
RUN = [+move] [+quickly] [+by feet] [+on land] [+placing down one
foot after another]

จากการแสดงส่วนประกอบความหมาย คงทำให้เห็นได้ชัดว่า run และ walk มีบางความหมายร่วมกัน แต่ก็มีบางความหมายที่แตกต่างกัน เช่น ในด้านความเร็ว และการสัมผัสพื้นของเท้า การแจกแจงองค์ประกอบของความหมายนี้ แสดงให้เห็นถึงรายละเอียดของความสัมพันธ์ของกลุ่มคำโดยเฉพาะกลุ่มคำที่มีความหมายคลุมเครือ และความหมายพ้องกัน

2.4 วิธีการสอนคำศัพท์แบบการสัมพันธ์ขอบข่ายความหมาย

จากหลักการและทฤษฎีขอบข่ายความหมาย ดังกล่าว สามารถนำไปประยุกต์สอนคำศัพท์ให้แก่ผู้เรียนได้ แชนแนล (Channell. 1981: 115 - 122) ได้มองเห็นว่าผู้เรียนภาษามีความจำเป็นต้องเพิ่มวงความรู้คำศัพท์ให้แตกฉานถึงความหมายของคำ แชนแนล จึงเสนอวิธีการสอนคำศัพท์ โดยนำเอาหลักการและทฤษฎีทางความหมายมาเป็นแนวทาง ดังนี้

1. อธิบายความหมาย (Describing Meaning)

ในการเรียนแต่ละครั้ง ผู้เรียนจะได้เรียนคำศัพท์ที่มีอยู่ในขอบข่ายความหมายเดียวกัน คำศัพท์ที่นำเสนอจะต้องมีความสัมพันธ์ทางความหมายกันทางใดทางหนึ่ง และผู้เรียนจะได้ศึกษาความหมายของแต่ละคำ เพื่อให้ทราบว่าการที่เรียนสัมพันธ์กับคำที่มีความหมายใกล้เคียงอย่างไร มีคำอื่นใดบ้างที่สามารถใช้ร่วมกับคำที่เรียนและใช้ได้บริบทใดบ้าง คำศัพท์ที่เรียนเสนอโดยใช้ตารางวิเคราะห์ความหมาย (Grid) ดังตัวอย่างต่อไปนี้

Being Simple

	not rich, ornamental or patterned	straightforward or	unattractive (of people) or	with nothing added or	uncomplicated or	without sophistication or education o	not having much brains or	not difficult or	comfortably informal or	warm and friendly or
plain	+	+	+	+						
simple	+				+	+	+	+		
homely									+	+

ที่มา: B. Rudzka, B (Hong Kong: Macmillan, 1981). *The Words You Need*. p.129.

	affect with wonder	because unexpected	because difficult to believe	so as to cause confusion	so as to leave one helpless to act or think
surprise	+	+			
astonish	+		+		
amaze	+			+	
astound	+				+
flabbergast	+				+

ที่มา: Channell, J. (1981). *Applying Semantic Theory to Vocabulary Teaching*.

ELT Journal. 35: 119.

เครื่องหมาย + แสดงให้เห็นว่า คำศัพท์มีความหมายตามในช่องนั้นได้ส่วนช่องที่ไม่มีเครื่องหมาย + ก็แสดงว่า คำศัพท์ไม่มีความหมายตามในช่องนั้น ส่วนนี้จะเป็นตัวชี้ให้ทราบว่า คำศัพท์ตัวนั้นแตกต่างจากคำอื่นอย่างไร ตัวอย่าง เช่น คำว่า plain และ simple มีความหมายร่วมกัน

3. ฝึกการใช้คำศัพท์ (Practicing Vocabulary)

ผู้เรียนฝึกใช้คำศัพท์ในบริบทต่างๆ ภายหลังจากที่ได้รับความหมายและการ ปรากฏร่วมกันของคำศัพท์แล้ว เพื่อให้ผู้เรียนนำความรู้คำศัพท์ไปใช้กับบริบทต่างๆ ได้อย่างถูกต้อง และเหมาะสม ดังตัวอย่างแบบฝึกหัด ดังต่อไปนี้

1) What are the similarities and differences between the following pairs?

to see something / to look at something	to surprise/ to astonish
to pour tea / to spill tea	ability / skill
to meet somebody / to bump into somebody	task / duty
paint / varnish	target/ goal

2) Choose from the words in brackets selecting the one which best fits the given context:

- a) In London you see tramps _ _ _ the streets, looking for something and looking for nothing. (roam, walk, go)
- b) As we reached the top of the hill, a _ _ _ view stretched out before us. (good-looking, handsome, beautiful)

3) What can you :

be fed up with ? be horrified by ? be overlooked by ? be discriminated against ?

4) What kinds of objects / people can be described as cunning, orderly,

ที่มา: Channell, J. (1981). Applying Semantic Theory to Vocabulary Teaching.

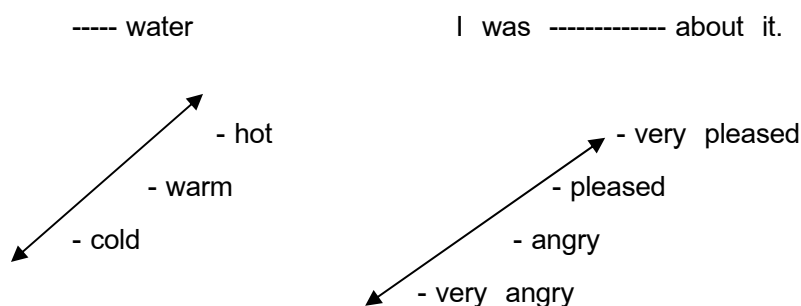
ELT Journal 35: 121.

นอกจากนี้ยังมีนักการสอนภาษาอีกหลายท่านได้ให้ความสนใจในการนำเอาหลักการสัมพันธข้อบ่งชี้ความหมายมาใช้ อาทิเช่น บราวน์ (Brown. 1980: 1-18) ได้เสนอการสอนคำศัพท์ที่น่าสนใจไว้ 9 วิธีโดยให้ชื่อว่า Eight Cs and a G ซึ่งประกอบไปด้วยวิธีต่างๆ ดังต่อไปนี้

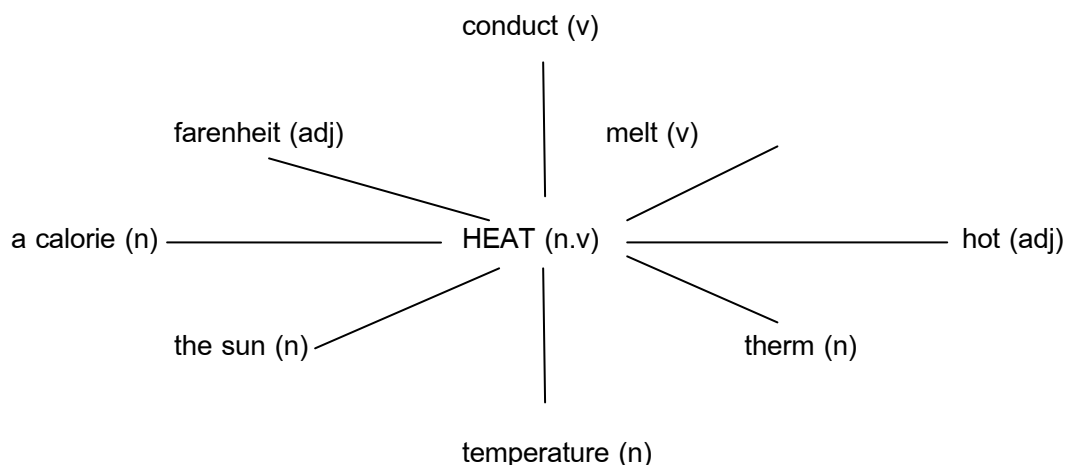
1. การสอนโดยใช้การปรากฏร่วมของคำศัพท์ (Collocation) เป็นการสอนคำศัพท์ที่เน้นให้ผู้เรียนได้รู้ว่าคำศัพท์ปรากฏร่วมกับคำอื่นใดได้บ้าง และมีความหมายที่เปลี่ยนไปอย่างไร เช่น คำว่า save สามารถปรากฏร่วมได้กับ money, time, energy, souls, face ซึ่งความหมายของคำ

save ก็จะเปลี่ยนไปตามการปรากฏร่วมกับแต่ละคำ การที่ผู้เรียนได้เห็นตำแหน่งคำปรากฏรวม จะช่วยให้เข้าใจความหมายของคำนั้นดียิ่งขึ้น

2. สอนคำศัพท์ด้วยการเรียงลำดับคำ ตามความหมาย (Cline) เป็นการจัดคำเรียงลำดับตามความหมายและแทรกคำใหม่เข้าไป เพื่อให้ผู้เรียนรู้ความหมายของคำใหม่จากความเดิมที่รู้อยู่แล้ว เช่น ผู้เรียนรู้ความหมายของคำว่า cold และ hot คำว่า warm ก็ควรจะนำมาสอนได้

3. การสอนคำศัพท์ด้วยการนำเข้าจัดกลุ่ม (Clusters) เป็นการจัดคำที่มีความหมายที่คล้ายคลึงกันเข้าเป็นหมู่เป็นพวก แล้วสอนคำใหม่เหล่านั้นเป็นกลุ่มๆ ไป วิธีการนี้เหมาะกับนักเรียนแผนกวิทยาศาสตร์และผู้เรียนวิชาภาษาอังกฤษทั่วไป เช่น การจัดคำเข้ากลุ่มตามความหมาย หรือกลุ่มคำขยายที่ใช้กับบุคคล โดยใช้แผนภาพแสดงการเชื่อมโยงระหว่างคำศัพท์ เพื่อให้เห็นความสัมพันธ์ของความหมายภายใต้หัวข้อใดหัวข้อหนึ่ง เช่น

4. การสอนคำศัพท์ด้วยการเติมคำลงในช่องว่าง (Cloze Procedures) การสอนคำศัพท์ด้วยวิธีนี้มีประโยชน์มาก เพราะการหาคำมาเติมลงในช่องว่าง ทำให้ได้ตัวอย่างของกลุ่มคำ และต้องใช้หลักของคำปรากฏรวม ในการเติมคำควรบอกให้นักเรียนดูตัวชี้แนะที่ปรากฏอยู่ก่อน และหลังคำในช่องว่าง ซึ่งจะช่วยให้นักเรียนเข้าใจว่าคำที่จะนำมาเติมนั้นเป็นคำอะไร ผู้เรียนต้องมีความรู้

พอสมควรทางด้านความหมายของคำโครงสร้างประโยค และการนำประโยคนั้นไปใช้ในสถานการณ์ที่ถูกต้อง

5. การสอนคำศัพท์ด้วยการใช้บริบท (Context) เพื่อฝึกให้นักเรียนพยายามใช้บริบทที่มีอยู่เป็นแนวทางในการเดาความหมายคำศัพท์ที่ต้องการ ควรฝึกผู้เรียนอ่านเนื้อเรื่องไปจนจบก่อน แล้วสรุปใจความสำคัญของเนื้อเรื่องจากบริบท อย่าปล่อยให้ผู้เรียนต้องเปิดหาความหมายของคำศัพท์ทุกคำจากพจนานุกรมหรืออาศัยผู้อื่นบอกความหมายของคำศัพท์ เนื้อหาจากบริบทจะช่วยเพิ่มพูนคำศัพท์ให้กับผู้เรียนได้เป็นอย่างดี

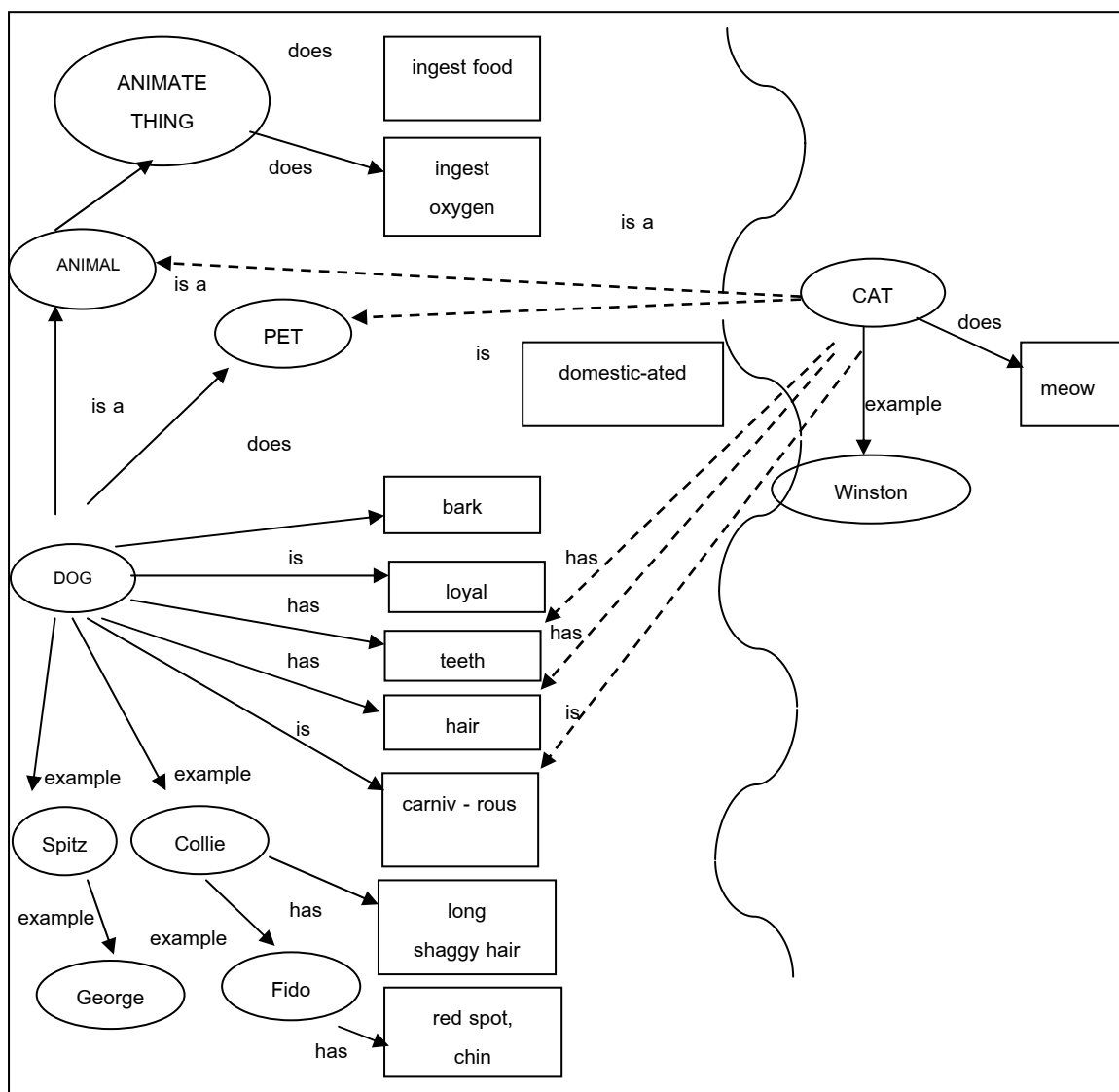
6. การสอนคำศัพท์ด้วยการใช้พจนานุกรมเพื่อตรวจสอบความหมาย (Consultation Checking) เป็นการสอนที่ฝึกให้ผู้เรียนสามารถใช้พจนานุกรม เพื่อให้สามารถทำการตรวจสอบความหมายของคำที่ได้ทำการเดาความหมายได้เมื่อต้องการ

7. การสอนคำศัพท์ด้วยการใช้บัตรคำศัพท์ (Cards) เป็นการสอนที่ผู้สอนแนะนำให้ผู้เรียนสะสมบัตรคำศัพท์ เพื่อจะได้จดบันทึกคำศัพท์ที่ต้องการไว้ และสามารถนำมาทบทวนซ้ำได้ทุกเวลาตามที่ต้องการ

8. การสอนคำศัพท์ด้วยการส่งเสริมให้ผู้เรียนใช้ความคิดสร้างสรรค์ (Creativity) เป็นการสอนที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้เรียนในสิ่งที่เขาต้องการ โดยมีการใช้สื่อและกิจกรรมเป็นตัวกระตุ้นให้ผู้เรียนพยายามใช้ภาษาซึ่งสามารถที่จะส่งผลให้เขาต้องการที่จะเพิ่มวงความรู้คำศัพท์ด้วยตัวของเขาเอง

9. การสอนคำศัพท์ด้วยการเดาความหมาย (Guessing) เป็นการสอนควบคู่ไปกับบริบทและวิธีการโคลซ แต่อย่างไรก็ตาม เนื่องจากความแตกต่างในเรื่องวัฒนธรรมในบางประเทศเกี่ยวกับกรณีที่ผู้เรียนเป็นผู้ใหญ่หรือเด็กโต การกลัวต่อความผิดพลาดในการเดามีมากจนทำให้เป็นอุปสรรคในการเดา ดังนั้น ในการฝึกการเดาจึงเป็นสิ่งที่จำเป็น โดยขั้นแรกครูควรสอนให้ผู้เรียนเดาความหมายโดยไม่มีบริบทก่อน เช่น ครูเขียนคำศัพท์หลายๆ ตัวบนกระดาน แล้วตั้งปัญหาว่าคำที่ครูพูดต่อไปนี้ คือ คำไหน นักเรียนก็จะพยายามเดา ถ้ายังไม่มีคนไหนตอบถูกครูก็ออกเสียงไปเรื่อยๆ จนมีนักเรียนตอบถูก ขั้นตอนเดาความหมายก็เช่นเดียวกัน ครูอาจใช้รูปภาพช่วยประกอบ การถามเพื่อให้ผู้เรียนพยายามเดาก็ได้ การสอนแบบนี้จะทำให้ผู้เรียนรู้สึกมั่นใจในการเดามากขึ้นและไม่กลัวต่อความผิดพลาดในการเดา

เพียร์สัน และ จอห์นสัน (Pearson; & Johnson. 1978: 28) ได้เสนอแนวทางในการเสนอคำศัพท์ใหม่ที่ปรากฏในเนื้อหาเพื่อให้ผู้เรียนสามารถเข้าใจในการอ่านได้ดีขึ้น โดยใช้แผนผังแสดงความสัมพันธ์ของคำศัพท์ในกิจกรรมการเรียนการสอน เช่น dog สามารถให้ผู้เรียนได้เห็นว่ามีความสัมพันธ์กับคำอื่นๆ ได้ ดังแผนภูมิต่อไปนี้

ภาพประกอบ 2 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างความหมายของคำศัพท์

ที่มา: Pearson, P.D.; & Johnson, D.D. (1978). *Teaching Reading Comprehension*. New York: Holt Rinehart and Winston. p. 28.

การสอนคำศัพท์ โดยวิธีการสัมพันธ์ขอบข่ายความหมาย ที่ได้กล่าวมาทั้งหมดจะเห็นได้ว่าเป็นวิธีการมุ่งเน้นให้ผู้เรียน ได้เรียนคำศัพท์ที่อยู่ในกลุ่มความหมายเดียวกันอย่างมีระบบ และน่าสนใจ ดังนั้น ผู้วิจัยมีความสนใจที่จะนำเอาวิธีการสอนคำศัพท์แบบสัมพันธ์ขอบข่ายความหมายของแซนแนลมาเป็นแนวทางในการทดลองสอนนักเรียนไทย โดยใช้กิจกรรมต่างๆ ดังได้กล่าวมาแล้ว เพื่อช่วยเพิ่มประสิทธิภาพในการเรียนรู้คำศัพท์ให้มากขึ้น

3. เอกสารเกี่ยวกับความจำและความคงทนในการจำ

การจำมีความสำคัญสำหรับการเรียนรู้และการดำรงชีวิต การเรียนรู้จะไม่เกิดขึ้น ถ้าผู้เรียนหรือบุคคลไม่สามารถจดจำบทเรียน เหตุการณ์ บุคคลหรือสิ่งของต่างๆ ได้ การดำรงชีวิตและการปรับตัวให้เข้ากับสิ่งแวดล้อมและสังคมที่ตนอยู่ก็เป็นไปด้วยความลำบาก (สมปอง หลอมประโคน. 2544: 54; อ้างอิงจาก ไพบูลย์ เทวรักษ์. 2540)

ฉะนั้นจะเห็นได้ว่า การจำมีความสำคัญอย่างมากในชีวิตประจำวัน และจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องมีการจัดการเรียนการสอนที่ส่งเสริมให้เกิดความจำ โดยเฉพาะในการสอนคำศัพท์ ถ้าจะให้ได้ประโยชน์จากการจำศัพท์เต็มที่ ผู้เรียนจะต้องเข้าใจความหมายของคำศัพท์ในบริบทต่างๆ และสามารถจดจำความหมายคำศัพท์นั้นๆ ได้อีกด้วย

3.1 ความหมายและประเภทของการจำ

นักจิตวิทยาากลุ่มความคิดเห็น (Cognitive Psychology) ได้ให้ความหมายของการจำไว้ว่า “การจำ คือ การเก็บสาร (Storage) ไว้ในโครงสร้างความจำในช่วงเวลาหนึ่งหลังจากสารนำเข้า (Input) ได้หายไปจากสนามสัมผัสแล้ว หรือหมายถึงการที่รหัสยังคงอยู่ในสมองในช่วงเวลาหนึ่งหลังจากที่สารนำเข้าได้หายไปแล้ว” (ไสว เลี่ยมแก้ว. 2538: 8) การจำสามารถแบ่งออก เป็นประเภทได้ดังต่อไปนี้

3.1.1 การระลึก (Recall) หมายถึง การบอกสิ่งที่เคยเรียนรู้มาแล้วได้โดยสิ่งนั้นไม่ได้อยู่ในสนามสัมผัสแล้ว การระลึกแบ่งออกตามสถานการณ์ที่เกี่ยวข้องกับการระลึกได้ 3 แบบ คือ

3.1.1.1 การระลึกเสรี (Free Recall) เป็นการบอกสิ่งที่เคยเห็นหรือเคยเรียนมาว่ามีอะไรบ้าง ระลึกสิ่งใดได้ก็ตอบสิ่งนั้นก่อน ไม่จำเป็นต้องระลึกตามลำดับก่อนหลัง

3.1.1.2 การระลึกตามลำดับ (Serial Recall) หมายถึง การตอบสิ่งที่เรียนจากสิ่งแรกเรียงลำดับถึงสิ่งสุดท้าย

3.1.1.3 การระลึกตามตัวแนะ (Cue Recall) ถ้าการเรียนรู้มีการสัมพันธ์กับสิ่งอื่นสิ่งที่นำมาสัมพันธ์เรียกว่า ตัวแนะ (Cue) การระลึกแบบนี้ คือ การบอกสิ่งที่เคยเรียนได้โดยได้เห็นตัวแนะเป็นสิ่งที่เร้า

3.1.2 การรู้จักหรือการจำได้ (Recognition) หมายถึง การจำที่เกิดขึ้นเมื่อเห็นสิ่งเร้าอีกครั้งหนึ่ง คือ สิ่งที่เคยเรียนรู้จะต้องปรากฏอีกครั้งจึงสามารถนึกหรือจำได้

3.1.3 การเรียนซ้ำ (Relearning) เป็นรูปแบบการจำอีกอย่างหนึ่ง ที่เกิดขึ้นจาก การเรียนซ้ำในสิ่งที่ได้เรียนรู้ไปแล้ว แต่อาจลืมหรือระลึกไม่ได้หมด การเรียนซ้ำ จึงทำให้การจำที่ดีและเร็วขึ้น

3.1.4 ความคงทนในการจำ (Retention) หมายถึง ความสามารถในการระลึกหรือเรียกสิ่งที่ได้เรียนรู้ได้เมื่อเวลาผ่านไปแล้วช่วงหนึ่ง ริชาร์ดส์ (Richards. 1987) ในการเรียนการสอนภาษา ความคงทนในการจำมักได้รับความสนใจศึกษาไม่ว่าจะเป็นเพียงคำศัพท์ โครงสร้างหรือกฎเกณฑ์ต่างๆ ซึ่งคุณภาพของความคงทนในการจำ จะขึ้นอยู่กับคุณภาพการสอน ประสิทธิภาพของเนื้อหาและกิจกรรม ตลอดจนถึงความสนใจของผู้เรียนเอง

จากแนวคิดที่เกี่ยวข้องกับการจำอาจสรุปได้ว่า การจำมีระดับที่แตกต่างกันออกไป ได้แก่ การระลึก ซึ่งเป็นการเรียกความจำโดยไม่ต้องมีอะไรมาช่วยนึกเลย การรู้จักหรือการจำได้ เป็นการเรียกความจำที่ต้องมีสิ่งเร้าที่ตรงกับสิ่งที่เรียนรู้มาก่อนแล้ว การเรียนรู้เป็นการเรียกความจำที่ต้องมีการเรียนรู้ที่เรียนรู้มาแล้ว ส่วนความคงทนในการจำนั้นเป็นการเรียกความจำมาใช้ได้อีกหลังจากที่ช่วงสักระยะหนึ่งซึ่งมีโครงสร้างความจำเป็นส่วนสำคัญในกระบวนการจำดังจะนำเสนอต่อไป

3.2 โครงสร้างความจำ

นักจิตวิทยาในกลุ่มความคิดนิยม (Cognitive Psychology) เชื่อว่า การเรียนรู้ของมนุษย์เป็นกระบวนการทางสมองที่กระทำกับสารที่เรียนซึ่งเรียกว่า กระบวนการจัดสาร (Information Processing) ที่สามารถอธิบายได้ด้วยโครงสร้างความจำซึ่ง แอตกินสัน และ ชิฟฟริน (Atkinson; & Shiffrin. 1968: 89 - 195) ได้อธิบายเกี่ยวกับโครงสร้างความจำซึ่งประกอบไปด้วยขั้นตอน (Stages) และกระบวนการ (Process) ดังนี้

3.2.1 ขั้นตอน (Stages) ในโครงสร้างความจำ มีอยู่ 3 ขั้นตอนด้วยกัน คือ

3.2.1.1 ความจำรู้สึกสัมผัส (Sensory Memory) หรือเรียกว่า SM เป็นขั้นตอนแรก ที่สมองรับสารเข้าไปหลังจากที่ได้สัมผัสกับสิ่งเร้า แต่ยังไม่รู้ความหมายสารจะคงอยู่ในขั้นนี้เพียง 1 วินาที แล้วจะเข้าสู่ขั้นต่อไป

3.2.1.2 ความจำระยะสั้น (Short - Term Memory) หรือเรียกว่า STM เป็นขั้นที่อยู่ต่อจาก SM มีความจุสารอยู่อย่างจำกัด คือประมาณ 5 - 10 คำเท่านั้นและจะคงอยู่ในขั้นนี้เพียงเวลาสั้นๆ ประมาณ 30 วินาที เช่น การจำหมายเลขโทรศัพท์จากการเปิดสมุดอาจจำได้นานเพียงนำไปหมุนเท่านั้น บางทีก็ลืมก่อน หรือหมุนไม่ติดก็ต้องกลับไปเปิดดูใหม่

3.2.1.3 ความจำระยะยาว (Long - Term Memory) หรือเรียกว่า LTM เป็นขั้นที่อยู่ต่อจาก STM เป็นบริเวณที่สารเข้าไปอยู่นานกว่า 30 วินาทีขึ้นไปและไม่มีการจำกัดความยาวนาน ของการคงอยู่ของสาร

3.2.2 กระบวนการ (Process) กระบวนการ เป็นการจัดการกระทำต่อข้อมูลหรือสารที่เกิดขึ้นในโครงสร้างความจำในแต่ละขั้นตอนสามารถแบ่งได้ ดังนี้

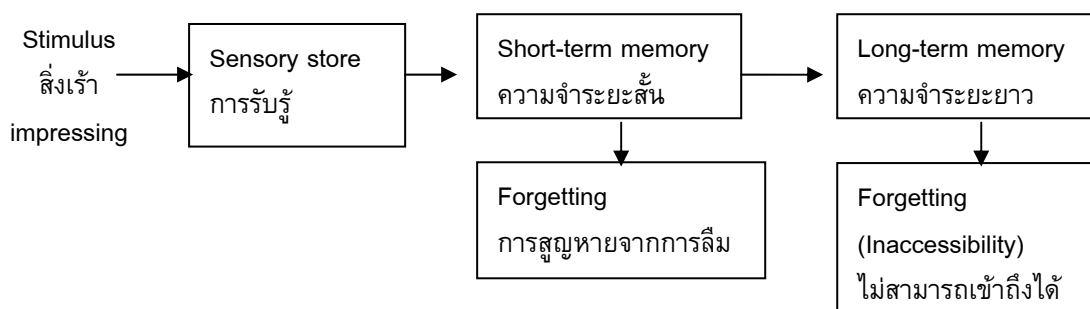
3.2.2.1 การเข้ารหัส (Encode) คือ การแปลงสารจากลักษณะหนึ่งไปแปลงไว้ในสารอีกลักษณะหนึ่งเพื่อที่จะเข้าสู่ขั้นตอนอื่นๆ การเข้ารหัสแบ่งออกเป็นหลายลักษณะ เช่น การเข้ารหัสเป็นภาพ การเข้ารหัสเป็นเสียงหรือถ้อยคำและการเข้ารหัสเป็นความหมาย ซึ่งจะมีการดึงเอาความรู้เดิมที่มีอยู่ใน STM ออกมาสัมพันธ์เชื่อมโยงสารใหม่ในการเข้ารหัส การเข้ารหัสเป็นความหมายนี้ เรียกว่า การโยงใยสารเพื่อจำ (Elaborative Rehearsal) นอกจากนี้การเข้ารหัสอาจทำได้โดยการทำซ้ำไปซ้ำมา เช่น การท่องสูตรคูณ การเข้ารหัสแบบนี้เรียกว่า การทบทวนเพื่อจำ (Maintenance Rehearsal) (Bourne; & Ekstrand. 1982: 152 - 153)

3.2.2.2 การเก็บรหัส (Storage) หมายถึง การคงอยู่ของรหัสในโครงสร้างความจำ โดยที่รหัสนั้นคงทนต่อความรบกวนของสารอื่นๆ หรือคงทนต่อการเลือนหายของรอยความจำ

3.2.2.3 การถอดรหัส (Retrieval) เป็นการดึงรหัสออกมาใช้ เช่น ในการเรียน รู้จำคำ “daughter” อาจเข้ารหัสเป็นความหมาย โดยเอาความรู้เดิมที่อยู่ในขอบข่ายความหมายเดียวกันมา สัมพันธ์ เช่น father, mother, son, and...daughter เมื่อต้องการระลึก สมองจะนึกถึงรหัส father, mother,... แล้วก็ถอดรหัสได้เป็น daughter

3.2.2.4 การลืม (Forgetting) การลืม หมายถึง การที่สมองไม่สามารถเก็บสารที่ เรียนรู้ไว้ได้ หรือไม่สามารถนำเอาความรู้ที่เก็บไว้ออกมาใช้ได้ การลืมอาจเกิดจากการเลือนหาย ของสารที่เรียนเมื่อเวลาผ่านไป หรืออาจเกิดจากการรบกวน ระหว่างสารใหม่กับสารเก่า สารใหม่กับ สารใหม่ หรือสารเก่ากับสารเก่าก็ได้ การรบกวนดังกล่าวทำให้การโยงใยความสัมพันธ์อ่อนลง (สไว เลียมแก้ว. 2528)

กระบวนการจัดสารที่เกิดขึ้นในโครงสร้างความจำอาจอธิบายโดยย่อโดยใช้แผนภูมิ ประกอบดังนี้

ภาพประกอบ 3 แผนภูมิแสดงโครงสร้างความจำ

ที่มา : มุกดา ซาติปัญญาชัย; และ สงคราม เชน์ศิลป์. 2535: 124.

จากภาพประกอบ 3 แสดงให้เห็นว่า ความจำระยะสั้นและความจำระยะยาว จะเกิดขึ้น หลังจากการรับรู้หรือการเรียนรู้ เราใช้ความจำระยะสั้นสำหรับการจำเพียงชั่วคราว เพื่อให้เป็นประโยชน์ ในขณะที่จำอยู่เท่านั้น เช่นการจำระยะสั้นของเรา เพื่อให้หันมาโทรศัพท์และหมุนตัวเลขนั้น พอหมุน เสร็จ เราก็ไม่มีความจำเป็นต้องจำหมายเลขนั้นอีกต่อไป เพียงชั่วคราวเราอาจจำไม่ได้ว่าเลขที่หมุน ไปนั้นคืออะไร ส่วนความจำระยะยาวเป็นความจำที่มีความคงทนกว่าความจำระยะสั้น เราจะรู้สึกใน สิ่งที่จำอยู่ในความจำระยะยาว ต่อเมื่อมีสิ่งใดมาสะกิดใจก็จะสามารถรื้อฟื้นขึ้นมาได้ ส่วนความจำ ระยะสั้นนั้นก็มีโอกาสพังตัวไปเป็นความจำระยะยาวได้ หากมีความจำระยะสั้นเป็นเวลานาน สิ่งนั้นก็ จะติดอยู่เป็นความจำตลอดไป

3.3 ทฤษฎีกระบวนการจำ (Depth of Processing Theory)

ในการศึกษาเกี่ยวกับกระบวนการจำ แอตกินสัน และ ชิฟฟริน (Atkinson; & Shiffrin. 1968: 89 - 195) ได้ให้ความเห็นว่า “การจำจะคงทนมากน้อยเพียงใดนั้นขึ้นอยู่กับเวลา ถ้าให้เวลา ทบทวนใน STM นานๆ แล้วก็จะจำได้มาก” ต่อมา เครค และ ลอคฮาร์ท (Craig; & Lokhart. 1972: 671 - 84) ได้เสนอความคิดที่เกี่ยวกับความจำว่า “ความจำเป็นกระบวนการต่อเนื่องที่เกิดขึ้น ในสมอง การจะจำได้มากหรือน้อยหรือนานเพียงใดนั้นขึ้นอยู่กับความซับซ้อนของกระบวนการเข้ารหัส”

ความซับซ้อนหรือระดับความลึกของการเข้ารหัสที่ เครค และ ลอคฮาร์ท กล่าวถึง อาจอธิบายโดยตัวอย่างได้ดังนี้ เช่น การจำคำว่า apple สมองอาจเข้ารหัสเป็นภาพแอปเปิล (คือ จินตภาพขึ้นในสมอง) การเข้ารหัสเช่นนี้ถือว่าซับซ้อนน้อย แต่ถ้าเข้ารหัส ว่า The apple is red. It is a kind of fruit. My love brought me an apple yesterday. เรียกว่าเข้ารหัสซับซ้อนกว่า หรือ ถ้าเด็กเข้ารหัสว่า “ก เอ๋ย ก ไก่ ข ไข่ในเล้า ข ขวดของเรา ค ควายไถนา...” ถือว่าเข้ารหัส ซับซ้อนกว่า การท่อง “ก ข ข ค....” เป็นต้น ในการสอนศัพท์ถ้าครูสอนคำศัพท์ต่อไปนี้

mangosteen	ostrich	rose	salmon
eagle	grape	apple	shark
tulip	pansy		

ในการเรียนถ้านักเรียนพยายามจำคำเหล่านี้โดยการท่องคู่กับความหมายก็จะซับซ้อนน้อยกว่าการให้นักเรียนจัดคำเหล่านั้นให้เป็นกลุ่มที่อยู่ในขอบข่ายความหมายเดียวกัน เช่น

fruit	flower	fish	bird
↓	↓	↓	↓
mangosteen	tulip	salmon	eagle
grape	rose	shark	ostrich
apple	pansy		

การเข้ารหัสจะลึกหรือซับซ้อนมากขึ้นถ้า ผู้เรียนได้นำคำเหล่านั้นไปสัมพันธ์กับความรู้เดิม เช่น ให้เขาเปรียบเทียบความหมายที่แตกต่างระหว่างคำที่เรียน mangosteen, grape, apple ว่าเป็น ความแตกต่างกันอย่างไร ผู้เรียนก็จะใช้ประสบการณ์เดิมที่มีอยู่ไปสัมพันธ์ เช่น เขาอาจเปรียบเทียบว่า Mangosteen is sweet but grapes are sour. An apple is red but grapes are green. วิธีนี้ ผู้เรียนจะจำคำได้ดีกว่าการท่องจำระหว่างคำกับความหมาย บอร์น และเอคสตรานด์ (Bourne; & Estrand. 1988) ได้ชี้ให้เห็นถึงลักษณะการเข้ารหัสในระดับที่ซับซ้อนไว้ ดังนี้

1. การโยงใยระหว่างความรู้ (Elaboration) เช่น การที่สมองต้องการจำคำว่า horse โดยการที่พยายามนึกถึงความหมายของ horse ว่า เหมือนอะไร ใช้ทำอะไร เป็นสัตว์ประเภทไหน
2. การสังเกตความแตกต่าง (Distinctiveness) การเข้ารหัสโดยการจำเอาจุดเด่นของความหมายจะสามารถจำได้ดีขึ้น เช่น การพยายามนึกถึงลักษณะ หรือสิ่งที่แตกต่างระหว่างความหมายของคำว่า shark กับคำอื่นๆ ที่เรียนมาแล้ว
3. การใช้ความพยายาม (Effort) การเข้ารหัสที่ซับซ้อนจะมีลักษณะที่ต้องใช้ความพยายามในการคิด เช่น การที่ตอบคำถามว่า Does the car contain water? จะต้องใช้ความพยายามคิดพอสมควรจึงจะได้คำตอบว่า yes อย่างนี้ถือว่าเข้ารหัสเพื่อจำคำว่า car อย่างซับซ้อน
4. การจินตนาการและการจัดระบบ (Imagery and Organization) การจินตนาการเพื่อที่จะจำสิ่งที่เป็นนามธรรม โดยใช้ความรู้ในสิ่งที่เป็นรูปธรรม เหตุการณ์ที่ประทับใจช่วย ถือว่าเป็นเข้ารหัสอย่างซับซ้อนได้ เช่นการจำคำ happiness โดยจินตนาการว่าในวันขึ้นปีใหม่ ได้รับรถยนต์คันใหม่ เหตุการณ์ดังกล่าวทำให้เกิด happiness

ดังนั้น จึงสรุปได้ว่า การจำนั้นขึ้นอยู่กับระดับความซับซ้อนของกระบวนการจัดสาร ดังนั้น ในการสอนครู จึงควรจัดกิจกรรมที่ทำให้ผู้เรียนได้เกิดความคิดในระดับที่ซับซ้อน ซึ่งทฤษฎีนี้มีความสอดคล้องกับการสอนคำศัพท์แบบสัมพันธ์ขอบข่ายความหมายเพราะเป็นการสอนที่ฝึกให้ผู้เรียนใช้ความรู้เดิมในการวิเคราะห์ความหมายของคำศัพท์ในบริบทต่างๆ อีกทั้งยังมีการใช้ตารางและแผนผังแสดงให้ผู้เรียนได้เห็นความหมายของกลุ่มคำ

3.4 ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการจำ

กมลรัตน์ หล้าสูงษ์ (2528: 254) ได้กล่าวถึงปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการจำ ดังนี้

1. ทักษะและความสนใจ ถ้าผู้เรียนมีทัศนคติที่ดีต่อสิ่งใดและความสนใจจดจ่ออยู่กับสิ่งใด ก็จะทำให้จดจำสิ่งนั้นได้อย่างแม่นยำและเป็นเวลานาน
2. การฝึกฝน ถ้าผู้เรียนฝึกฝนทบทวนในสิ่งที่เรียนอยู่เสมอ ก็จะทำให้สามารถจดจำสิ่งนั้นได้เป็นเวลานาน
3. ระยะเวลา หากทั้งระยะหลังจากการเรียนรู้ไปเป็นระยะเวลานานๆ ก็จะทำให้จำในสิ่งที่เรียนรู้ไปได้น้อย หรือบางครั้งอาจลืมไปเลยก็ได้

นอกจากนั้น วรรณพร ศิลาขาว (2538: 50) กล่าวถึงปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการจำ ดังนี้

1. สถิติปัญญา การจำจะเกี่ยวกับสถิติปัญญามากโดยเฉพาะความเข้าใจทางด้านภาษาและความสามารถในการแก้ปัญหา คนที่มีความสามารถในการแก้ปัญหาและคิดริเริ่มต่างๆ ย่อมต้องเป็นผู้ที่มีความจำด้วย
2. ปฏิกริยาทางอารมณ์ ซึ่งเกิดขึ้นในประสบการณ์แต่ละอย่างจะมีผลต่อการจำด้วย เช่น สิ่งที่ทำให้ดีใจสุดขีดหรือเป็นทุกข์แสนสาหัส ย่อมจะทำให้จำได้เป็นเวลานาน
3. ความสนใจ เรามีความสนใจอย่างใดอย่างหนึ่ง ย่อมจดจำเรื่องนั้นได้ไม่ยากนัก สิ่งที่เราเห็นว่าปราศจากความสำคัญ ถ้าไม่สนใจก็จะทำให้ลืมเรื่องนั้นเร็วขึ้น

สรุปได้ว่า ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการจำ ได้แก่ สติปัญญา ความสนใจ ทักษะ ทักษะเวลา หลังจากเกิดการเรียนรู้และการฝึกฝนทบทวนสิ่งที่ได้เรียนรู้มาแล้ว

3.5 ความหมายของความคงทนในการจำ

จากการศึกษาความหมายของความคงทนในการจำ พบว่า มีนักจิตวิทยาหลายท่าน (Adams. 1967: 9; Atkinson; & Shiffrin. 1968: 89 – 195; ไสว เลี่ยมแก้ว. 2528: 9 - 17) ได้กล่าวสรุปถึงความหมายของความคงทนในการจำ คือ การคงไว้ซึ่งผลของการเรียนหรือความสามารถที่ระลึกได้ต่อสิ่งเร้าที่เคยเรียน หรือเคยมีประสบการณ์การรับรู้มาแล้ว หลังจากที่ยังระยะเวลาไว้ระยะหนึ่ง ซึ่งสิ่งสำคัญที่จะช่วยให้เกิดความคงทนในการจำมี 2 ประการ คือ ลักษณะความต่อเนื่อง หรือความสัมพันธ์ของประสบการณ์ที่จะทำให้การการเรียนรู้และการทบทวนสิ่งที่ได้เรียนรู้ไปแล้วเสมอ

3.6 การทดสอบความคงทนในการจำ

ฮุสตัน และคณะ (Houston; et al. 1983: 212 – 214) กล่าวว่า ตามปกติการเรียนรู้และความคงทนในการจำจะอยู่รวมกัน แต่เราสามารถแยกทดสอบได้อย่างหนึ่งได้อย่างอิสระ เมื่อเราสำรวจพฤติกรรมการเรียน และอัตราข้อมูลที่ได้จากการเรียนนั้น แสดงว่าเรามุ่งทดสอบการเรียนรู้ แต่ถ้าเรามุ่งพิจารณาข้อมูลที่นักเรียนสะสมไว้หลังจากการเรียนเสร็จสิ้นไปแล้ว ในช่วงเวลาหนึ่ง แสดงว่าเราต้องการทดสอบความจำหรือความคงทนในการจำ เช่น การให้นักเรียนท่องจำและออกเสียงตัวอักษร XZGVKLRTXCP ในแต่ละครั้งที่นักเรียนฝึก ครูจะบันทึกจำนวนตัวอักษรที่นักเรียนอ่านได้ถูกต้องไว้ การบันทึกนี้เป็นการมุ่งทดสอบการออกเสียงมากกว่าความจำ แต่ในกระบวนการฝึกย่อมมีความคงทนในการจำ หรือความจำเข้ามาเกี่ยวข้องด้วย กล่าวคือ นักเรียนได้รับและสะสมข้อมูลจากการฝึกแต่ละครั้ง เพื่อพัฒนาการออกเสียง ดังนั้น ในการทดสอบ การเรียนรู้จึงเป็นการทดสอบความคงทนในการจำด้วย โดยทั่วไปครูจะจัดการเรียนรู้ โดยใช้คำถาม เพื่อทดสอบ ความคงทนในการจำสิ่งที่นักเรียนเรียนรู้ไปแล้ว

ฮุสตัน และคณะ (Houston; et al. 1983: 214 - 215) เสนอวิธีทดสอบความคงทนในการจำไว้ 3 วิธี ดังนี้

1. การระลึกได้ (Recall) โดยให้นักเรียนเขียนหรือเล่าสิ่งที่เรียนผ่านไปแล้วโดยไม่ให้อีกาทบทวนก่อนการทดสอบ
2. การจำได้ (Recognition) โดยกำหนดคำถามและตัวเลือกคำตอบให้นักเรียนเลือกตอบตามความคิดเห็น การทดสอบวิธีนี้ นักเรียนจะตอบได้ง่ายกว่าวิธีการระลึก
3. การเรียนซ้ำ (Relearning) โดยให้นักเรียนฝึกบทเรียนในช่วงเวลาหนึ่งแล้วกลับมาฝึกซ้ำอีก ถ้านักเรียนจำบทเรียนได้มาก นักเรียนจะประหยัดเวลาในการฝึก ซัยพร วิชชาวุธ (2525: 286) อธิบายเพิ่มเติมว่า นักเรียนอาจใช้เวลา หรือจำนวนครั้งในการทำซ้ำ เพื่อให้จำได้เป็นเครื่องวัดความพยายามในการจำแตกต่างกัน นั่นคือ นักเรียนจะประหยัดเวลาหรือจำนวนครั้งในการทำซ้ำมากขึ้น ถ้านักเรียนมีความคงทนในการจำอยู่มาก การประหยัดดังกล่าวคิดเป็นร้อยละได้ดังนี้

ถ้าให้ $A = 1$ จำนวนครั้งที่ทำซ้ำในการพยายามจำครั้งแรก

$B =$ จำนวนครั้งที่ทำซ้ำเพื่อให้จำได้อีก

$$\text{ร้อยละของการประหยัด} = 100 \times \frac{(A-B)}{A}$$

สรุปได้ว่า ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความคงทนในการจำ ได้แก่ การระลึกได้ การจำได้ การเรียนรู้ ความสนใจ และระยะเวลาหลังจากเกิดการเรียนรู้ และการฝึกฝนทบทวนสิ่งที่ได้เรียนรู้มาแล้ว

3.7 ระยะเวลาในการวัดความคงทนในการจำ

ได้มีนักการศึกษาหลายท่านทำการศึกษาเกี่ยวกับเรื่องช่วงเวลาที่ใช้ในการทดสอบความคงทนในการจำ ดังนี้

แอตคินสัน และ ชิฟฟริน (Atkinson; & Shiffrin. 1968: 89 - 195) ชัยพร และ วิชชาวุธ (2525: 288) มีความเห็นสอดคล้องกันว่า ในการทดสอบความคงทนในการจำ ควรเว้นระยะ เวลาห่างจากการทดสอบครั้งแรกประมาณ 14 วัน เพราะเป็นช่วงระยะเวลาที่ควรจำระยะสั้นจะฝังตัวกลายเป็นความจำระยะยาวหรือความคงทนในการจำ

เกรเกอร์ (Gregory. 1987: 29) กล่าวว่า นักจิตวิทยาการทดลอง (Experimental Psychologist) ได้กำหนดระยะเวลาในการวัดความคงทนในการจำไว้ ดังนี้

ความคงทนในการจำการสัมผัส ควรวัดหลังจากการเรียนรู้ประมาณ 1 วินาที
ความคงทนในการจำระยะสั้น ควรวัดหลังจากการเรียนรู้ 1 นาที หรือน้อยกว่า
ความคงทนในการจำระยะยาว ควรวัดหลังจากการเรียนรู้ในช่วง 1 ชั่วโมง จนถึงหลายวันหรือหลายสัปดาห์

นันทนอลลี (วรายา ขุนทอง. 2529: 42; อ้างอิงจาก Nunally. 1990) กล่าวว่า เพื่อให้เกิดความคลาดเคลื่อนต่างๆ น้อยลง ควรเว้นช่วงเวลาในการทดสอบครั้งที่ 2 ห่างกันอย่างน้อย 2 สัปดาห์

กล่าวโดยสรุปว่า เวลาที่ใช้ในการทดสอบความคงทนในการจำส่วนใหญ่จะใช้เวลาประมาณ 14 วัน หลังจากการเรียนรู้ เพราะเป็นระยะเวลาที่ความจำระยะสั้นจะฝังตัวกลายเป็นความจำระยะยาวหรือความคงทนในการจำนั่นเอง

ดังนั้น ในการศึกษาทดลองครั้งนี้ผู้วิจัยจึงทำการวัดความคงทนในการจำของวิธีการสอนในการทดลองครั้งนี้ โดยการทำการทดสอบหลังเรียนแล้ว 14 วัน เพื่อนำผลมาวิเคราะห์หาความคงทนในการจำ

4. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยในประเทศ

จากการศึกษางานวิจัยในประเทศ พบว่า มีงานวิจัยที่ได้ทำการศึกษาเกี่ยวกับการสอนแบบสัมพันธ์ขอบข่ายความหมาย คือ

วรชาติ ภูทอง (2537) ได้ทำการศึกษาเกี่ยวกับผลของการสอนแบบสัมพันธ์ขอบข่ายความหมายที่มีต่อการจำคำศัพท์ ผลสัมฤทธิ์ และความคงทนในการเรียนรู้ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนยุพราชวิทยาลัย จำนวน 80 คน ซึ่งได้มาจากการเลือกชั้นเรียนที่มีคะแนนเฉลี่ยวิชาภาษาอังกฤษ 2 (อ 012) ใกล้เคียงกันมากที่สุด มาทดสอบ ที่ (t - test) ซึ่งผลปรากฏว่าไม่มีความแตกต่างกัน แล้วสุ่มอย่างง่ายให้กลุ่มหนึ่งเป็นกลุ่มทดลองและอีกกลุ่มหนึ่งเป็นกลุ่มควบคุม กลุ่มละ 40 คน กลุ่มทดลองได้รับการสอนแบบสัมพันธ์ขอบข่ายความหมาย ส่วนกลุ่มควบคุมได้รับการสอนตามคู่มือครูใช้เวลาสอนทั้งสิ้น 10 คาบเรียน ภายหลังการเรียนแต่ละคาบผู้เรียนทั้งสองกลุ่มจะได้รับการทดสอบการจำคำศัพท์ หลังจากนั้น 12 วัน จึงดำเนินการทดสอบอีกครั้งเพื่อวัดความคงทนในการเรียนรู้คำศัพท์ แล้วจึงนำคะแนนที่รวบรวมได้ไปทำการวิเคราะห์ผลด้วยการทดสอบ ที่ (t - test) พบว่า คะแนนเฉลี่ยของการจำคำศัพท์ของนักเรียนในกลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุมไม่แตกต่างกัน แต่ผลสัมฤทธิ์ และความคงทนในการเรียนรู้คำศัพท์ของกลุ่มที่เรียน โดยวิธีสัมพันธ์ขอบข่ายความหมายสูงกว่ากลุ่มที่เรียนตามคู่มือครูอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และ .01 ตามลำดับ

ดวงเดือน จังพานิช (2547) ได้ศึกษาถึงการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ในการเรียนรู้คำศัพท์ภาษาอังกฤษและความคงทนในการจำคำศัพท์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ด้วยวิธีสอนแบบสัมพันธ์ขอบข่ายและวิธีสอนแบบปกติ จากการทดลองปรากฏว่านักเรียนที่ได้รับการสอนแบบสัมพันธ์ขอบข่ายความหมาย และวิธีสอนแบบปกติแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยที่นักเรียน ที่เรียนโดยวิธีสอนแบบสัมพันธ์ขอบข่ายความหมาย มีค่าคะแนนเฉลี่ยผลสัมฤทธิ์ในการเรียนรู้คำศัพท์สูงกว่านักเรียนที่เรียนโดยวิธีสอนแบบปกติ

การศึกษการสอนคำศัพท์โดยใช้บริบทในประเทศไทยที่มีผลที่น่าสนใจ คือ จากการศึกษางานของ กมลวัฒน์ ครุฑแก้ว (2540) เกี่ยวกับการเดาคำศัพท์จากบริบทเพื่อเพิ่มความสามารถในการอ่านเร็ว โดยทำการศึกษากับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ของโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร ผลของการศึกษา พบว่า การเดาคำศัพท์ในบริบท ช่วยให้อัตราการอ่านเร็วขึ้น และยังมีส่วนช่วยในการเพิ่มปริมาณความรู้คำศัพท์ของผู้เรียนด้วย ต่อมา ดาราณี สุภรัตน์ (2539) ได้ใช้วิธีการเดียวกัน ทดลองสอนเพื่อศึกษาเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ในการเรียนคำศัพท์ของนักเรียน ที่เรียนรู้คำศัพท์โดยการเดาความหมายจากบริบทกับนักเรียน ที่เรียนโดยการใช้พจนานุกรม ทำการทดลองสอนนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนเซนต์หลุยส์ศึกษา จำนวน 84 คน ผลการทดลองทำให้ได้คำตอบว่าวิธีการสอนทั้งสองวิธีไม่ทำให้ผลการเรียนรู้คำศัพท์ภาษาอังกฤษของนักเรียนแตกต่างกัน

จากการศึกษา พบว่า มีงานวิจัยจำนวน 2 ฉบับ ที่เสนอผลของการศึกษาการสอนศัพท์ภาษาอังกฤษมีเกมประกอบ โดยให้ผลการวิจัยที่ต่างกัันดังนี้ คือ นันทพร คชศิริพงษ์ (2526) ได้ศึกษาเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ และความคงทนในการเรียนรู้คำศัพท์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่เรียนโดยการสอนที่มีแบบฝึกหัดทั้งมีเกม และไม่มีเกมประกอบ ปรากฏว่าผลสัมฤทธิ์ในการเรียนรู้คำศัพท์และความคงทนในความเข้าใจคำศัพท์ของนักเรียนที่เรียนโดยแบบฝึกหัดที่มีเกมประกอบ ดีกว่าของนักเรียน ที่เรียนโดยแบบฝึกหัดที่ไม่มีเกมประกอบ แต่จากการศึกษาของ สิริลักษณ์ เฟื่องกาญจน์ (2530) พบว่า ผลสัมฤทธิ์และความคงทนในการรู้ความหมายคำศัพท์ของนักเรียนชั้นประถมปีที่ 6 ที่เรียนโดยวิธีทั้งสองนั้นไม่แตกต่างกัน แต่เจตคติต่อวิชาภาษาอังกฤษของกลุ่มที่เรียนโดยมีเกมประกอบ ดีกว่ากลุ่มที่เรียนโดยไม่มีเกมประกอบ

อรอนงค์ ประมูลใหม่ (2539) ได้ทำการศึกษาเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ความคงทนในการเรียนรู้คำศัพท์ภาษาอังกฤษ และความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่สอนโดยใช้กิจกรรม Synectics กับการสอนตามคู่มือครู กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2537 โรงเรียนบ้านหลักร้อย อำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา ซึ่งได้มาโดยการสุ่มแบบเฉพาะเจาะจง (Purposive Sampling) จำนวน 2 ห้องเรียน แล้วสุ่มอย่างง่าย จำนวน 64 คน โดยแบ่งเป็นกลุ่มทดลอง 32 คน และกลุ่มควบคุม 32 คน รูปแบบการวิจัยเป็นแบบ Pretest - Posttest Control Group Design เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้คำศัพท์ภาษาอังกฤษแผนการสอนโดยใช้กิจกรรม Synectics แผนการสอนตามคู่มือครู และแบบทดสอบความคิดสร้างสรรค์ของ วริศรา นำข้อมูลที่ได้มาเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ความคงทนในการเรียนรู้คำศัพท์ภาษาอังกฤษและความคิดสร้างสรรค์ โดยใช้สถิติ t - test ในการวิเคราะห์ข้อมูล ผลการวิจัยปรากฏว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความคิดสร้างสรรค์ของกลุ่มที่สอนโดยใช้กิจกรรม Synectics แตกต่างจากกลุ่มควบคุมที่สอนโดยการสอนตามคู่มือครูอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนความคงทนในการเรียนรู้คำศัพท์ภาษาอังกฤษของกลุ่มทดลองไม่แตกต่างจากกลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

นันทนา คำภักดิ์ (2540) ได้ทำการศึกษาเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคำศัพท์ภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ระหว่างการสอนโดยใช้แบบฝึกเสริมทักษะคำศัพท์ภาษาอังกฤษกับการสอนปกติ กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่กำลังเรียนภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2539 โรงเรียนบ้านทรายมูล อำเภอสว่างแดนดิน จังหวัดสกลนคร ซึ่งได้มาโดยการจับคู่ลำดับคะแนนที่ใกล้เคียงกันของวิชาภาษาอังกฤษภาคเรียนที่ 1 แล้วนำมาจับสลากแยกเข้ากลุ่ม A และ B แล้วทำการสุ่มอย่างง่ายเข้าเป็นกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม กลุ่มละ 20 คน ใช้เวลาเรียนกลุ่มละ 10 ชั่วโมง รูปแบบการวิจัยเป็นแบบ Posttest Only Control Design เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคำศัพท์ภาษาอังกฤษ แบบฝึกเสริมทักษะคำศัพท์ภาษาอังกฤษ และแผนการสอนปกติ นำข้อมูลที่ได้มาเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคำศัพท์ภาษาอังกฤษโดยใช้สถิติ t - test ในการวิเคราะห์ข้อมูล ผลการวิจัยปรากฏว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคำศัพท์ภาษาอังกฤษ

ของกลุ่มทดลอง ที่สอนโดยใช้แบบฝึกเสริมทักษะคำศัพท์ภาษาอังกฤษสูงกว่ากลุ่มควบคุมที่สอนโดยการสอนตามปกติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

สมสวรรค์ พันธุ์เทพ (2540) ได้ทำการศึกษาเปรียบเทียบความสามารถในการเรียนรู้คำศัพท์ และความเข้าใจในการอ่านภาษาอังกฤษของผู้เรียน ก่อนและหลังได้รับการสอนแบบมุ่งประสิทธิผล ศึกษาความคงทนในการเรียนรู้คำศัพท์ภาษาอังกฤษ และความคิดเห็นเกี่ยวกับบรรยากาศในชั้นเรียน หลังได้รับการสอนแบบมุ่งประสิทธิผลของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 55 คน ซึ่งได้มาโดยการจับสลากจากจำนวนทั้งหมด 5 ห้องเรียน ที่กำลังเรียนรายวิชาภาษาอังกฤษหลัก 15 (อ 0111) โรงเรียนดาราวิทยลัย อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ ปีการศึกษา 2540 กลุ่มตัวอย่างได้รับการสอนแบบมุ่งประสิทธิผลเป็นเวลา 20 คาบ จากผู้วิจัยเอง ก่อนการทดลองผู้เรียนได้รับการทดสอบการเรียนรู้คำศัพท์และความเข้าใจในการอ่านภาษาอังกฤษ และเมื่อผู้วิจัยดำเนินการสอนครบ 20 คาบแล้ว ผู้เรียนได้รับการทดสอบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังการสอน และทดสอบความคงทนในการเรียนรู้ โดยใช้แบบทดสอบชุดเดิมเมื่อทิ้งช่วงไป 2 สัปดาห์ ผลการวิจัยปรากฏว่า ผู้เรียนมีคะแนนการเรียนรู้คำศัพท์ภาษาอังกฤษและความเข้าใจในการอ่านภาษาอังกฤษสูงกว่าก่อนได้รับการสอนแบบมุ่งประสิทธิผลอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 สำหรับผลคะแนนของความมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 สำหรับความคิดเห็นของผู้เรียนที่มีต่อบรรยากาศในชั้นเรียนนั้นปรากฏว่าผู้เรียนมีความคิดเห็นว่าบรรยากาศในชั้นเรียนที่มีการสอนแบบมุ่งประสิทธิผล มีความเหมาะสมมาก

จตุพร เพชรแก้ว (2546) ได้ทำการศึกษาเปรียบเทียบความสามารถในการเรียนรู้คำศัพท์ ความคงทนในการจำ และความสามารถในการอ่านภาษาอังกฤษของของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ก่อนและหลังได้รับการสอนโดยใช้กลวิธีลินซ์ ซึ่งให้ผู้เรียนบันทึกข้อมูลต่างๆ ของคำศัพท์และวาดภาพประกอบ โดยทำการศึกษา กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ของโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2545 จำนวน 26 คน ทดลองสอนโดยใช้กลวิธีลินซ์ เป็นเวลา 16 คาบ เรียน ในการทดลองมีการทดสอบก่อนสอน และหลังสอน และทดสอบความคงทนในการเรียนรู้ภายหลังการทดสอบหลัง 14 วัน ผลการวิจัย พบว่า ผู้เรียนที่ได้รับการสอนโดยกลวิธีลินซ์มีความคงทนในการเรียนรู้คำศัพท์หลังจากการสอนสิ้นสุดลง และทิ้งช่วง 14 วัน ผู้เรียนมีความสามารถในการเรียนรู้คำศัพท์ภาษาอังกฤษ และมีคะแนน ความเข้าใจในการอ่านภาษาอังกฤษสูงกว่าก่อนได้รับการสอนโดยกลวิธีลินซ์

เดชา เซซ่ง (2546) ได้ทำการศึกษาเปรียบเทียบความสามารถในการเรียนรู้คำศัพท์ และการเขียนภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โดยใช้กิจกรรมผังสัมพันธ์ขอบข่ายความหมาย โดยกลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5/2 โรงเรียนเรยีนาเชลีวิทยาลัย อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2545 จำนวน 48 คน โดยในการทดลองได้มีการทดสอบก่อนเริ่มการสอนโดยใช้กิจกรรมสัมพันธ์ขอบข่ายความหมาย โดยทำการสอน 16 คาบ หลังจากนั้นได้ทำการทดสอบความสามารถในการเรียนรู้คำศัพท์ และความสามารถในการเขียนภาษาอังกฤษ โดยใช้แบบทดสอบชุดเดียวกัน ผลการวิจัย พบว่า หลังการเรียนโดยใช้กิจกรรม

ผังสัมพันธ์ขอบข่ายความหมาย ผู้เรียนมีความสามารถในการเรียนรู้คำศัพท์สูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01 และผู้เรียนมีความสามารถในการเขียนภาษาอังกฤษสูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .001

พะเยา พรหมเทศ (2549) ได้ทำการศึกษาเปรียบเทียบความรู้คำศัพท์และความเข้าใจในการอ่านภาษาอังกฤษของผู้เรียนก่อนและหลังการสอนภาษาที่เน้นคำศัพท์ โดยกลุ่มเป้าหมายคือนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 จำนวน 39 คน ที่เรียนรายวิชาภาษาอังกฤษอ่านเขียน ตอ 41101 ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2549 โรงเรียนหางดงรัฐราษฎร์อุปถัมภ์ อำเภอหางดง จังหวัดเชียงใหม่ โดยทำการสอนเป็นเวลา 21 คาบเรียน ผลการวิจัยพบว่า ผู้เรียนมีความรู้คำศัพท์ภาษาอังกฤษ และมีคะแนนความเข้าใจในการอ่านภาษาอังกฤษสูงกว่าก่อนได้รับการสอนโดยใช้การสอนภาษาที่เน้นคำศัพท์

งานวิจัยในต่างประเทศ

ในเรื่องการสอนคำศัพท์ ผู้วิจัยได้ศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

โบรินาวสกี (Pittelman; et al. 1991: 6; citing Bronowski. 1983) ได้ศึกษาเรื่องผลของการเรียนรู้คำศัพท์ ความคงทนในการจำคำศัพท์ โดยเปรียบเทียบวิธีสอน 3 วิธี คือ การวิเคราะห์องค์ประกอบทางความหมาย วิธีสอนคำศัพท์โดยสอนแผนภูมิความหมายและวิธีสอนโดยการวิเคราะห์บริบทของผู้เรียนในระดับเกรด 4 ถึงระดับเกรด 6 จำนวนมากกว่า 1000 คน โดยแบ่งกลุ่มตัวอย่างเป็น 3 กลุ่ม และสอนสามวิธี แตกต่างกัน ผลปรากฏว่า นักเรียนที่เรียนคำศัพท์ด้วยวิธีวิเคราะห์องค์ประกอบทางความหมายและแผนภูมิความหมายมีความคงทนในการจำคำศัพท์อย่างมีนัยสำคัญ

แอนเดอร์ส และคณะ (Pittelman; et al. 1991: 7; citing Anders; et al. 1985) ได้ทำการศึกษาผลสัมฤทธิ์ของการเรียนรู้คำศัพท์และความเข้าใจบทอ่านของนักเรียน ที่มีผลการเรียนอยู่ในเกณฑ์ต่ำ โดยเปรียบเทียบการสอนสองวิธีคือ วิธีวิเคราะห์องค์ประกอบความหมาย และวิธีสอนแบบตรง โดยที่นักเรียนจะได้รับการฝึกฝนด้วยการท่องจำคำศัพท์ นิยามศัพท์ และคำที่มีความหมายพ้องกัน ผลการวิจัย พบว่า นักเรียนที่เรียนด้วยการวิเคราะห์องค์ประกอบความหมายเกิดการเรียนรู้คำศัพท์และมีความเข้าใจในบทอ่านสูงกว่า นักเรียนที่เรียนด้วยวิธีสอนแบบตรง

ต่อมา แอนเดอร์ส และคณะ (Pittelman; et al. 1991: 7; citing Anders; et al. 1986) ได้ทำการศึกษาเปรียบเทียบวิธีสอนสามวิธี คือ วิธีวิเคราะห์องค์ประกอบความหมาย วิธีสอนโดยใช้พจนานุกรม และวิธีสอนโดยการฝึกฝนท่องจำ กับนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นที่มีผลการเรียนแตกต่างกัน ผลการวิจัยที่ปรากฏสอดคล้องกับงานวิจัยอื่นๆ ที่ผ่านมา กล่าวคือ นักเรียนที่เรียนด้วยวิธีวิเคราะห์องค์ประกอบความหมายมีความเข้าใจในการอ่านและการเรียนรู้คำศัพท์สูงกว่านักเรียนที่เรียนด้วยวิธีการเปิดพจนานุกรมและการฝึกฝนโดยการท่องจำ

โครว์ และ ควิลลีย์ (Crow; & Quigley. 1985: 497 - 513) ได้ศึกษาวิธีการสอนคำศัพท์เพื่อนำไปใช้ (Productive Vocabulary) ในวิชาการอ่าน โดยใช้การสอนแบบสัมพันธ์ขอบข่ายความหมายให้กับนักศึกษาในมหาวิทยาลัย North Texas States University จำนวน 420 คน ผลการทดลองสอนปรากฏว่า นักเรียนในกลุ่มทดลองเรียนรู้คำศัพท์ได้จำนวนมากกว่ากลุ่มควบคุมและชอบ

วิธีการสอนแบบสัมพันธ์ขอบข่ายความหมายด้วย

เฮซ (Haase. 1989: 1264a) ได้ทดลองเปรียบเทียบการสอนคำศัพท์โดยวิธีการแนะนำให้เห็นภาพและวิธีการให้นิยามเองสำหรับนักศึกษาที่เข้ามาเรียนใหม่ กลุ่มตัวอย่างได้รับการสอบก่อนและหลังการทดลองสอนจากจำนวนข้อสอบ 2 ชุด คือ แบบทดสอบเพื่อพัฒนาทักษะ ด้านคำศัพท์ซึ่งใช้คำศัพท์จากหนังสือเรียนจาก 4 หัวข้อเรื่อง และการจัดหมวดหมู่คำศัพท์ใช้ข้อสอบของ Gatas Mac Ginic Reading ผลการวิจัยปรากฏว่า นักเรียนที่ได้รับการสอนโดยวิธีแนะนำมีค่าเฉลี่ยของคะแนนสูงกว่านักเรียนที่สอนโดยวิธีการให้นิยามเอง และจากการสอบถามจากกลุ่มตัวอย่างพบว่า การใช้บัตรคำ แถบประโยค ประโยค สามารถช่วยให้เข้าใจคำศัพท์ดีขึ้น

วิสเซอร์ (Visser. 1990: 11 - 27) ได้ทำการศึกษาผลลัพธ์ของเทคนิคการเรียนรู้คำศัพท์ภาษาอังกฤษโดยได้ทำการทดลองกับผู้เรียนที่เป็นชาวต่างประเทศ 16 คน โดยแบ่งเป็นกลุ่ม ทดลอง 8 คน และกลุ่มควบคุม 8 คน กลุ่มทดลองเรียนโดยได้รับการกระตุ้นที่เน้นให้มีการปฏิสัมพันธ์ในการเรียน โดยมุ่งความสนใจไปที่ความหมายของกลุ่มคำศัพท์ที่สัมพันธ์กัน ผลการทดลองปรากฏว่า ในกลุ่มทดลอง ผู้เรียนมีการใช้ภาษาในการปฏิสัมพันธ์ได้ตอบกันอย่างกว้างขวาง และมีการใช้บริบทในการหาความหมายมากกว่ากลุ่มควบคุมแต่ผลการเรียนรู้คำศัพท์ไม่แตกต่างกันจากกลุ่มควบคุม

บราวน์ และ เพอร์รี่ (Brown; & Perry. 1991: 655 - 670) ได้ศึกษาเปรียบเทียบผลการเรียนรู้คำศัพท์ 3 วิธี คือ การใช้คำสำคัญ (Keyword Method) การคิดสัมพันธ์ขอบข่ายความหมาย (Semantic Processing) และการใช้คำสำคัญผสมกับการคิดสัมพันธ์ขอบข่ายความหมาย กลุ่มตัวอย่างเป็นผู้เรียนชาวอาหรับที่เรียนภาษาอังกฤษเป็นภาษาต่างประเทศ จำนวน 60 คน ผลการทดลองปรากฏว่า กลุ่มผู้เรียนเก่งจะเรียนรู้คำศัพท์ได้ดี โดยใช้วิธีการคิดสัมพันธ์ขอบข่ายความหมาย ผู้ที่เรียนอ่อนจะเรียนรู้คำศัพท์โดยวิธีการใช้คำสำคัญ ส่วนกลุ่มที่เรียนโดยสองวิธีรวมกันมีผลการเรียนรู้คำศัพท์ของผู้เรียนเก่งและอ่อนภายในกลุ่มไม่แตกต่างกัน เมื่อเปรียบเทียบระหว่างกลุ่มพบว่าการเรียนรู้และความคงทนในการจำคำศัพท์ของกลุ่มที่เรียนโดยสองวิธีรวมกันสูงกว่าอีกกลุ่มที่เรียนโดยวิธีเดียว

ออย และ คิมโซล (Ooi; & Kim - Seoh. 1996: 52 - 58) ได้ศึกษาความสามารถในการเรียนรู้คำศัพท์ภาษาอังกฤษโดยกลุ่มตัวอย่างเป็นนักศึกษาชั้นปีที่ 1 มหาวิทยาลัยนันทยาง ประเทศสิงคโปร์ จำนวน 110 คน เป็นผู้เรียนที่เป็นเจ้าของภาษา 20 คน และไม่ใช่เจ้าของภาษา 90 คน แบ่งกลุ่มตัวอย่างออกเป็น 3 กลุ่ม คือ กลุ่มที่มีความสามารถในการเรียนสูง ปานกลาง และต่ำ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ บทเรียนที่มีการละคำ จำนวน 2 ฉบับ ฉบับละ 50 ข้อ ผลการทดลองปรากฏว่า ผู้เรียนที่เป็นเจ้าของภาษา และมีความสามารถในการเรียนสูง สามารถใช้คำที่เป็นรูปศัพท์เดิม (Original Word) ได้มากกว่า สำหรับผู้เรียนที่มีความสามารถ ปานกลางและต่ำนั้นพบว่า ผู้เรียนไม่สามารถแยกคำที่มีความหมายอยู่ในกลุ่มคำเดียวกันได้ นอกจากนั้น ผู้เรียนยังไม่สามารถใช้คำที่ปรากฏร่วมกัน (Collocation) และมีความรู้เกี่ยวกับรากคำของคำศัพท์น้อย

จากงานวิจัยที่เกี่ยวกับการสอนคำศัพท์ภาษาอังกฤษ ที่กล่าวมาสามารถสรุปได้ว่า การสอนคำศัพท์โดยการใช้กิจกรรมการสอนเพื่อการสื่อสาร อาทิเช่น การใช้เกมประกอบการสอน การใช้แบบฝึกเสริมทักษะ การใช้วิธีการสอนคำศัพท์แบบต่างๆ เป็นวิธีการที่สามารถช่วยพัฒนาให้ผู้เรียน

มีความรู้ความสามารถในด้านการเรียนรู้คำศัพท์ให้สูงขึ้น นอกจากนี้ยังส่งผลทำให้เกิดความคงทนในการจำคำศัพท์ อีกด้วย

จากการศึกษาค้นคว้าเอกสารและงานวิจัยสามารถสรุปได้ว่า การสอนคำศัพท์ที่ให้ความสำคัญต่อการสัมพันธ์ความหมายคำศัพท์ที่เรียนเป็นวิธีสอนที่ทำให้ ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้คำศัพท์อย่างมีประสิทธิภาพ และมีความคงทนในการจำที่ดีกว่า ด้วยเหตุนี้ผู้วิจัย จึงสนใจที่จะนำกลวิธีการสอนแบบสัมพันธ์ขอบข่ายความหมาย มาทดลองใช้กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ปทุมวัน เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ในการเรียนรู้คำศัพท์และความคงทนในการจำคำศัพท์ภาษาอังกฤษ ของนักเรียนที่เรียนโดยวิธีการสอนแบบสัมพันธ์ขอบข่ายความหมายเป็นวิธีสอนที่ทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้คำศัพท์อย่างมีประสิทธิภาพและมีความคงทนในการจำที่ดีกว่า

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอนดังต่อไปนี้

1. การกำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. ระยะเวลาที่ใช้ในการวิจัย
3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
4. การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
5. วิธีการดำเนินการทดลอง
6. การวิเคราะห์ข้อมูล
7. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

การกำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากรที่ใช้ในการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยคือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ปทุมวัน ปีการศึกษา 2552 ในภาคเรียนที่ 2 ที่มีการจัดนักเรียนแบบคละกันทุกห้องเรียนที่เรียนรายวิชาภาษาอังกฤษพื้นฐาน อ 33101 จำนวน 7 ห้องเรียน รวมนักเรียน 350 คน

2. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยคือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ปทุมวัน ที่ผู้วิจัยคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างโดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) จากห้องเรียนที่ได้รับมอบหมายให้รับผิดชอบในการสอน สำหรับภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2552 จำนวน 1 ห้องเรียน รวมนักเรียน 49 คน

ระยะเวลาในการวิจัย

ระยะเวลาที่ใช้ทดลองเป็นเวลา 8 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 2 คาบ คาบละ 50 นาที รวมทั้งสิ้น 16 คาบ ทั้งนี้ไม่รวมระยะเวลาทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียน โดยเริ่มทำการสอน ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2552

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. แผนการสอนคำศัพท์โดยวิธีสอนแบบสัมพันธ์ขยายความหมาย จำนวน 8 แผน
2. แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ในการเรียนรู้คำศัพท์
3. แบบทดสอบวัดความคงทนในการจำคำศัพท์

4. แบบบันทึกหลังการเรียนรู้
5. แบบบันทึกหลังการสอน

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. แผนการสอนคำศัพท์โดยวิธีสอนแบบสัมพันธ์ขอบข่ายความหมาย

1.1 ศึกษาหลักสูตรขอบข่ายของเนื้อหาวิชา และจุดมุ่งหมายของวิชาภาษาอังกฤษ ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น พ.ศ. 2544 ซึ่งมุ่งให้ผู้เรียน เรียนรู้คำศัพท์ที่เหมาะสมกับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 และสามารถนำคำศัพท์ไปใช้ในการสื่อสารในชีวิตประจำวันได้ โดยผู้เรียนจะได้เรียนรู้คำศัพท์ภายในวงคำศัพท์ประมาณ 2,100 - 2,250 คำ (คำศัพท์ที่เป็นนามธรรมมากขึ้น) หลังจาก que ผู้เรียนสำเร็จการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น

1.2 ศึกษาจุดประสงค์ของหลักสูตรรายวิชาภาษาอังกฤษพื้นฐาน 3 (อ 33101) ว่าหลักสูตรกำหนดให้นักเรียนต้องเรียนรู้คำศัพท์อะไรบ้าง พิจารณาความสำคัญ ความเหมาะสมของคำศัพท์ และความเป็นไปได้ที่จะนำคำศัพท์นั้นมาใช้ในการทดลองครั้งนี้ นำแผนการสอนตามแนวการสอนคำศัพท์แบบขอบข่ายสัมพันธ์ความหมายจากทฤษฎีของ Channell

1.3 ศึกษาการสอนคำศัพท์แบบสัมพันธ์ขอบข่ายความหมายตามหลักการของแซนแนล (Channell) จากตำราเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1.4 กำหนดเนื้อหาแผนการสอนคำศัพท์โดยใช้กลุ่มคำศัพท์ที่พิจารณาความสำคัญและความเหมาะสมของคำศัพท์จากหนังสือ Opportunity และนำมาจัดกลุ่ม/ชุดคำศัพท์ร่วมตามหลักการของแซนแนล (Channell) คือ การนำคำศัพท์มาเกี่ยวข้องกัน โดยอาจมีลักษณะสัมพันธ์กันได้อย่างไรอย่างหนึ่ง คือการมีความหมายเหมือนกัน การมีความหมายตรงกันข้ามกัน การมีความหมายร่วมกัน หรือการมีความหมายที่สัมพันธ์กันภายในขอบเขตของบริบทที่จำกัด (Channell. 1981: 117-118; Gains & Redman. 1991: 48)

1.5 สร้างตารางความหมายโดยใช้เครื่องหมาย + แสดงความหมายร่วมกันของคำศัพท์ในแต่ละกลุ่มคำศัพท์ของแซนแนล (Channell)

1.6 สร้างแผนการสอนแบบสัมพันธ์ขอบข่ายความหมายจำนวน 8 แผน ตามขั้นตอนของแซนแนล (วรชาติ ภูทอง. 2540: 46; อ้างอิงมาจาก Channell, J. 1981) ดังนี้

1.6.1 ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน

1.6.1.1 ให้คำศัพท์ (Key words)

1.6.1.2 กระตุ้นให้นักเรียนหาความหมายร่วมกันกับ (Key words) จากใบงานที่ได้รับ

1.6.1.3 ครูเขียนคำศัพท์ที่นักเรียนบอกพร้อมกับตรวจความถูกต้องในการจัดกลุ่มคำศัพท์นักเรียนอ่านออกเสียงคำศัพท์ทุกคำตามครู

1.6.2 ขั้นสอน

1.6.2.1 แจกใบงานแก่นักเรียน (ตารางความหมายและตารางการปรากฏร่วมของคำศัพท์)

1.6.2.2 ครูและนักเรียนร่วมกันอภิปรายความหมายคำศัพท์แต่ละคำจากใบงานที่ครูแจกให้นักเรียนโดยอาศัยการวิเคราะห์องค์ประกอบความหมาย

1.6.2.3 ครูและนักเรียนร่วมกันอภิปรายการปรากฏร่วมของคำศัพท์แต่ละคำจากใบงานพร้อมทั้งยกตัวอย่างประโยคประกอบ

1.6.3 ขั้นฝึกหัด

1.6.3.1 นักเรียนทำแบบฝึกหัดเป็นกลุ่ม โดยการศึกษาจากใบงาน

แบบฝึกหัดที่ 1 อภิปรายความหมายเหมือนและความต่างของคำศัพท์

แบบฝึกหัดที่ 2 เติมคำศัพท์ลงในประโยคให้ถูกต้องโดยแยกเป็น 2-3

แบบฝึกหัดย่อยขึ้นอยู่กัจำนวนกลุ่มคำศัพท์ที่สอนในแต่ละแผนการสอน

1.6.3.2 หลังจากอภิปรายแล้วครูเฉลยคำตอบที่ถูกต้อง

1.6.4 ขั้นผลิตผลงาน

1.6.4.1 นักเรียนแต่งประโยคโดยใช้คำศัพท์ที่เรียนไปแล้ว

1.7 นำแผนการสอนไปให้ผู้เชี่ยวชาญด้านการสอนภาษาอังกฤษ 3 ท่านตรวจสอบและนำมาปรับปรุงแก้ไข

1.8 นำแผนการสอนไปทดลองสอนกับกลุ่มตัวอย่าง

2. แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้คำศัพท์

แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้คำศัพท์ที่ใช้ในการทดลองมีจำนวน 1 ฉบับเป็นแบบทดสอบแบบ 4 ตัวเลือก จำนวน 40 ข้อ ใช้เป็นแบบทดสอบก่อนการทดลอง หลังการทดลอง และวัดความคงทนในการจำโดยมีขั้นตอนในการสร้างดังต่อไปนี้

2.1 ศึกษาการสร้างแบบทดสอบคำศัพท์ของ เนชั่น (Nation. 1983) และเทคนิควิธีการสร้างแบบทดสอบภาษาอังกฤษของ อัจฉรา วงษ์โสธร (2538)

2.2 ศึกษาการสร้างตารางกำหนดเนื้อหาของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้คำศัพท์

2.3 ศึกษาการสร้างแบบทดสอบตามตารางกำหนดเนื้อหาแบบทดสอบ เป็นข้อสอบแบบเลือกตอบ 4 ตัวเลือก จำนวน 60 ข้อ

2.4 นำแบบทดสอบไปให้ผู้เชี่ยวชาญในสาขาการสอนภาษาอังกฤษ 3 ท่าน ตรวจสอบในด้านความเที่ยงตรงของการใช้คำ การสะกดคำ ภาษาที่ใช้ ความสอดคล้องกับจุดมุ่งหมายที่ต้องการวัดและนำมาแก้ไขปรับปรุง

2.5 นำแบบทดสอบมาปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะแล้ว จึงนำไปทดลองใช้กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ปทุมวัน ที่ไม่ใช้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 49 คน

2.6 นำผลการทดสอบที่จะได้ไปตรวจให้คะแนน วิเคราะห์หาค่าอำนาจจำแนก และ ความยากง่าย โดยใช้โปรแกรมวิเคราะห์ข้อสอบ CITIA (Classical Test Item Analysis) (สุพัฒน์ สุกมลสันต์. 2535: 105) ได้ข้อสอบที่มีความยากง่ายอยู่ระหว่าง 0.20 ถึง 0.80 และค่าอำนาจจำแนกตั้งแต่ 0.20 ขึ้นไป

2.7 เลือกข้อสอบจำนวน 40 ข้อ โดยให้มีตัวแทนคำศัพท์ในแต่ละกลุ่มคำศัพท์ที่ได้เลือกไว้ในจำนวนที่ใกล้เคียงกัน เพื่อใช้เป็นแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้คำศัพท์ภาษาอังกฤษแล้วนำแบบทดสอบดังกล่าวไปวิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่น โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป ใช้สูตร KR - 20 ของ คูเดอร์ ริชาร์ดสัน

2.8 นำแบบทดสอบจำนวน 40 ข้อ ใช้เป็นแบบทดสอบก่อนและหลังการทดลองกับกลุ่มตัวอย่าง

3. แบบทดสอบวัดความคงทนในการจำคำศัพท์

จัดทำโดยนำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้คำศัพท์มาสลับตำแหน่งข้อเลือกใหม่ แล้วจึงนำไปใช้ทดสอบ หลังจากทำการสอบวัดผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้คำศัพท์หลังเรียนเสร็จสิ้นไปแล้วเป็นเวลา 14 วัน

4. แบบบันทึกการเรียนรู้

เป็นบันทึกที่นักเรียนเขียนแสดงความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติมเกี่ยวกับการเรียน การสอนหลังจากจบแผนการเรียนรู้แต่ละแผนโดยมีข้อคำถามเป็นแนวทางดังนี้

4.1 นักเรียนเข้าใจการเรียนรู้คำศัพท์แบบสัมพันธ์ขอบข่ายความหมายเพิ่มมากขึ้นหรือไม่ อย่างไร

4.2 นักเรียนรู้จักความหมายคำศัพท์มากขึ้นหรือไม่เพราะเหตุใด อย่างไร

4.3 นักเรียนมีพัฒนาการในการจำคำศัพท์หรือไม่ อย่างไร

5. แบบบันทึกหลังการสอน

เป็นแบบบันทึกที่ครูเขียนขึ้นเพื่อใช้เป็นแบบสะท้อนความคิดของตนเองเกี่ยวกับการเรียน การสอนภายหลังจากจบแผนการเรียนรู้แต่ละแผน ตามข้อคำถามที่ผู้วิจัยได้ศึกษาจากข้อคำถามของ เบค และ แมคคีโอน (Beck; & McKeown. 2006: 127) มาใช้โดยมีข้อคำถามเป็นแนวทางดังนี้

5.1 นักเรียนสามารถใช้ตารางความหมายและตารางปรากฏร่วมของคำศัพท์ได้ถูกต้องหรือไม่เพียงใด

5.2 นักเรียนทำแบบฝึกหัดคำศัพท์แบบสัมพันธ์ขอบข่ายความหมายมีประสิทธิภาพหรือไม่เพียงใด

วิธีดำเนินการวิจัย

1. แบบแผนการทดลอง

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงทดลอง (Experimental Research) ดำเนินการทดลองตามแบบแผนการทดลอง One - Group Pretest- Posttest Design (พวงรัตน์ ทวีรัตน์. 2540: 60 – 61)

ตาราง 1 แบบแผนการทดลอง

กลุ่ม	สอบก่อน	ทดลอง	สอบหลัง
ทดลอง	T_1	X	T_2

ความหมายของสัญลักษณ์

- T_1 หมายถึง การทดสอบก่อนการทดลอง
 X หมายถึง การทดลองโดยใช้วิธีสอนแบบสัมพันธ์ขยายความหมาย
 T_2 หมายถึง การทดสอบหลังการทดลอง

2. การดำเนินการวิจัย

2.1 ทำการทดสอบ แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้คำศัพท์ความรู้ ความหมาย คำศัพท์ก่อนการเรียนรู้

2.2 จัดปฐมนิเทศ เพื่อทำความเข้าใจกับนักเรียนถึงวิธีการเรียน จุดประสงค์ของการเรียน และวิธีการวัดและประเมินผลการเรียน

2.3 ดำเนินการทดลองโดยผู้วิจัยเป็นผู้ดำเนินการสอนตามแผนการสอนที่จัดทำขึ้น ใช้เวลาในการสอน 8 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 2 คาบ คาบละ 50 นาที รวม 16 คาบ

2.4 บันทึกผลการสอนในแบบบันทึกหลังการสอน หลังเสร็จสิ้นการสอนในแต่ละครั้ง

2.5 ให้นักเรียนทำแบบบันทึกการเรียนรู้ภายหลังจากเสร็จสิ้นการสอนในแต่ละแผน

2.6 ทำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ในการเรียนรู้คำศัพท์หลังการทดลอง

2.7 นำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้คำศัพท์มาสลับตำแหน่งข้อเลือกใหม่แล้วจึงนำไปใช้ทดสอบวัดความคงทนในการจำคำศัพท์ แล้วจึงนำไปใช้ทดสอบ หลังจากที่ทำทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้คำศัพท์หลังเรียนเสร็จสิ้นไปแล้วเป็นเวลา 14 วัน ทำแบบทดสอบวัดความคงทนในการจำคำศัพท์โดยใช้แบบทดสอบฉบับเดียวกับที่ใช้ทดสอบหลังการทดลอง หลังจากที่ทำทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์หลังเรียนเสร็จสิ้นไปแล้วเป็นเวลา 14 วัน

2.8 นำข้อมูลจากแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ในการเรียนรู้คำศัพท์ แบบทดสอบวัดความคงทนในการจำคำศัพท์ แบบบันทึกการเรียนรู้ และแบบบันทึกหลังการสอน มาทำการวิเคราะห์

2.9 นำผลที่ได้จากการวิเคราะห์มาสรุปและอภิปรายผล

3. การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยจำแนกข้อมูลเพื่อทำการวิเคราะห์ ดังนี้

3.1 ข้อมูลเชิงปริมาณ

วิเคราะห์ข้อมูลด้วยการเปรียบเทียบคะแนนจากแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ในการเรียนรู้ คำศัพท์ ก่อนและหลังการทดลอง และแบบทดสอบวัดความคงทนในการจำคำศัพท์ โดยใช้สูตร t-test for Dependent Samples แบบไม่เป็นอิสระต่อกัน

3.2 ข้อมูลเชิงคุณภาพ

3.2.1 วิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากแบบบันทึกการเรียนรู้ของนักเรียน โดยนำข้อมูลที่ได้มาสรุปเป็นประเด็นหลักและหาค่าร้อยละ (Percentage)

3.2.2 วิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากแบบบันทึกการสอนหลังการสอน โดยนำข้อมูลที่ได้มาสรุปเป็นความเรียงตามประเด็นที่กำหนด

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

แยกเป็น 2 ประเภท

1. สถิติที่ใช้ในการทดสอบคุณภาพเครื่องมือ

1.1 CTTIA (Classical Test Item Analysis)

1.2 KR – 20

2. สถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมุติฐาน

2.1 สถิติพื้นฐาน

2.1.1 ค่าร้อยละ (Percentage)

2.1.2 ค่าเฉลี่ย (Mean) ของคะแนน

2.1.3 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

2.2 t - test for Dependent Samples แบบไม่เป็นอิสระต่อกัน

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัย ขอเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากการศึกษาผลสัมฤทธิ์ และความคงทนในการจำ คำศัพท์ภาษาอังกฤษ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ปทุมวัน ที่เรียนโดยวิธีสอนแบบสัมพันธ์ขอบข่ายความหมาย ดังต่อไปนี้

1. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบทดสอบผลสัมฤทธิ์ในการเรียนรู้คำศัพท์
2. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบทดสอบวัดความคงทนในการจำศัพท์ภาษาอังกฤษ
3. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากบันทึกการเรียนรู้ของนักเรียน
4. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากบันทึกหลังการสอนของครู

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

1. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบทดสอบผลสัมฤทธิ์ในการเรียนรู้คำศัพท์

ผู้วิจัยได้นำคะแนนจากการทำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ในการเรียนรู้คำศัพท์ของนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่เรียนโดยวิธีสอนแบบสัมพันธ์ขอบข่ายความหมาย ซึ่งเป็นข้อสอบแบบปรนัย จำนวน 40 ข้อ มาหาค่าความแตกต่างทางสถิติของคะแนนความสามารถในการเรียนรู้ ก่อนและหลัง การทดลอง และนำมาเปรียบเทียบโดยใช้สูตร $t - test$ แบบ Dependent ปรากฏผลดังตาราง 2

ตาราง 2 เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ในการเรียนรู้คำศัพท์ของนักเรียนก่อนและหลังการทดสอบ

ผลสัมฤทธิ์ในการเรียนรู้คำศัพท์	ค่าเฉลี่ย	ค่าแปรปรวน	ค่าสถิติการแจกแจงแบบ T
ก่อนการทดลอง	20.53	5.20	7.976*
หลังการทดลอง	26.41	5.33	

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตาราง 2 แสดงว่า ผลสัมฤทธิ์ในการเรียนรู้คำศัพท์ของนักเรียนก่อนการทดลอง และ หลังการทดลอง มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

2. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบทดสอบวัดความคงทนในการจำศัพท์

ภาษาอังกฤษ

ผู้วิจัย ได้นำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้คำศัพท์มาสลับตำแหน่งข้อเลือกใหม่ แล้วนำไปทดสอบหลังจากที่ทำการสอบวัดผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้คำศัพท์หลังเรียนเสร็จสิ้นไปแล้ว เป็นเวลา 14 วัน เพื่อหาระดับความคงทนในการจำคำศัพท์ภาษาอังกฤษของนักเรียนที่เรียนโดยวิธีสอนแบบสัมพันธ์ขอบข่ายความหมายจากความแตกต่างของคะแนนผลสัมฤทธิ์ในการเรียนรู้คำศัพท์ของการทดสอบทั้ง 2 ครั้ง ของนักเรียนแต่ละคน จากนั้นนำมาหาค่าเฉลี่ยเพื่อหาค่าความคงทนในการจำคำศัพท์ ปรากฏผลดัง ตาราง 3

ตาราง 3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบทดสอบวัดความคงทนในการจำศัพท์ภาษาอังกฤษ

ความคงทนในการจำศัพท์ภาษาอังกฤษ	ค่าเฉลี่ย	ค่าแปรปรวน	ค่าสถิติการแจกแจงแบบ T
คะแนนสอบหลังเรียนครั้งที่ 1	26.41	5.33	0.982*
คะแนนสอบหลังเรียนครั้งที่ 2	26.67	4.85	

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตาราง 3 แสดงว่า คะแนนสอบหลังเรียนครั้งที่ 1 ไม่แตกต่างจากคะแนนสอบหลังเรียนครั้งที่ 2 อย่างมีนัยสำคัญระดับ .01 แสดงว่านักเรียนที่เรียนโดยวิธีสอนแบบสัมพันธ์ขอบข่ายความหมายมีความคงทนในการจำคำศัพท์ภาษาอังกฤษ ซึ่งผลเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ว่า ความคงทนในการจำคำศัพท์ภาษาอังกฤษของนักเรียนที่เรียนรู้โดยวิธีสอนแบบสัมพันธ์ขอบข่ายความหมายไม่ลดลง

3. ผลการวิเคราะห์ข้อมูล จากแบบบันทึกการเรียนรู้ของนักเรียน

หลังจากการทดลอง 8 สัปดาห์สิ้นสุด ผู้วิจัยเก็บข้อมูลจากแบบบันทึกการเรียนรู้ ซึ่งเป็นแบบสอบถามแบบปลายเปิด จำนวน 4 ข้อ โดยให้นักเรียนเป็นผู้บันทึกความคิดเห็น และเหตุผลหลังจากเรียนเสร็จในแต่ละแผนการสอนและนำข้อมูลมาวิเคราะห์รวบรวมเป็นประเด็นหลัก และสรุปเป็นความเรียง ดังนี้

1. การเรียนคำศัพท์แบบสัมพันธ์ขอบข่ายความหมาย ช่วยให้นักเรียนเข้าใจความหมายคำศัพท์เพิ่มมากขึ้นหรือไม่ เพราะเหตุใด
2. นักเรียนรู้จักความหมายคำศัพท์มากขึ้นหรือไม่ อย่างไร เพราะเหตุใด
3. นักเรียนจำคำศัพท์เพิ่มขึ้นหรือไม่ อย่างไร
4. นักเรียนพบปัญหาอะไรบ้างในการทำแบบฝึกหัด

ข้อที่ 1 การเรียนคำศัพท์แบบสัมพันธ์ขอบข่ายความหมาย ช่วยให้นักเรียนเข้าใจความหมายคำศัพท์เพิ่มมากขึ้นหรือไม่ เพราะเหตุใด

1.1 จากการวิเคราะห์ข้อมูล นักเรียนระบุว่า สามารถเปรียบเทียบการใช้คำในกลุ่มคำศัพท์ได้ชัดเจน โดยผู้เรียนได้ศึกษาความหมายของแต่ละคำตามตารางวิเคราะห์ เพื่อให้ทราบว่าคำที่เรียนสัมพันธ์กับคำที่มีความหมายใกล้เคียงอย่างไร มีคำอื่นใดบ้างที่สามารถใช้ร่วมกับคำที่เรียนและใช้ได้บริบทใดบ้าง ทำให้รู้ถึงความเหมือนและความแตกต่างของคำศัพท์

1.2 วิธีการสอนในลักษณะดังกล่าว ช่วยให้เห็นความหมายชัดเจนยิ่งขึ้น คำศัพท์ถูกจัดเป็นหมวดหมู่ดูเข้าใจมากขึ้น ความหมายมิใช่เพียงความหมายเดียว

1.3 นอกจากความหมายของคำศัพท์ที่ครูสอนแล้ว นักเรียนยังได้รู้ความหมายของคำอื่นที่อยู่ในขอบข่ายความหมายเดียวกันอีกด้วย เช่น run และ walk มีบางความหมายที่เป็นความหมายร่วมกัน แต่ก็มีบางความหมายที่แตกต่างกัน เช่น ในด้านความเร็ว การทราบความหมายของแต่ละคำที่ชัดเจนทำให้มีประโยชน์สำหรับการนำไปใช้ในการแต่งประโยคในบริบทต่างๆ และยังสามารถช่วยในเรื่องการอ่านด้วยคือ ทำให้สามารถเข้าใจเนื้อเรื่องในการอ่านมากยิ่งขึ้น และสามารถนำคำศัพท์ไปใช้ได้ถูกต้อง

1.4 การเรียนโดยวิธีนำบริบทมาประกอบเป็นหลัก ช่วยให้นักเรียนเข้าใจ เพราะความหมายตามบริบท ช่วยทำให้นักเรียนเห็นความหมายประโยคชัดเจนยิ่งขึ้น และคิดว่า ตนน่าจะสามารถนำคำเหล่านั้นไปใช้ได้ดีในอนาคต

ข้อที่ 2 นักเรียนรู้จักความหมายคำศัพท์มากขึ้นหรือไม่ อย่างไร เพราะเหตุใด

จากการวิเคราะห์ข้อมูล นักเรียนระบุว่า

2.1 การเรียนโดยใช้ตารางวิเคราะห์ความหมาย (+) เพื่อแสดงความแตกต่างของความหมายอย่างละเอียดนั้น เป็นการให้ความหมายของคำศัพท์ในทุกๆ แง่มุม ทำให้นักเรียนเข้าใจความหมายอย่างถูกต้อง ซึ่งพบว่า แม้คำจะมีความหมายมีคล้ายกันมากแต่ก็มีความแตกต่างกันด้วยลักษณะเด่นเฉพาะ

2.2 นอกจากตารางวิเคราะห์ที่เป็นระบบแล้ว การช่วยเน้นย้ำความรู้ จากอาจารย์มีผลอย่างยิ่งต่อการจำ เพราะอาจารย์เน้นเรื่องลักษณะความแตกต่างของคำในขอบข่ายความหมายเดียวกันเป็นสำคัญจึงทำให้นักเรียนรู้คำศัพท์มากขึ้น จากการวิเคราะห์ตารางวิเคราะห์ความหมาย

ข้อที่ 3 นักเรียนจำคำศัพท์เพิ่มขึ้นหรือไม่ อย่างไร

จากการวิเคราะห์ข้อมูล นักเรียนระบุว่า

3.1 การระบุตารางวิเคราะห์ความหมาย (+) เพื่อแสดงความแตกต่างของความหมายด้วยการใช้ระบบตาราง ช่วยทำให้นักเรียนจดจำคำศัพท์ได้เพิ่มมากขึ้น เนื่องจากมีความชัดเจน และดูง่าย

3.2 ระบบการช่วยจำคำศัพท์เป็นหมวดหมู่สามารถทำให้จำคำศัพท์ที่คล้ายๆ กันได้เป็นจำนวนมาก เพราะหากนักเรียนได้เพียงแต่จำคำศัพท์ที่เรียนมาไปเรื่อยๆ ไม่ได้ทำเป็นระบบ

หรือจัดหมวดหมู่ก็จะลืมหืม หรือต้องเสียเวลาในการอ่านใหม่ทั้งหมด

3.3 แบบฝึกหัดจำนวนมากทั้งในขณะที่เรียน กิจกรรมที่ฝึกให้นักเรียนคิด เพื่อจำแนกความแตกต่าง รวมถึงการบ้านมีส่วนสำคัญที่ทำให้นักเรียนจำคำศัพท์เพิ่มได้มากขึ้น แม้ว่าจะมีแบบฝึกหัดค่อนข้างมากแต่เมื่อฝึกฝนแล้วก็ทำให้มีความชำนาญในการเลือกใช้คำศัพท์

3.4 วิธีการเรียนคำศัพท์ภาษาอังกฤษโดยใช้วิธีการสัมพันธ์ขอบข่ายความหมายทำให้จำคำศัพท์ได้มากขึ้นกว่าวิธีท่องจำแบบอื่นๆ

ข้อที่ 4 นักเรียนพบปัญหาอะไรบ้างในการทำแบบฝึกหัด

จากการวิเคราะห์ข้อมูล นักเรียนระบุว่า

4.1 บริบทที่ยกมามีจำกัด มีตัวอย่างไม่มากเพียงพอ ทำให้ไม่เข้าใจ ซึ่งวิธีการแก้ปัญหาเบื้องต้นคือการเปิดพจนานุกรมอังกฤษ – ไทยช่วยเพื่อหาบริบทจากประโยคเพิ่มเติม

4.2 นักเรียนบางส่วนเห็นว่า เนื้อหาในบริบทที่ยกมาเพื่ออธิบายให้เข้าใจความหมายของคำต่างๆ ค่อนข้างยาก ด้วยเหตุจากตัวคำศัพท์ที่นำมาประกอบยากเกินไป ไม่คุ้นเคย เป็นต้น แต่ก็มีนักเรียนอีกส่วนที่เห็นว่า เนื่องจากคำศัพท์บางคำเป็นเรื่องของความรู้ใหม่ นักเรียนจึงพยายามปรับทัศนคติของตนที่จะไม่ต่อต้านกับสิ่งใหม่และพยายามปรับตัวเพื่อทำความเข้าใจโดยการรู้จัก

4.3 ในส่วนของกิจกรรมในห้องเรียน นักเรียนส่วนหนึ่งเห็นว่าตนเองยังไม่สามารถยกตัวอย่างประโยคจากคำเหล่านั้นได้หลากหลาย มักยกตัวอย่างได้เพียงแบบประโยคความเดียว หรือประโยคระดับอื่นๆ อย่างง่าย ๆ เพราะยังไม่เข้าใจอย่างถ่องแท้มากนัก เนื่องจากคำเหล่านั้น มีความเฉพาะเจาะจงในการใช้มาก หรือเพราะไม่มีความรู้เหล่านั้น

4.4 นักเรียนส่วนใหญ่เห็นว่า เวลาในห้องเรียน สำหรับการจดจำคำศัพท์ ทบทวนคำศัพท์ และเข้าใจคำศัพท์เพื่อจำแนกความแตกต่างระหว่างคำศัพท์น้อยเกินไป ทำให้ยังสับสนในการเลือกใช้คำศัพท์ให้ถูกต้องเหมาะสม ซึ่งหากมีเวลาให้มากกว่านี้จะทำให้เรียนได้ดีขึ้น

4.5 การผันกริยาให้ถูกต้องตามกาล (tense) พจน์ (number) บุรุษ (person) ยังคงเป็นปัญหาพื้นฐานของนักเรียน เนื่องจากแม้ว่านักเรียนจะเลือกคำศัพท์ที่เหมาะสมกับบริบท แต่ก็ยังไม่สามารถผันกริยาได้ถูกต้อง

4. ผลการวิเคราะห์ข้อมูล จากบันทึกหลังการสอนของครู

ผู้วิจัยได้นำข้อมูล จากบันทึกหลังแผนการสอนทั้ง 8 แผน โดยการสังเกตจากสภาพจริงเกี่ยวกับพฤติกรรมการเรียนรู้และการแสดงออก ของนักเรียนจำนวน 49 คน มาทำการสังเคราะห์โดยมีแนวทางในการประเมิน ดังนี้

1. นักเรียนมีพัฒนาการในการจำคำศัพท์ได้ดีขึ้นหรือไม่ อย่างไร
2. นักเรียนทราบความหมายคำศัพท์มากขึ้นหรือไม่ เพราะเหตุใด
3. นักเรียนพบปัญหาอะไรบ้างในการทำแบบฝึกหัด
4. นักเรียนทำแบบฝึกหัดคำศัพท์แบบสัมพันธ์ขอบข่ายความหมายได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้นหรือไม่ เพียงใด

ทั้งนี้ ผู้วิจัยแยกการวิเคราะห์เป็น 2 ส่วน ส่วนที่ 1 เป็นการวิเคราะห์ผลการประเมิน แล้วนำเสนอในรูปของความเรียง ซึ่งได้จากการสังเคราะห์ข้อมูลในข้อคำถามข้อที่ 1 ข้อที่ 2 และข้อที่ 3 และส่วนที่ 2 นำผลการประเมินที่ได้จากแบบฝึกหัด หลังการเรียนรู้ของแต่ละแผน มาวิเคราะห์ หาค่าเฉลี่ย และแปลผล เพื่อประเมินผลสำหรับข้อคำถามที่ 4

ผลการประเมินทั้ง 2 ส่วน มีดังต่อไปนี้

ส่วนที่ 1 ประกอบด้วยข้อมูล 3 ส่วนจากการสังเคราะห์ข้อมูลในข้อคำถามข้อที่ 1 ข้อที่ 2 และข้อที่ 3 ดังต่อไปนี้

ข้อที่ 1 นักเรียนมีพัฒนาการในการจำคำศัพท์ได้ดีขึ้นหรือไม่ อย่างไร

จากการสังเกตระหว่างกิจกรรมการเรียนรู้ พบว่า นักเรียนมีพัฒนาการในการจำคำศัพท์ได้ดีขึ้น

นักเรียนสามารถตอบคำถาม และทำแบบฝึกหัดได้ถูกต้องและใช้เวลาในการทำแบบฝึกหัดได้ไวขึ้นกว่าครั้งแรกประมาณ 10 นาที โดยผู้บันทึกได้ลงจับเวลาในการทำแบบฝึกหัดในแต่ละครั้ง นักเรียนสามารถจัดคำศัพท์ต่างๆ ที่ครูให้เข้าใจในแต่ละหมวดหมู่ โดยแยกวิเคราะห์ความเหมือน และความแตกต่างของคำศัพท์แต่ละคำนักเรียนรู้จักคิดวิเคราะห์ ทำให้เกิดการพัฒนาการเรียนรู้ ซึ่งเป็นผลให้นักเรียนจำคำศัพท์ และตอบได้เมื่อเห็นซ้ำอีกครั้ง และตอบคำถามได้อย่างคล่องแคล่ว ดังนั้น จากผลการบันทึกหลังการสอน พบว่า นักเรียนมีพัฒนาการในการจำคำศัพท์ได้ดีขึ้น นักเรียนส่วนใหญ่ มีความสนใจต่อการเรียน โดยวิธีสัมพันธ์ขยายความหมาย มีความกระตือรือร้นสนใจที่จะเรียน ใส่ใจต่อข้อซักถามของครู ไม่พูด-คุยกันในขณะที่ครูทำการสอน และตั้งใจทำแบบฝึกหัดร่วมกันอภิปรายคำตอบพร้อมกับครูทั้งชั้น เพื่อหาคำตอบที่ถูกต้อง นักเรียนที่เข้าใจได้เร็วกว่าเพื่อน จะให้การช่วยเหลือ และจะออกมาอธิบายหน้าชั้นเรียนให้เพื่อนฟัง นักเรียนมีการซักถามเมื่อไม่เข้าใจความหมาย รวมทั้งให้ความร่วมมือและเข้ากลุ่มปฏิบัติกิจกรรมตามที่ครูกำหนดในแต่ละแผน

ข้อที่ 2 นักเรียนรู้คำศัพท์ในความหมายต่างๆ กันมากขึ้นหรือไม่ เพราะเหตุใด

นักเรียนทราบความหมายคำศัพท์มากขึ้น สังเกตจากการทำแบบฝึกหัดได้ถูกต้อง เช่น นักเรียนสามารถนำคำศัพท์ เช่น hurt, injure ไปแต่งประโยคต่างๆ ได้ถูกต้องตามความหมาย สามารถเข้าใจความหมายของคำศัพท์ ในเรื่องที่อ่านได้วิเคราะห์ความหมายที่แตกต่างกันได้ นักเรียนสามารถตอบคำถามจากตารางวิเคราะห์ความหมายได้ถูกต้องและ บอกได้ว่าคำศัพท์ที่เรียนสามารถใช้หรือปรากฏร่วมกับคำใดหรือบริบทใดได้บ้าง มีความหมายร่วมกันหรือความหมายต่างกันอย่างไร รวมถึงสามารถอธิบายความหมายของคำศัพท์ในบริบทต่างๆ ภายหลังจากที่ได้เรียนรู้ความหมาย และการปรากฏร่วมกันของคำศัพท์แล้ว

ข้อที่ 3 นักเรียนพบปัญหาอะไรบ้างในการทำแบบฝึกหัด

ผู้วิจัยสังเกตว่านักเรียนยังไม่สามารถจำและเรียนรู้คำศัพท์ได้ทุกคำ โดยเฉพาะในช่วง 3 คาบแรก ซึ่งอาจเป็นเพราะยังไม่คุ้นเคยกับวิธีการเรียนการสอน แต่หลังจากนั้นในคาบต่อๆ มา นักเรียนเริ่มคุ้นเคยและพยายามซักถามถึงวิธีการเรียนและลักษณะพิเศษของการสอน จนทำให้

เข้าใจมากขึ้น และค่อยๆ เรียนได้ดีขึ้น อย่างไรก็ตาม มีนักเรียนบางคนไม่สามารถทำกิจกรรมได้ เพราะอาจมีทัศนคติไม่ชอบเรียนภาษาอังกฤษมากนัก ซึ่งผู้วิจัยต้องใช้ความพยายามในการสร้างแรงจูงใจให้นักเรียนอยากเรียนด้วยกิจกรรมต่างๆ หรือผู้วิจัยต้องช่วยเหลือ แนะนำค่อนข้างมาก ซึ่งนักเรียนก็มีพัฒนาการดีขึ้นโดยลำดับ

ส่วนที่ 2 จากการสังเคราะห์ข้อมูลในข้อคำถามที่ 4

ผู้วิจัยนำเสนอผลการประเมินจากการทำแบบฝึกหัดของนักเรียน จำนวน 49 คน ในแต่ละแผนจำนวน 8 แผน มาทำการวิเคราะห์ เพื่อหาความสามารถของการทำแบบฝึกหัดมาคิดเฉลี่ย และแปลผล โดยใช้เกณฑ์ ดังนี้

คะแนน 9 – 10	หมายถึง	ดีมาก
คะแนน 7 – 8	หมายถึง	ดี
คะแนน 5 – 6	หมายถึง	พอใช้
คะแนน 3 – 4	หมายถึง	ค่อนข้างพอใช้
คะแนน 0 – 2	หมายถึง	ควรปรับปรุง

ตาราง 4 ความสามารถในการทำแบบฝึกหัดคำศัพท์แบบสัมพันธ์ขอบข่ายความหมาย

แผน / แบบฝึกหัด	ค่าเฉลี่ย	ระดับ
1	8.5	ดี
2	8.5	ดี
3	9.0	ดีมาก
4	9.0	ดีมาก
5	9.4	ดีมาก
6	9.0	ดีมาก
7	9.0	ดีมาก
8	8.5	ดี

จากการวิเคราะห์ผลการทำแบบฝึกหัดคำศัพท์แบบสัมพันธ์ขอบข่ายความหมาย และใช้ความหมายคำศัพท์ภาษาอังกฤษจากบริบท พบว่า นักเรียนสามารถทำแบบฝึกหัดหลังการเรียนทุกแผนอยู่ในระดับดีถึงดีมาก โดยมีค่าเฉลี่ยที่ 8.5 – 9.4

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาผลสัมฤทธิ์และความคงทนในการจำคำศัพท์ภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ปทุมวัน ที่เรียนโดยวิธีสอนแบบสัมพันธ์ขอบข่ายความหมายในภาคเรียนที่สอง ปีการศึกษา 2552 จำนวน 49 คน

ความมุ่งหมายของการวิจัย

เพื่อศึกษาระดับผลสัมฤทธิ์ในการเรียนรู้คำศัพท์ และความคงทนในการจำคำศัพท์ภาษาอังกฤษของนักเรียนที่ได้รับการสอนแบบสัมพันธ์ขอบข่ายความหมาย และเปรียบเทียบระดับผลสัมฤทธิ์ในการเรียนรู้คำศัพท์ของนักเรียนก่อนและหลังจากการได้รับการสอนแบบสัมพันธ์ขอบข่ายความหมาย

สมมติฐานของการวิจัย

นักเรียนที่เรียนรู้คำศัพท์โดยวิธีสอนแบบสัมพันธ์ขอบข่ายความหมาย มีผลสัมฤทธิ์ในการเรียนรู้คำศัพท์หลังจากการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลอง และความคงทนในการจำคำศัพท์ภาษาอังกฤษของนักเรียนที่เรียนรู้ โดยวิธีสอนแบบสัมพันธ์ขอบข่ายความหมายไม่ลดลง

การดำเนินการวิจัย

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ปทุมวัน จำนวน 1 ห้องเรียน จำนวน 49 คน ใช้วิธีสุ่มนักเรียนแบบเจาะจง (Purposive Sampling) จากห้องเรียนที่ได้รับมอบหมายให้รับผิดชอบในการสอน

1. ระยะเวลาในการดำเนินการทดลอง

ระยะเวลาในการทดลองในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้เวลาในการทดลอง จำนวน 8 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 2 คาบ คาบละ 50 นาที รวม 16 คาบ ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2552 โดยไม่รวมเวลาทดสอบก่อนและหลังการทดลอง

2. เนื้อหาที่ใช้ในการทดลอง

คำศัพท์ที่ใช้ในการทดลองครั้งนี้ เป็นคำศัพท์จากหนังสือเรียน Opportunities (Intermediate) ในรายวิชาภาษาอังกฤษพื้นฐาน อ 33101

เครื่องมือที่ใช้ในการทดลอง

ผู้วิจัยได้ใช้เครื่องมือในการทดลอง ซึ่งผ่านการตรวจสอบความเหมาะสมของเนื้อหา และความถูกต้องของผู้เชี่ยวชาญและปรับปรุงแก้ไขเรียบร้อยแล้ว ดังนี้

1. แผนการสอนคำศัพท์โดยวิธีสอนแบบสัมพันธ์ขอบข่ายความหมาย จำนวน 8 แผน
2. แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ในการเรียนรู้คำศัพท์
3. แบบทดสอบวัดความคงทนในการจำคำศัพท์
4. แบบบันทึกหลังการเรียนรู้
5. แบบบันทึกหลังการสอน

วิธีการดำเนินการวิจัย

ผู้วิจัยดำเนินการทดลองด้วยตัวเองกับกลุ่มตัวอย่าง ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2552 เป็นเวลา 8 สัปดาห์ๆ ละ 2 คาบๆ ละ 50 นาที รวมเวลาสอนทั้งสิ้น 16 คาบ โดยมีขั้นตอน การดำเนินการทดลอง ดังต่อไปนี้

1. จัดปฐมนิเทศ เพื่อทำความเข้าใจกับนักเรียนกลุ่มตัวอย่าง ถึงวิธีการดำเนินการทดลอง จุดประสงค์ของการทดลองและวิธีการประเมินผลการเรียน
2. ให้นักเรียนกลุ่มตัวอย่างทำแบบทดสอบแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้ ความหมายคำศัพท์ก่อนการเรียน
3. ดำเนินการสอนกลุ่มตัวอย่างตามเนื้อหา และระยะเวลาที่กำหนดโดยผู้วิจัย เป็นผู้สอน ซึ่งจัดสอนตามแผนการสอนที่สร้างขึ้น จำนวน 8 แผน แผนละ 2 คาบ เป็นเวลา 8 สัปดาห์ๆ
4. ผู้วิจัย และนักเรียนกลุ่มตัวอย่าง เขียนบันทึกหลังการเรียนรู้และการสอน เมื่อจบแต่ละ แผนการสอน
5. หลังจากการทดลองสิ้นสุดลง นักเรียนกลุ่มตัวอย่าง ทำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ ในการเรียนรู้คำศัพท์ และทำแบบทดสอบวัดความคงทนในการจำคำศัพท์ภาษาอังกฤษ หลังจากที่ทำ การสอบวัดผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้คำศัพท์หลังเรียนเสร็จสิ้นไปแล้วเป็นเวลา 14 วัน
6. ผู้วิจัยตรวจให้คะแนนการทำแบบทดสอบของนักเรียนและนำข้อมูลไปวิเคราะห์
7. ผู้วิจัยรวบรวมและวิเคราะห์ประเด็นสำคัญ จากแบบบันทึกการเรียนรู้ของนักเรียน และแบบบันทึกหลังการสอนของครู
8. สรุป และอภิปรายผล

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ในการเรียนรู้คำศัพท์ของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 ระดับชั้นมัธยมศึกษา ปีที่ 3 ที่ได้รับการสอน โดยแบบสัมพันธ์แบบขอบข่ายความหมาย ทั้งก่อนและหลังการทดลอง โดยใช้สูตร $t - test$ แบบ Dependent

2. เปรียบเทียบความคงทนในการจำคำศัพท์ภาษาอังกฤษของนักเรียนโดยใช้สูตร $t - test$ แบบ Dependent

3. รวบรวมประเด็นจากแบบบันทึกหลังการเรียนรู้ของนักเรียน และบันทึกหลังการสอนของครู มาสรุปและนำเสนอในรูปแบบความเรียง และคำร้อยละ

4. นำผลที่ได้จากแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ในการเรียนรู้คำศัพท์ แบบทดสอบวัดความคงทนในการจำคำศัพท์ แบบบันทึกหลังการเรียนรู้ของนักเรียน และแบบบันทึกหลังการสอนของครูทั้งหมด มาสรุปและอภิปรายผลการวิจัย

ความสำคัญของการวิจัย

ผลการศึกษาครั้งนี้จะเป็นแนวทางในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้คำศัพท์โดยวิธีสอนแบบสัมพันธ์ขอบข่ายความหมายที่จะเพิ่มประสิทธิภาพในการสอนคำศัพท์ เพื่อพัฒนาการเรียนรู้คำศัพท์และความคงทนในการจำคำศัพท์ของนักเรียน อันจะเป็นการแก้ปัญหาด้านการเรียนรู้คำศัพท์ภาษาอังกฤษให้กับนักเรียนในทุกระดับชั้นต่อไป

สรุปผลการวิจัย

จากการวิเคราะห์ข้อมูลสามารถสรุปผลการศึกษาครั้งนี้ได้ ดังนี้

1. นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ปทุมวัน ที่ได้รับการสอน โดยวิธีสอนแบบสัมพันธ์ขอบข่ายความหมาย มีผลสัมฤทธิ์ในการเรียนรู้คำศัพท์หลังจากการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับนัยสำคัญ .01

2. ความคงทนในการจำคำศัพท์ภาษาอังกฤษของนักเรียนที่เรียนรู้โดยวิธีสอนแบบสัมพันธ์ขอบข่ายความหมายหลังจากเรียนผ่านไปสองสัปดาห์ไม่ลดลง

3. นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ปทุมวัน ที่ได้รับการสอนโดยวิธีสอนแบบสัมพันธ์ขอบข่ายความหมาย มีพัฒนาการในการเรียนรู้คำศัพท์ ในด้านความหมายสามารถนำไปใช้ในบริบทต่างๆ ได้ถูกต้อง

อภิปรายผล

การศึกษาผลสัมฤทธิ์ และความคงทนในการจำคำศัพท์ภาษาอังกฤษของนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ปทุมวัน ที่เรียนรู้คำศัพท์โดยวิธีสอนแบบสัมพันธ์ขอบข่ายความหมายพบว่านักเรียน มีผลสัมฤทธิ์ในการเรียนรู้คำศัพท์หลังจากการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลอง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับนัยสำคัญ .01 และมีคะแนนความคงทนในการจำคำศัพท์ภาษาอังกฤษหลังการเรียนรู้ โดยวิธีสอนแบบสัมพันธ์ขอบข่ายความหมาย กับหลังจากผ่านไปสองสัปดาห์ไม่แตกต่างกัน ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐาน อาจสืบเนื่องมาจากประเด็นสำคัญต่อไปนี้

1. การดำเนินการสอนอย่างเป็นระบบขั้นตอน ซึ่งประกอบด้วย 4 ขั้นตอน ได้แก่ ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน ขั้นสอน ขั้นฝึกหัด และขั้นผลิงาน โดยแต่ละขั้นตอนมีลักษณะ ดังนี้

1.1 **ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน** เป็นการเตรียมความพร้อมให้กับผู้เรียน การกระตุ้นความทรงจำให้กับนักเรียน โดยผู้สอนใช้คำสำคัญเป็นหลัก กล่าวคือ ใช้คำศัพท์ที่เป็นแก่นความหมายหรือคำสำคัญที่คาดว่านักเรียนคุ้นเคยมากที่สุด เพื่อเชื่อมโยงความรู้เก่าและเตรียมพร้อมนักเรียนสำหรับความรู้ใหม่จากแบบบันทึกหลังการสอน พบว่า นักเรียนมีความตื่นตัวในการพยายามที่จะหาคำที่มีความหมายคล้ายกันให้ได้มากที่สุดในห้องเรียน สนใจซักถาม

1.2 **ขั้นสอน** เป็นขั้นตอนที่ให้คำนิยามของชุดคำศัพท์ภาษาอังกฤษ แสดงความเหมือนและความแตกต่างของชุดคำศัพท์ แสดงบริบท และอภิปรายความหมายคำศัพท์ ผู้สอนให้ใบความรู้และตารางวิเคราะห์ความหมายเป็นหลัก จากแบบบันทึกหลังการสอน พบว่า นักเรียนตั้งใจฟังการบรรยาย จดคำอธิบายที่เป็นทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษลงในสมุดหรือเอกสารที่ให้ และมีการซักถามเพิ่มเติมบ้างในประเด็น ด้านความเหมือนและความแตกต่าง ทำให้นักเรียนส่วนใหญ่สามารถจำแนกคำศัพท์และนำความรู้คำศัพท์ไปใช้กับบริบทต่างๆ ได้อย่างถูกต้อง นอกจากนี้จากแบบบันทึกหลังการเรียนรู้นักเรียน พบว่า การสอนโดยให้นักเรียนสามารถวิเคราะห์ดูความสัมพันธ์ของคำช่วยให้นักเรียนมีความเข้าใจความหมายชัดเจนยิ่งขึ้น รวมทั้งมีผลต่อความจำเนื่องจากระบบการช่วยจำคำศัพท์เป็นหมวดหมู่สามารถทำให้จำคำศัพท์ที่คล้ายๆ กันได้เป็นจำนวนมาก เพราะหากนักเรียนได้เพียงแต่จำคำศัพท์ที่เรียนมาไปเรื่อยๆ ไม่ได้ทำเป็นระบบ หรือจัดหมวดหมู่ก็จะลืม หรือต้องเสียเวลาในการอ่านใหม่ทั้งหมด

1.3 **ขั้นฝึกหัด** เป็นขั้นฝึกฝนให้นักเรียนนำความรู้ที่ได้มาปฏิบัติ ซึ่งอาจมีการลองถูกลองผิดจนเข้าใจเนื้อหาหลัก ผู้สอนใช้แนวการสอนที่ปรับจากแนวคิดของ แชนแนล (Channell, 1981: 115 – 122) ที่เน้นการใช้บริบทประกอบการฝึกการใช้คำศัพท์ในแวดวงความหมาย ครูให้นักเรียนทำใบงานในลักษณะกลุ่มเป็นหลัก ถามคำถามว่า คำในกลุ่มนี้ต่างกันอย่างไร และถามต่อไปอีกว่า เหตุใดจึงตอบคำถามในลักษณะนั้น จากแบบบันทึกหลังการสอน พบว่า นักเรียนในกลุ่มถกเถียงเพื่อหาข้อสนับสนุนและหาคำตอบร่วมกัน อภิปรายคำเฉลยร่วมกัน ผลัดกันตอบคำถาม ซักถามเมื่อเกิดข้อสงสัย ทำให้เกิดความสนุกในการเรียน และจากแบบบันทึกหลังการสอน พบว่า นักเรียนได้แสดงความเข้าใจ หรือยอมรับ โดยใช้วัจนภาษาหรืออวัจนภาษา เช่น ครับ/คะ หรือ การผงกศีรษะ ตอบคำถามส่วนใหญ่ได้ถูกต้อง และมีประเด็นที่น่าสนใจจากแบบบันทึกหลังการสอนพบว่า นักเรียนพอใจที่ได้ทำกิจกรรมที่มีการซักถาม และได้แย้งกัน เพราะได้ฝึกกระบวนการคิด ทำให้ไม่เบื่อหรือ่วงนอน

1.4 **ขั้นผลิงาน** เป็นขั้นที่นำความรู้ที่ฝึกฝนมาบ้างแล้ว มาทำความเข้าใจให้มากขึ้นด้วยงานหรือกิจกรรม เพื่อทำให้เกิดความคล่องแคล่วในการใช้ และเป็นการขยายองค์ความรู้ และสร้างความสัมพันธ์กับความรู้เดิมของนักเรียนด้วยตัวนักเรียนเอง ผู้สอนใช้ใบงานที่เป็นหลัก ที่เน้นการวิเคราะห์ความแตกต่างของคำศัพท์ โดยมีหลากหลายรูปแบบ อาทิ แบบตัวเลือกมาเติมในบริบทให้แต่งประโยคที่กำหนดให้ในใบงาน และแต่งประโยคจากคำศัพท์ที่ได้เรียนเป็นภาษาอังกฤษอย่างอิสระ

ขณะที่ให้นักเรียนผลิตงาน จากแบบบันทึกหลังการสอน พบว่า นักเรียนสะกดคำได้ถูกต้อง ตอบคำถามในใบงานส่วนมากได้ถูกต้อง เมื่อถูกถามเพิ่มเติมก็สามารถแสดงความเห็นในแนวคิดของตนเองต่อการเลือกใช้คำตอบในลักษณะนั้น แต่งประโยคได้ถูกต้องและเหมาะสมกับบริบทในภาษาเขียน ริเริ่มแต่งประโยคความรวมและประโยคความซ้อนเกี่ยวกับคำศัพท์ที่ได้เรียนรู้บ้าง

โดยสรุปแล้วกล่าวได้ว่า ขั้นตอนการสอนแบบสัมพันธ์ขอบข่ายความหมายมีการดำเนิน การสอนอย่างเป็นระบบขั้นตอน ทำให้นักเรียนมีความเข้าใจเรียนบทเรียนได้ดีขึ้น ส่งผลให้สามารถทำข้อสอบวัดผลสัมฤทธิ์ได้ในคะแนนระดับดีถึงดีมาก รวมถึงมีความคงทนในการจำคำศัพท์ภาษาอังกฤษสอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้

2. วิธีการสอนแบบสัมพันธ์ขอบข่ายความหมาย เป็นการสอนโดยเน้นให้ผู้เรียนได้เรียนรู้คำศัพท์ที่อยู่ในขอบข่ายความหมายเดียวกัน มีการวิเคราะห์ถึงความแตกต่าง ความเหมือนระหว่างความหมายของคำหรือข้อความที่คำศัพท์สามารถปรากฏรวมได้ และฝึกให้ผู้เรียนนำความรู้คำศัพท์ที่มีความหมายสัมพันธ์กันไปฝึกใช้ในบริบทต่างๆ ได้อย่างถูกต้องและเหมาะสม (Crow; & Quigley. 1985: 497 – 513) ในช่วงระหว่างการเรียนรู้การสอน ผู้วิจัยสังเกตเห็นว่าผู้เรียนได้พยายามจัดคำศัพท์ต่างๆ เข้าไว้ในแต่ละหมวดหมู่โดยแยกวิเคราะห์ความเหมือนและความแตกต่างของคำศัพท์แต่ละคำในการจัดคำศัพท์เข้าหมวดหมู่นี้ ทำให้นักเรียนมีการโยงความรู้เดิมกับความรู้ใหม่ เพื่อช่วยในการเลือกคำศัพท์ให้เหมาะสมกับบริบท นอกจากนั้นยังทำให้ผู้เรียนรู้จักคิดและวิเคราะห์ ซึ่งช่วยพัฒนา การเรียนรู้จากการวิเคราะห์ข้อมูลบันทึกหลังการสอน พบว่า นักเรียนมีการช่วยกันจัดคำศัพท์เข้าอยู่ในกลุ่มที่มีความหมายเดียวกันภายใต้หัวข้อที่ผู้สอนกำหนดให้ นักเรียนมีปฏิสัมพันธ์กับผู้สอนและเพื่อนเป็นอย่างดี นักเรียนมีโอกาสดแลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกัน นอกจากนี้ในระหว่างการเรียนรู้การสอน ผู้วิจัยพบว่า นักเรียนช่วยกันทำงาน มีการเสนอแนะ ปรีกษา อภิปราย แลกเปลี่ยนข้อมูลและความคิดเห็นระหว่างนักเรียนกับนักเรียน และนักเรียนกับผู้สอน ในการวิเคราะห์ความหมาย การเดาความหมายของคำศัพท์ วิเคราะห์ความเหมือนและความแตกต่างของคำศัพท์ การปรากฏรวมของคำศัพท์ รวมทั้งการเลือกคำศัพท์ให้ถูกต้องตามบริบทในช่วงของการทำแบบฝึกหัด ทำให้นักเรียนพัฒนาการเรียนรู้คำศัพท์ จดจำความหมาย และนำไปใช้ได้ถูกต้อง ตรงกับหลักการของทฤษฎีขอบข่ายความหมาย (Semantic Field Theory) ที่ว่า คำศัพท์สามารถถูกจัดเข้าเป็นกลุ่มที่มีความหมายสัมพันธ์กันภายใต้ขอบข่ายความหมายเดียวกัน ช่วยให้ผู้เรียนเรียนรู้ความหมายของคำอื่นที่อยู่ในขอบข่ายความหมายเดียวกัน สามารถวิเคราะห์องค์ประกอบความหมายอย่างมีระบบ แยกแยะความเหมือน หรือความแตกต่างทางความหมายของกลุ่มคำศัพท์เหล่านั้น ทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้คำศัพท์มากขึ้น (Heimlich; & Pittleman. 1996; Marmoljo. 1997)

3. วิธีสอนแบบสัมพันธ์ขอบข่ายความหมายก่อให้เกิดความคงทนในการจำ เนื่องจากเป็นวิธีสอนที่เน้นให้นักเรียนเกิดการวิเคราะห์องค์ประกอบความหมาย การปรากฏรวมของคำศัพท์ นักเรียนมีโอกาสโยงโยความรู้เดิมกับความรู้ใหม่ มีการเข้ารหัสความจำที่ซับซ้อน ทำให้เกิดการเพิ่มพูนความรู้จำได้ดีและนานขึ้น (Bourne; & Estrand. 1982: 153 – 156) และเหตุผลอีกประการหนึ่ง คือ วิธีสอน

แบบสัมพันธ์ขอบข่ายความหมายเน้นให้นักเรียนมีการอภิปรายร่วมกัน จึงทำให้นักเรียนมีโอกาสนสื่อสารกันทางวาจา คือ ได้มีโอกาสพูดแสดงความคิดเห็นด้วยตนเอง และรับฟังความคิดเห็นจากเพื่อน จึงทำให้เกิดความเข้าใจและจำในสิ่งที่เรียนรู้ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิด ของจอห์นสันและจอห์นสัน (Johnson; & Johnson. 1983: 16 – 18) ที่ว่ากระบวนการอภิปราย ทำให้มีการติดต่อสื่อสารด้วยวาจาและมีส่วนช่วยส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดการจำได้มากขึ้น จึงอาจเป็นสาเหตุหนึ่งที่ทำให้คะแนนเฉลี่ย ในการทดสอบความคงทนในการจำของนักเรียนที่เรียนโดยวิธีสอนแบบสัมพันธ์ขอบข่ายไม่ลดลง นอกจากนี้การฝึกให้ผู้เรียนเดาความหมาย และเรียนรู้คำศัพท์จากบริบท โดยครูผู้สอนใช้ภาษาไทย ในการอธิบายความหมายของคำศัพท์บางตัว ในกรณีที่ผู้เรียนไม่สามารถทำความเข้าใจความหมายด้วยตนเอง รวมทั้งมีการเน้นกระตุ้น และย้ำบ่อยครั้งเกี่ยวกับลักษณะเด่นที่ทำให้คำแต่ละคำในกลุ่มคำศัพท์แตกต่างกัน พร้อมทั้งมีการสอบถามความเข้าใจของนักเรียนทุกครั้ง เมื่อสอนเสร็จ รวมถึงการทบทวนหลังจากที่นักเรียนผลิตงานเป็นส่วนหนึ่งที่น่าจะส่งผลทำให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้และจำได้เช่นเดียวกัน โดยพบจากผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบบันทึกหลังการสอน พบว่า นักเรียนมีความใส่ใจในการเรียน เป็นอย่างดี ชักถามความรู้ นอกจากนี้พบว่านักเรียนให้ความสนใจ กลับไปทำแบบฝึกหัด ทบทวน และค้นคว้าหาคำตอบของคำศัพท์ ที่นักเรียนไม่แน่ใจบ่อยครั้งทั้งในพจนานุกรมทั้งแบบอังกฤษ – ไทย และอังกฤษ - อังกฤษ สอดคล้องกับผลการวิเคราะห์ข้อมูลแบบบันทึกหลังการเรียนรู้ของนักเรียน ที่พบว่า นักเรียนยังได้รู้ความหมายของคำอื่นที่อยู่ในขอบข่ายความหมายเดียวกันอีกด้วย การทราบความหมายของแต่ละคำที่ชัดเจนทำให้มีประโยชน์สำหรับการนำไปใช้ในการแต่งประโยคและยังสามารถช่วยในเรื่องการอ่านด้วย คือ ทำให้สามารถเข้าใจเนื้อเรื่องในการอ่านมากยิ่งขึ้น และสามารถนำคำศัพท์ไปใช้ได้ถูกต้อง ดังนั้น ผู้วิจัยเห็นว่าวิธีการเหล่านี้อาจช่วยส่งเสริมทำให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้และจดจำเพิ่มมากขึ้น เพราะจำนวนความถี่ในการเน้นย้ำความรู้มีมากและเกิดขึ้นแทบจะตลอดเวลาในการเรียนการสอน

กล่าวโดยสรุปทุกองค์ประกอบ คือ การสอนอย่างเป็นระบบ ขั้นตอนการสอนคำศัพท์ภาษาอังกฤษแบบสัมพันธ์ขอบข่ายความหมาย และการย้ำเตือนและกระตุ้นความจำเกี่ยวกับคำศัพท์บ่อย เป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ในการเรียนรู้คำศัพท์สูงขึ้น และมีความคงทนในการจำคำศัพท์ภาษาอังกฤษ ผลที่ได้สอดคล้องกับผลจากงานวิจัยของ โครว์ และ ควิลลีย์ (Crow; & Quigley. 1985: 497 - 513) ซึ่งได้ศึกษาวิธีการสอนคำศัพท์เพื่อนำไปใช้ (Productive Vocabulary) ในวิชาการอ่าน โดยใช้การสอนแบบสัมพันธ์ขอบข่ายความหมายให้กับนักศึกษาในมหาวิทยาลัย North Texas States University จำนวน 420 คน ผลการทดลองสอนปรากฏว่า นักเรียนในกลุ่มทดลองเรียนรู้คำศัพท์ได้จำนวนมากกว่ากลุ่มควบคุม และพึงพอใจในวิธีการสอนแบบสัมพันธ์ขอบข่ายความหมาย

ผลงานวิจัยครั้งนี้ยังสอดคล้องกับหลายงานวิจัยที่ทดลองกับนักเรียนไทย เช่น วรชาติ ภูทอง (2537) และ ดวงเดือน จังพานิช (2547) ซึ่งได้นำวิธีสอนแบบสัมพันธ์ขอบข่ายความหมายไปทดลองเปรียบเทียบกับวิธีสอนตามคู่มือครูแบบปกติ และพบว่านักเรียนที่เรียนด้วยวิธีการสอนแบบสัมพันธ์ขอบข่ายความหมายมีผลสัมฤทธิ์ในการเรียนรู้คำศัพท์ได้สูงกว่านักเรียนที่เรียนโดยวิธีสอนแบบปกติ

กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ปัญหาที่พบในการวิจัย

1. เวลาที่ใช้ในการทดลองสอนไม่ค่อยเหมาะสมคือ เนื่องจากในเทอม 2 นักเรียนมีกิจกรรมของทางโรงเรียนค่อนข้างบ่อย บางครั้งต้องไปทดลองสอนในคาบเรียนที่ 9 ประมาณ เวลา 16.00 น. ซึ่งเป็นคาบสุดท้ายของวัน ทำให้นักเรียนไม่ค่อยมีความกระตือรือร้นในการเรียนเท่าที่ควร เนื่องจากความเหนื่อยล้ากับการเรียนทั้งวัน

2. นักเรียนไม่ค่อยเคยกับวิธีสอนแบบสัมพันธ์ขอบข่ายความหมาย จึงต้องใช้เวลาส่วนหนึ่งในช่วงการเรียนการสอน 3 คาบแรก ในการอธิบายการเรียนแบบสัมพันธ์ขอบข่ายความหมาย จึงทำให้ต้องเพิ่มเวลาในการทดลองสอน

ข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะในการจัดการเรียนรู้

1.1 การสอนคำศัพท์แบบสัมพันธ์ขอบข่ายความหมาย เหมาะสมสำหรับนักเรียน ที่มีความสามารถในการเรียนภาษาอังกฤษระดับสูง และกลาง แต่ในการนำไปใช้กับนักเรียนที่มีความสามารถระดับต่ำ จำเป็นต้องระวัง หรือในชั้นเรียนที่นักเรียนมีความสามารถในการเรียนแตกต่างกัน ผู้สอนต้องให้ความสนใจ ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้เหมาะสมกับระดับความสามารถของนักเรียนด้วย นอกจากนี้ในการใช้กิจกรรมกลุ่มแต่ละกลุ่มควรมีนักเรียนที่ความสามารถใกล้เคียงกัน เพื่อให้ให้นักเรียนที่มีความสามารถมากกว่า ช่วยเหลือนักเรียนที่มีความสามารถน้อยกว่า ในระยะแรกวิธีการสอนคำศัพท์แบบสัมพันธ์ขอบข่ายความหมายนี้ จะค่อนข้างยากสำหรับนักเรียนอ่อน แต่เมื่อเวลาผ่านไปนักเรียนจะเกิดความเคยชินกับกระบวนการเรียนการสอน และปรับตัวได้ทำให้มีพัฒนาการด้านการเรียนรู้คำศัพท์

1.2 ในการสอนควรจัดกิจกรรมเสริมแรงความสนใจของนักเรียน เช่น ให้รางวัลแก่กลุ่มที่ทำได้เร็ว ทำได้ถูกต้อง รวมทั้งควรจัดกิจกรรมฝึกให้นักเรียนได้มีการทำงานร่วมกันบ่อยขึ้น รู้จักการคิด และวิเคราะห์ความหมายคำศัพท์ร่วมกัน จะช่วยให้การเรียนการสอนคำศัพท์มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรนำวิธีสอนแบบสัมพันธ์ขอบข่ายความหมายไปทดลองใช้กับนักเรียน ในระดับชั้นอื่นๆ เช่น ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น และระดับอุดมศึกษา

2.2 ควรมีการทดลองนำวิธีสอนแบบสัมพันธ์ขอบข่ายความหมายไปช่วยพัฒนาทักษะทางภาษาอื่นๆ เช่น ทักษะการอ่านเชิงวิเคราะห์

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กมลรัตน์ หล้าสูงษ์. (2528). จิตวิทยาศึกษา. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ศรีเดชา.
- . (2525). มุลสารจิตวิทยา. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- กมลวิทย์ ครุฑแก้ว. (2540). การเดาคำศัพท์จากบริบทเพื่อเพิ่มความสามารถในการอ่านเร็ว. ปรินซ์นิพนธ์ ศศ.ม. (การสอนภาษาอังกฤษในฐานะภาษาต่างประเทศ). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- กรมวิชาการ. (2544). หลักสูตรภาษาอังกฤษพุทธศักราช 2539. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภา.
- กรมสามัญศึกษา (2550). รายงานการประชุมผลคุณภาพการศึกษาในโรงเรียน มัธยมศึกษา
กรมสามัญศึกษา ปีการศึกษา 2538. กรุงเทพฯ: หน่วยศึกษานิเทศก์.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2544). หลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย พ.ศ. 2524 (ฉบับปรับปรุง
พ.ศ. 2533). กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภา.
- ชิมมี อุปรา. (2541). การวิเคราะห์คำศัพท์และขอบข่ายความหมายที่ปรากฏในหนังสือ
แบบเรียนภาษาอังกฤษ ระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม.
(การสอนภาษาอังกฤษ). เชียงใหม่: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
ถ่ายเอกสาร.
- ดวงเดือน จังพานิช. (2542). การศึกษาเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์และความคงทนในการจำ
คำศัพท์ภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่เรียนโดยวิธีสอนแบบ
สัมพันธ์ขอบข่ายความและวิธีสอนแบบปกติ. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. (การสอน
ภาษาอังกฤษ). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- ดวงเดือน แสงชัย. (2542). กิจกรรมสนุกคำศัพท์. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย.
- ดารานี สุรัตน์. (2527). การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ในการเรียนรู้คำศัพท์ของนักเรียนชั้น
มัธยมศึกษาปีที่ 1 โดยการสอนคำศัพท์จากบริบทและโดยการใช้พจนานุกรม.
ปรินซ์นิพนธ์ ศศ.ม. (การสอนภาษาอังกฤษในฐานะภาษาต่างประเทศ). กรุงเทพฯ:
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- เดชา เซซ่ง. (2546). การเปรียบเทียบความสามารถในการเรียนรู้คำศัพท์และการเขียน
ภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โดยใช้กิจกรรมผังสัมพันธ์ขอบข่าย
ความหมาย. ปรินซ์นิพนธ์ ศศ.ม. (การศึกษาและการสอน (มัธยมศึกษา);
ภาษาอังกฤษ). เชียงใหม่: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่. ถ่ายเอกสาร.

- ตติยา เมฆประยูร. (2544). การเปรียบเทียบการใช้กลวิธีการเรียนรู้คำศัพท์ภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่มีความสามารถในการอ่านแตกต่างกัน ในโรงเรียนสาธิต สังกัด ทบวงมหาวิทยาลัย ในกรุงเทพมหานคร. ปรินูณานิพนธ์ ศศ.ม. (การสอนภาษาอังกฤษในฐานะภาษาต่างประเทศ). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- นันทนา คำภักดิ์. (2540). การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ระหว่างการสอนโดยใช้แบบฝึกทักษะคำศัพท์ภาษาอังกฤษกับการสอนปกติ. วิทยานิพนธ์ ศษ.ม. (สาขาหลักสูตรและการสอน). ขอนแก่น: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น. ถ่ายเอกสาร.
- นาดยา หิรัญสถิตย์พร. (2537, กรกฎาคม – ธันวาคม). ปัญหาด้านคำศัพท์ กรณีศึกษา ภาษาและภาษาศาสตร์. 13(1): 50 - 59.
- บำรุง ไตรรัตน์. (2534). วิธีสอนภาษาอังกฤษเป็นภาษาต่างประเทศ. นครปฐม: มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- ประพันธ์ กาวิชัย. (2540). การผลิตบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนคำศัพท์ ในวิชาภาษาอังกฤษสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่มีผลสัมฤทธิ์ในการเรียนต่ำ. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. (การสอนภาษาอังกฤษ). เชียงใหม่: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- พลชัย วิริยะสมบัติ. (2539). การวิเคราะห์กลวิธีในการเดาความหมายคำศัพท์ภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา กรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ ค.ม. (การมัธยมศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.
- พวงรัตน์ ทวีรัตน์. (2538). วิจัยพฤติกรรมศาสตร์และสังคมศาสตร์. พิมพ์ครั้งที่ 6. ม.ป.พ.
- พะเยา พรหมเทศ. (2549). การเปรียบเทียบความรู้คำศัพท์และความเข้าใจในการอ่านภาษาอังกฤษของผู้เรียนก่อนและหลังการสอนภาษาที่เน้นคำศัพท์ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โดยการสอนภาษาที่เน้นคำศัพท์เพื่อเพิ่มพูนความรู้คำศัพท์และความเข้าใจในการอ่านภาษาอังกฤษ. ปรินูณานิพนธ์ ศศ.ม. (การศึกษาและการสอน (มัธยมศึกษา); ภาษาอังกฤษ). เชียงใหม่: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่. ถ่ายเอกสาร.
- เพ็ญศรี รังสิยากุล. (2542). การอ่านภาษาอังกฤษ. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- ไพบุลย์ เทวรักษ์. (2537). พื้นฐานชีวภาพของพฤติกรรม. กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช.
- ระวีวรรณ ศรีคร้ามครัน. (2522). การสอนภาษาอังกฤษในชั้นมัธยมศึกษา. กรุงเทพฯ: คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง.

- วรชาติ ภูทอง. (2537). ผลของการสอนแบบสัมพันธ์ขอบข่ายความหมายที่มีต่อการจำ คำศัพท์ ผลสัมฤทธิ์และความคงทนในการเรียนรู้คำศัพท์ภาษาอังกฤษของนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. (การสอนภาษาอังกฤษ). เชียงใหม่: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่. ถ่ายเอกสาร.
- วรรณพร ศีลาขาว. (2538). การศึกษาเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์และความคงทนในการเรียนรู้ คำศัพท์ภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 เรียนโดยใช้แบบฝึกหัดที่มี เกมและไม่มีเกมประกอบการสอน. ปรินญานิพนธ์ ศศ.ม. (การสอนภาษาอังกฤษในฐานะภาษาต่างประเทศ). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- วิเชียร ใจทน. (2538). การพัฒนารูปแบบการสอนคำศัพท์วิชาภาษาอังกฤษชั้นประถมศึกษา ปีที่ 5 โดยใช้กิจกรรมเพื่อการสื่อสาร. วิทยานิพนธ์ ศษ.ม. (การประถมศึกษา). ขอนแก่น: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น. ถ่ายเอกสาร.
- วิไลพร ธนสุวรรณ. (2536). เทคนิคการสอนเขียนภาษาอังกฤษในระดับมัธยมศึกษา : เอกสาร คำสอน กระบวนวิชา 058457. เชียงใหม่: มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- ศศิธร เขารัตน์. (2535). การวิเคราะห์ความถี่ของคำศัพท์จากแบบเรียนภาษาอังกฤษระดับชั้น มัธยมศึกษาปีที่ 6. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. (การสอนภาษาอังกฤษ). มหาสารคาม: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ มหาสารคาม. ถ่ายเอกสาร.
- ศรียัย สุวรรณกิตติ. (2535). วิธีสอนภาษาอังกฤษเป็นภาษาต่างประเทศ. นครปฐม: มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- ศิธร แสงธนู; และ คิต พงศทัต. (2521). คู่มือภาษาอังกฤษภาคทฤษฎีและปฏิบัติ. กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช.
- สงคราม เขาวนัฒน์; และ มุกดา ชาดิปัญญาชัย. (2541). ผลการฝึกอบรมกลยุทธ์การสื่อสารเพื่อ พัฒนางานสาธารณสุข ต่อกิจกรรมสุขภาพจิตของ อสม. วารสารจิตวิทยาคลินิก. 29(1): 23 – 35.
- สมปอง หลอมประโคน. (2544). การใช้กิจกรรมการเล่นิทานเพื่อส่งเสริมทักษะฟัง – พูด ภาษาอังกฤษและความคงทนในการเรียนรู้คำศัพท์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5. ปรินญานิพนธ์ ศศ.ม. (การสอนภาษาอังกฤษในฐานะภาษาต่างประเทศ). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- สมสวรรค์ พันธุ์เทพ. (2540). การนำวิธีสอนแบบมุ่งประสิทธิผลไปใช้เพื่อเพิ่มพูนความสามารถ ความคงทนในการเรียนรู้คำศัพท์ภาษาอังกฤษ ความเข้าใจในการอ่านภาษาอังกฤษ และบรรยากาศในชั้นเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. (การสอนภาษาอังกฤษ). เชียงใหม่: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่. ถ่ายเอกสาร.

- สมหวัง อักษรพิมพ์. (2524). ความสามารถในการใช้คำศัพท์ภาษาอังกฤษของนักศึกษา
ป.ศ. สูง ปีที่ 2 วิชาเอกภาษาอังกฤษของวิทยาลัยครูในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ.
วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. (การสอนภาษาอังกฤษ). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. ถ่ายเอกสาร.
- สิริลักษณ์ เฟื่องกาญจน์. (2530). การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์และความคงทนในการเรียนรู้
ความหมายคำศัพท์และเจตคติต่อวิชาภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ที่
เรียนโดยเกมประกอบและไม่มีเกมประกอบ. วิทยานิพนธ์ ศษ.ม. (หลักสูตรและการสอน).
เชียงใหม่: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่. ถ่ายเอกสาร.
- สุภัทรา อักษรนุเคราะห์. (2547). การสอนทักษะภาษาอังกฤษ. กรุงเทพฯ: คณะครุศาสตร์
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สุไร พงษ์ทองเจริญ. (2528). วิธีสอนภาษาอังกฤษสำหรับผู้เริ่มเรียน. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์
ประมวลศิลป์.
- สุวิทย์ มูลคำ. (2547). กลยุทธ์ – การสอนคิดบูรณาการ. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย.
- เสงี่ยม โตรัตน์. (2524). พัฒนาทักษะการอ่านภาษาอังกฤษ. กรุงเทพฯ: แผนกบริการกลาง
มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- . (2539, พฤษภาคม). ยุทธวิธีการสอนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร. วารสาร
มหาวิทยาลัยศิลปากร. 41: 93.
- เสาวลักษณ์ รัตนวิรัช. (2548). ภาษาศาสตร์ 431 การเปรียบเทียบและการวิเคราะห์ภาษา.
กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ไสว เลี่ยมแก้ว. (2528). ความจำมนุษย์: ทฤษฎีและวิธีสอน. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์มิตรสยาม.
- อัจฉรา วงษ์โสธร. (2538). เทคนิคการสร้างข้อสอบภาษาอังกฤษสำหรับการวัดและการ
ประเมินผลการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสาร. กรุงเทพฯ: อักษรเจริญทัศน์.
- อิสรา สารงาม. (2529). การสอนภาษาอังกฤษในระดับมัธยมศึกษา. เชียงใหม่: คณะ
ศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- Adams, J.A. (1967). *Human Memory*. New York: McGraw Hill.
- . (1976). *Learning and Memory : An Introduction*. New York: The Dorsey Press.
- Amer, A.A. (1986, January). Semantic field Theory and Vocabulary Teaching.
English Teaching FORUM Journal. 24: 30-31.
- Atkinson; R.C.; & Shiffrin, R.M. (1968). *Human Memory : A Proposed System and Its
Control Processes. The Psychology of Learning and Motivation : Advanced
in Research and Theory*. New York: Academic Press. pp. 89 – 195.
- Beck; & Mckeown. (2006). *Improving Comprehension with Questioning the Author*. p. 127.

- Bourne, L.E.; & Esstrand, Bruce R. (1982). *Psychology :Its Principles and Meanings*. New York: CBS College Publishing.
- Brown, A.L.; et al. (1980, June). Six Aspects of Vocabulary Teaching in Guidelines for Vocabulary Teaching. *RELC Journal*. 3: 80 – 95.
- Brown, D.F. (1980, June). Eight Cs and a G. *Guidelines*. 3: 1 – 18.
- Brown, T.S.; & Perry. (1991, Winter). Fred L. A comparison of Three Learning Strategies for ESL Vocabulary Acquisition. *TESOL Quarterly Journal*. 25: 655 – 670.
- Burns. (1993). *Vocabulary*. Hongkong: ELBS by Longman Group.
- Burns; & Lowe. (1996). *The Practice of English Language Teaching*. Hongkong: ELBS by Longman Group.
- Carter, R.; & McCarthy, M. (1991). *Vocabulary and Language Teaching*. 4th ed. New York: Longman.
- Channell, J. (1981). Applying Semantic Theory to Vocabulary Teaching. *English Language Teaching Journal*. 35: 115 – 122.
- Collins, A.M.; & Quillian, M.R. (1969). Retrieval Time from Semantic Memory. *Journal of Verbal Learning and Verbal Behavior*. 8: 240 – 247.
- Craick, F.; & Lockhart, R.S. (1972). Levels of Processing : A Framework for Memory Research. *Journal of Verbal Learning and Verbal Behavior*. 11: 671 – 684.
- Cross, D. (1992). *A Practical Handbook of Language Teaching*. New York: Prentice Hall International.
- Crow, J.T.; & Quigley, J.R. (1985). A Semantic Field Approach to Passive Vocabulary Acquisition for Reading Comprehension. *TESOL Quarterly Journal*. 19: 497 – 513.
- Fincchiaro, M. (1974). *English as a Second Language : From Theory to Practice*. New York: Regent Publishing.
- (1989). *English as a Second – Foreign Language : From Theory to Practice*. New York: Prentice Hall Regents.
- Gage, N.L.; & Berliner, D.C. (1975). *Education Psychology*. Chicago: Rand McMally College Publishing.
- Gairns, R.; & Redman, S. (1991). *Working with Words*. 6th ed. Cambridge: Cambridge University Press.
- Gregory, R.J. (1987). *Adult Intellectual Assessment*. Newton: Allyn and Bacon.
- Haase, T.M. (1989, November). *A Comparison of the Vocabulary Overview: Guide and the Definition Strategy for the Teaching Vocabulary Knowledge to Under Prepared*. DAI 50: 1264a.

- Hatch, E.; & Brown, C. (1995). *Vocabulary: Semantics and Language Education*. Cambridge: Cambridge Press.
- Heimlich, J.E.; & Pittleman, S.D. (1994). *Semantic Mapping : Classroom Application*. 10th ed. Newark, DE: International Reading Association.
- Hilgard, E.R. (1975). *Introduction to Psychology*. 3rd ed. New York: Harcourt Brace and World.
- Houston, J.P.; et al. (1983). *Invitation to Psychology*. 2nd ed. U.S.A.: Academic Press.
- Hymes, D. (n.d.). *Models of the Interaction of Language and Social Life: The Ethnography*.
- Johnson, D.W.; & Johnson, R. (1983). The Socialization and Achievement Crisis: Are Cooperative Learning the Solution ?” In *Applied Special Psychology Annual*. pp. 16 -18. Edited by L. Dickman. Be very Hill, California: Sage Publication.
- Leech, G. (1981). *A Semantics*. 2nd ed. Middlesex: Penguin.
- . (1981). *Introduction to Theoretical Linguists*. Middlesex: Penguin.
- Long, M.H.; & Ruchards, J.C. (1987). *Methodology in TESOL*. Singapore: Harper and Row Publishers.
- Longman Language Activator : The World’s First Production Dictionary*. (1994). Essex: Longman.
- Lyons, J. (1977). *Semantics*. Cambridge: Cambridge University Press.
- McCarthy, M. (1992). *Vocabulary*. 2nd ed. Oxford: Oxford University Press.
- Morris, W. (1979). *The American Herritage Dictionary of the English Language*. New York: Academic Press.
- Naisbitt, John. (1994). *Grobal Paradox : The Bigger the World Economy the More Powerful Smallest Players*. London: Nichoras Breaky.
- Nation, I.S.P. (1983). *Teaching and Learning Vocabulary*. Wellington: English Language Institute University of Wellington.
- Ooi, D.; & Kim, S.; & Julia, L. (1996, January). Vocabulary Teaching : Looking Behind the World. *English Language Teaching Journal*. 5: 52 – 58.
- Oxford Advanced Learners’ Encyclopedic Dictionary*. (1993). Oxford: Oxford University Press.
- Oxford WORDPOWER Dictionary*. (1988). Oxford: Oxford University Press.
- Palmberg, R. (1990). Improving Foreign Language Learners’ Vocabulary Skills. *RELC Journal*. 21: 1 – 10.
- Palmer, F.R. (1981). *Semantics*. 2nd ed. New York: Cambridge University Press.

- Pearson, P.D.; & Johnson, D.D. (1978). *Teaching Reading Comprehension*. New York: Holt, Rinehart and Winston.
- Pittleman, S.D.; et al. (1991). *Semantic Feature Analysis: Classroom Applications*. Newark, DE: International Reading Association.
- Richards, J.C. (1994). Words Lists : Problems and Prospects. *RELC Journal*. 5: 69 – 84.
- Rubin, G. (1979). *Vocabulary*. 2nd ed. Oxford University Press.
- Rudzka, B.; et al. (1981). *The Words You Need*. Hong Kong: Macmillan.
- Stahl, S.A.; & Fairbanks, M.M. (1986). The Effective of Vocabulary Instruction : A Model – Based Meta - Analisis. *Review of Education Research Journal*. 50: 72 – 110.
- Stewick, E.W. (1972). *Language and Language Learning Teaching and Learning English*. London: Longman Group.
- Thanomsat, N.; & Sawangwarorose, B. (1981, January – June). Bocabulary : A Problem of Thai Students in Learning English as a Second Language. *PASAA*. 11: 1 – 9.
- Visser, A.(1990). Learning Vocabulary Through Underlining Meaning : An Investigation of an Interactive Teaching. *RELC Journal*. 21: 11 – 27.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

ตัวอย่างแผนการสอนคำศัพท์โดยวิธีสอนแบบสัมพันธ์ขอบข่ายความหมาย

Lesson plan (Period 1)

Subject : English (E. 33101)

Time : 50 mins.

Class : M. 3

School : Satitpatumwan

จุดประสงค์การเรียนรู้:

นักเรียนสามารถบอกความหมายของคำศัพท์และสามารถใช้คำศัพท์ที่เรียนในบริบทที่กำหนดไว้ได้อย่างถูกต้องและเหมาะสม

คำศัพท์

harm hurt injure wound

1. ชี้นำเข้าสู่บทเรียน

1.1 ครูทบทวนคำศัพท์ที่เรียนมาเพื่อเชื่อมโยงใหม่สู่บทเรียน

1.2 ครูให้ตัวอย่างประโยคและคำศัพท์ที่เป็น Keyword (injure, hurt) บนกระดาน และให้นักเรียนช่วยกันเดาคำตอบมาเติมในประโยค

Table 1

No.	Examples	Keys
1.	They tried to _____ his reputation.	injure
2.	I _____ my leg when I fell.	hurt , injure
3.	I don't want to _____ your feelings.	hurt

1.3 ครูและนักเรียนช่วยกันเฉลยคำตอบพร้อมทั้งให้เหตุผลและจัดกลุ่มคำศัพท์

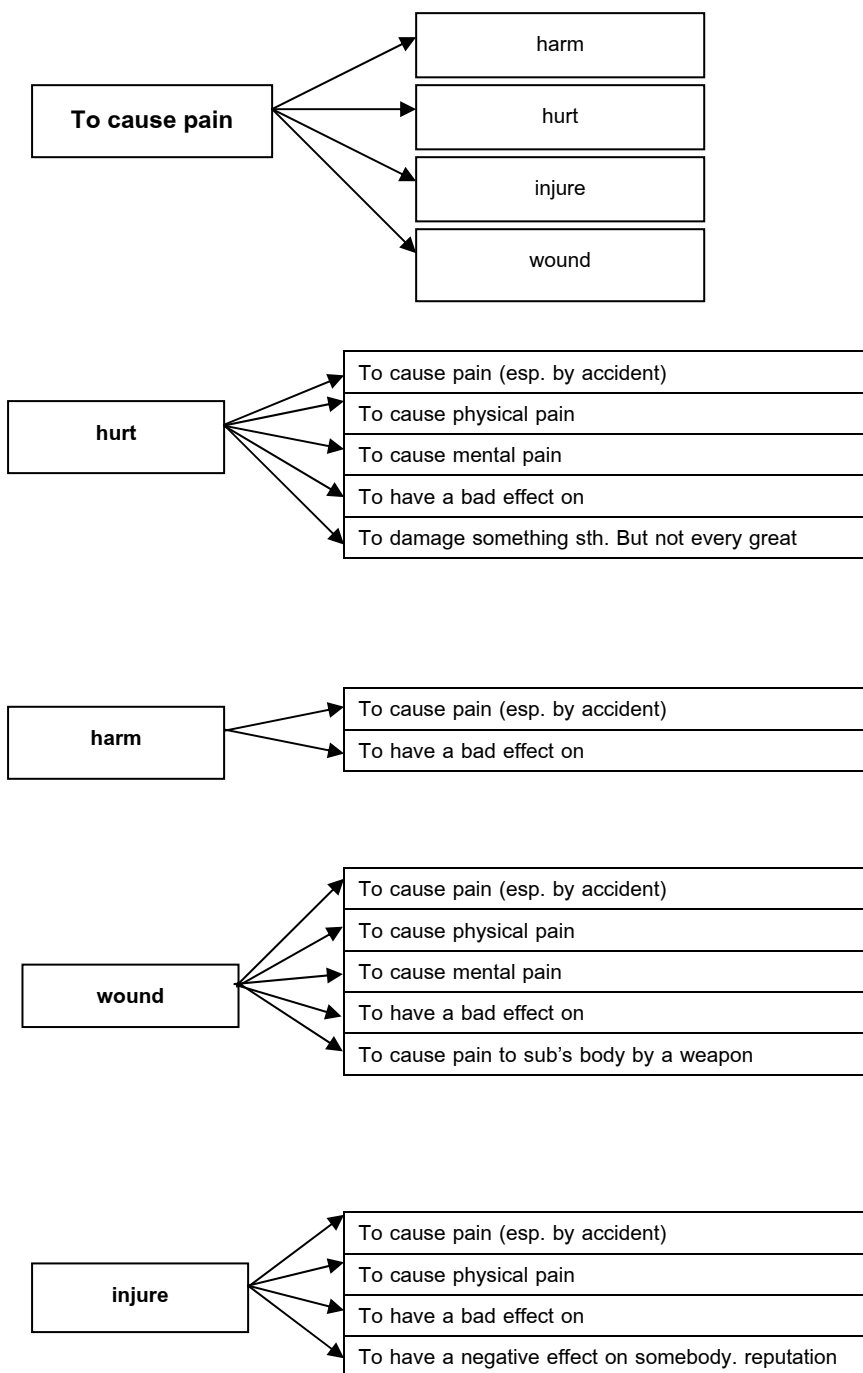
(to cause pain)

1.4 นักเรียนอ่านออกเสียงคำศัพท์ตามครู

2. ขั้นสอน

2.1 แจกใบงานแก่นักเรียน (ตารางความหมายและตารางการปรากฏร่วมของคำศัพท์)

2.2 ครูและนักเรียน ร่วมอภิปรายความหมายคำศัพท์แต่ละคำ จากใบงานที่ครูแจกให้นักเรียนโดยการวิเคราะห์องค์ประกอบความหมาย

2.3 ครูและนักเรียน ร่วมกันอภิปรายการปรากฏร่วมของคำศัพท์แต่ละคำ จากใบงาน พร้อมทั้งยกตัวอย่างประโยคประกอบ

Table 2

Vocabularies	Examples
hurt	I 'm sorry, I didn't mean to hurt your feelings.
Injure	We helped the injured rider to the waiting ambulance.
wound	Blood is pouring from the wound.
harm	This medicine will not harm you.

สรุป การสอนโดยใช้การปรากฏร่วมของคำศัพท์ (Collocation) เป็นการสอนคำศัพท์ที่เน้นให้ผู้เรียนได้รู้ว่าคำศัพท์ปรากฏร่วมกับคำอื่นใดได้บ้างและมีความหมายที่เปลี่ยนไปอย่างไร การที่ผู้เรียนได้เห็นตำแหน่งคำปรากฏร่วมจะช่วยให้เข้าใจความหมายของคำนั้นดียิ่งขึ้น

3. ขั้นฝึก

3.1 นักเรียนทำแบบฝึกหัดเป็นกลุ่มจากใบงานที่ครูแจก

Exercise 1 เติมคำศัพท์ลงในประโยคให้ถูกต้อง

3.2 ครูและนักเรียนเฉลยคำตอบที่ถูกต้องร่วมกัน

Examples	Possible keys
My feet really _____ after all that walking!	hurt (v.)
He received a knife _____ in the leg.	Wound (n.)
Having too much sun can _____ your skin.	Harm (v.)
She was badly _____ in the accident.	Injured (v. passive)

Exercise 2 ใส่เครื่องหมาย ✓ ในช่องที่สามารถใช้ร่วมกับคำหรือบริบทที่ขีดเส้นใต้

No.	Sentences	1	2	3	4	5	6	7	8
Meanings	harm hurt injure wound	To cause pain	To cause pain (esp. by accident)	To cause physical pain (or esp. by accident)	To cause mental pain	To have a bad effect on	To have a negative effect on sb. reputation	To damage something sth. but not every great	To cause pain to sb. with a weapon
1.	She fell and <u>hurt</u> her leg quite badly.								
2.	My ankle still <u>hurts</u> quite badly. Does it hurt a lot?								
3.	Misusing drugs during pregnancy can seriously <u>harm</u> your baby.								
4.	He claimed that he had not intended to <u>harm</u> the girl.								
5.	She was fatally <u>wounded</u> in a car crash.								
6.	She was deeply <u>wounded</u> by his remarks.								
7.	Your employees accidentally <u>injure</u> someone deliberately.								
8.	This incident could seriously <u>injure</u> the company's reputation.								

3.3 ครูและนักเรียนเฉลยคำตอบที่ถูกต้องร่วมกัน

Keys for teacher:

No.	Sentences	1	2	3	4	5	6	7	8
Meanings	harm hurt injure wound	To cause pain	To cause pain (esp. by accident)	To cause physical pain (or esp. by accident)	To cause mental pain	To have a bad effect on	To have a negative effect on sb. reputation	To damage something sth. but not every great	To cause pain to sb. with a weapon
1.	She fell and hurt her leg quite badly.	✓	✓	✓					
2.	My ankle still hurts quite badly. Does it hurt a lot?	✓	✓	✓					
3.	Misusing drugs in pregnancy can seriously harm your baby.	✓	✓			✓			
4.	He claimed that he had not intended to harm the girl.	✓	✓			✓			
5.	She was fatally wounded in a car crash.	✓	✓	✓		✓			✓
6.	She was deeply wounded by his remarks.	✓	✓	✓		✓			✓
7.	Your employees accidentally injure someone deliberately.	✓		✓		✓	✓		
8.	This incident could seriously injure the company's reputation.	✓		✓		✓	✓		

4. ชิ้นผลงาน

- 4.1 นักเรียนทำแบบฝึกหัดใน work sheet ที่1 และ 2 ที่ครูแจกให้
- 4.2 หลังจากนั้นครูและนักเรียนร่วมกันเฉลยแบบฝึกหัดและแลกเปลี่ยนความคิดเห็น
- 4.3 นักเรียนสรุปความเหมือนและความแตกต่างของคำศัพท์ หากนักเรียนไม่สามารถสรุปได้ ครูจะทบทวนอีกครั้ง

Work Sheet 1

Module 5

Exercise I Reading and answer the questions

EXPERIENCES

My name is Anna. When I was riding bike one day when I was in my teens, I had the misfortune to see a nasty dog which was not on its leash. I was riding happily down the road near our house when the dog suddenly appeared and started barking. It looked very angry and ferocious and I was startled and afraid. The dog kept barking madly all the while and trailing me, following me. I was afraid it would bite me. It didn't bite and in the end did not harm me itself but, in my fear and nervousness, as I was turning around I fell off the bike and hurt myself, scraping my knee badly. I was injured badly by the fall because I had twisted my leg as well as getting the scrape. My leg was aching, the wound was bloody and I was in shock. I kept pedaling to get back home. The mad dog kept following me all the while. I was very upset. Once home, I ran into the house and called my mother and my mother came out and took me inside and then had me lie down then she put a hot cloth, using hot water and disinfectant, on my wound. It really hurt. My mother took me to see a doctor and he put a bandage and some iodine on the wound and said that the wound would heal itself in a few days. He also said my injured, twisted leg would get better. I soon felt fine again but always watched out for that crazy dog.

I Write T if the sentence is correct. Write F if the sentence is wrong.

1. The dog was on its leash.
2. Anna was bitten.
3. She fell off the bike but it was all right.
4. She was upset when the mad dog followed her.
5. Her mother put her hot cloth on her wound.

II Complete the sentences with the underlined words from the text

1. The dog will not you.
2. Blood ran from the
3. Too much smoking tends to the voice.
4. I didn't want to his feeling

Work Sheet 2

Exercise II Choose the most suitable word for each blank.

harm (ed)

hurt

injure (d)

wound (ed)

1. Poor exam 's result will.....his chances of getting into university.
2. When you smoke near your baby, it willhim.
3. He.....his back when he fell out of the tree.
4. Many people were killed and thirty seriously.....in the civil war.
5. My boyfriend.....my feelings by going for dinner with a beautiful young girl.
6. No one was seriously.....in the accident.
7. Five people were killed in the crash and twelve others were.....
8. His unkind remarksher deeply.
9. He wasin the leg by a knife during the war, so he can't walk properly.
10. I was.....by his criticism.

ภาคผนวก ข

แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ในการเรียนรู้คำศัพท์

**แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ในการเรียนรู้คำศัพท์ภาษาอังกฤษของนักเรียนก่อนเรียน
ด้วยวิธีสอนแบบสัมพันธ์ข้อบ่งชี้ความหมายสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3
โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ปทุมวัน**

Choose the best answer. Time : 1 hrs

1. Dead and people lay everywhere after the car accident.

a. injured	b. spoiled
c. exposed	d. harmed

2. She that it would snow next week.

a. foretold	b. prophesied
c. forecast	d. predicted

3. He his arm when he fell off the tree.

a. smashed	b. broke
c. burst	d. crushed

4. Chalermchai is a very famous artist. His work was in the galleries in America, Europe and Asia.

a. exposed	b. displayed
c. exhibited	d. flaunted

5. His ability to add so many numbers in his headthe whole class.

a. pleased	b. astounded
c. gazed	d. surprised

6. The green leaves with the cooling wind.

a. harmed	b. startled
c. quivered	d. spoilt

7. His little sister is very, I like her so much.
- a. ugly
 - b. dull
 - c. cute
 - d. mild
8. Ms. Kanjana that all the students would pass the exam, and they did.
- a. foretold
 - b. prophesied
 - c. forecasted
 - d. predicted
9. I don't like the way he his richness and success.
- a. exposes
 - b. flaunts
 - c. exhibits
 - d. displays
10. Don't your skin to the sun.
- a. creep
 - b. expose
 - c. combat
 - d. crawl
11. Marin was at the suggestion. She thought she couldn't follow it at all.
- a. pleased
 - b. amazed
 - c. gazed
 - d. flabbergasted
12. I didn't want tohis feelings.
- a. injured
 - b. hurt
 - c. spoiled
 - d. ruined
13. The tourists always come to visit their village because there are many houses.
- a. good-looking
 - b. attractive
 - c. handsome
 - d. cute
14. There are several kinds of fruits in the shop window for sale.
- a. displayed
 - b. exposed
 - c. flaunted
 - d. contacted

15. We have a view of the lake from the hotel.
- a. cute
 - b. good-looking
 - c. lovely
 - d. pretty
16. The prisoner was closely by the police on his way to court.
- a. guarded
 - b. defended
 - c. kept
 - d. protected
17. I can never Brazil nuts because they are so hard.
- a. chip
 - b. hit
 - c. brilliance
 - d. crack
18. The earth suddenly began to as the volcano blew up.
- a. quake
 - b. quiver
 - c. shiver
 - d. tremble
19. You can a straw hat if you sit on it.
- a. crush
 - b. wreck
 - c. break
 - d. ruin
20. Everybody at the party was shocked and turned to look at her after she had the balloon.
- a. burst
 - b. cracked
 - c. shattered
 - d. crushed
21. She everybody by announcing her engagement.
- a. astonished
 - b. realized
 - c. remembered
 - d. disappeared
22. The fortune that they would lead a happy life.
- a. displayed
 - b. forecasted
 - c. attained
 - d. prophesied

23. Blood ran from the

- a. harmed b. injured
c. hurt d. wound

24. The plate isn't broken, it is only

- a. damaged b. chipped
c. burst d. crushed

25. Too much sunshine can your skin.

- a. injure b. harm
c. guard d. wound

26. Would you be able to yourself if someone attacked you in the street?

- a. defend b. cover
c. prevent d. expose

27. That group of trees the house from the road.

- a. shields b. protects
c. guards d. defends

28. He wore a fur jacket tohimself against the cold.

- a. guard b. prevent
c. protect d. defend

29. They me their wedding dresses.

- a. achieved b. showed
c. gained d. accomplished

30. He is and smart.

- a. cute b. pretty
c. lovely d. good- looking

31. She gave a littleas she put her toe in the water
- a. shiver
 - b. quake
 - c. shake
 - d. tremble
32. The plate dropped on the floor and.....into little pieces.
- a. hit
 - b. smashed
 - c. shattered
 - d. cracked
33. Her voice is very.....,whenever she speaks everyone will turn to look at her.
- a. smart
 - b. attractive
 - c. cute
 - d. good-looking
34. Dang called me this morning. Her voice with excitement.
- a. cracked
 - b. quaked
 - c. shivered
 - d. trembled
35. The principle hand with his students.
- a. shakes
 - b. shivers
 - c. quakes
 - d. quivers
36. Who can.....what will be the outcome?
- a. display
 - b. show
 - c. flaunt
 - d. exhibit
37. Ms. Kanjanathat all the students would pass the exam, and they did.
- a. predicted
 - b. prophesied
 - c. foretold
 - d. forecasted
38. Marin was at a suggestion. She thought she couldn't follow it at all.
- a. surprised
 - b. pleased
 - c. gazed
 - d. flabbergasted

39. If you blow that balloon up anymore it will.....

a. shatter	b. burst
c. smash	d. pop

40. In the flower shop, Dao saw manyflowers and she wanted to buy a few of them. ?

a. pretty	b. attractive
c. good- looking	d. charming

ภาคผนวก ค

- ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบทดสอบวัดความคงทนในการจำศัพท์ภาษาอังกฤษ
- ผลการวิเคราะห์คุณภาพของแบบทดสอบ
- ผลการวิเคราะห์คุณภาพของแบบทดสอบ
- เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ในการเรียนรู้คำศัพท์โดยใช้วิธีการสอนแบบสัมพันธ์ ขอบข่ายความหมาย ก่อนและหลังการทดลอง

ตาราง 5 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบทดสอบวัดความคงทนในการจำศัพท์ภาษาอังกฤษ

นักเรียนคนที่	คะแนนสอบหลังเรียนครั้งที่ 1	คะแนนสอบหลังเรียนครั้งที่ 2	D	D ²
1	26	25	-1	1
2	27	28	1	1
3	36	34	-2	4
4	36	35	-1	1
5	28	26	-2	4
6	26	27	1	1
7	28	27	-1	1
8	21	22	1	1
9	26	25	-1	1
10	24	23	-1	1
11	10	14	4	16
12	22	26	4	16
13	20	23	3	9
14	31	33	2	4
15	27	26	-1	1
16	30	28	-2	4
17	26	27	1	1
18	36	35	-1	1
19	28	29	1	1
20	25	26	1	1
21	24	23	-1	1
22	22	21	-1	1
23	31	31	0	0
24	31	30	-1	1
25	25	26	1	1
26	26	28	2	4
27	26	23	-3	9
28	22	24	2	4

ตาราง 5 (ต่อ)

นักเรียนคนที่ คะแนนสอบหลังเรียนครั้งที่ 1 คะแนนสอบหลังเรียนครั้งที่ 2			D	D ²
29	30	32	2	4
30	27	29	2	4
31	25	23	-2	4
32	26	28	2	4
33	28	30	2	4
34	37	38	1	1
35	26	29	3	9
36	21	23	2	4
37	27	26	-1	1
38	27	24	-3	9
39	24	26	2	4
40	24	22	-2	4
41	25	24	-1	1
42	27	28	1	1
43	12	15	3	9
44	16	16	0	0
45	31	31	0	0
46	34	32	-2	4
48	30	28	-2	4
49	28	26	-2	4
รวม	1294	1307	$\sum D = 13$	$\sum D^2 = 169$
คะแนนเฉลี่ย	26.41	26.67		

ตาราง 6 ผลการวิเคราะห์คุณภาพของแบบทดสอบ

ข้อ	ค่าความยากง่าย (p)	ค่าอำนาจจำแนก (r)	ข้อ	ค่าความยากง่าย (p)	ค่าอำนาจจำแนก (r)
1	0.755	0.286	21	0.408	0.245
2	0.612	0.245	22	0.735	0.286
3	0.265	0.204	23	0.673	0.408
4	0.408	0.245	24	0.776	0.245
5	0.408	0.245	25	0.327	0.245
6	0.490	0.245	26	0.469	0.490
7	0.367	0.286	27	0.367	0.204
8	0.347	0.204	28	0.265	0.490
9	0.327	0.367	29	0.673	0.367
10	0.408	0.286	30	0.306	0.204
11	0.612	0.245	31	0.490	0.245
12	0.408	0.204	32	0.755	0.204
13	0.571	0.245	33	0.347	0.286
14	0.388	0.286	34	0.306	0.286
15	0.592	0.245	35	0.265	0.245
16	0.510	0.408	36	0.531	0.449
17	0.531	0.449	37	0.367	0.245
18	0.469	0.204	38	0.388	0.204
19	0.408	0.367	39	0.367	0.286
20	0.714	0.286	40	0.347	0.245

ตาราง 7 ผลการวิเคราะห์คุณภาพของแบบทดสอบ (60 ข้อ)

ข้อ	ค่าความยากง่าย (p)	ค่าอำนาจจำแนก (r)	ข้อ	ค่าความยากง่าย (p)	ค่าอำนาจจำแนก (r)
1	0.755	0.286	31	0.408	0.367
2	0.612	0.245	32	0.102	0.122
3	0.265	0.204	33	0.714	0.286
4	0.857	0.041	34	0.592	0.163
5	0.408	0.245	35	0.408	0.245
6	0.408	0.245	36	0.735	0.286
7	0.327	-0.041	37	0.265	-0.082
8	0.265	0.245	38	0.673	0.408
9	0.367	0.286	39	0.776	0.245
10	0.347	0.204	40	0.327	0.245
11	0.327	0.367	41	0.469	0.490
12	0.408	0.286	42	0.367	0.204
13	0.204	-0.122	43	0.224	-0.041
14	0.184	-0.041	44	0.265	0.490
15	0.612	0.245	45	0.673	0.367
16	0.408	0.204	46	0.306	0.204
17	0.735	0.163	47	0.490	0.245
18	0.816	-0.163	48	0.163	0.000
19	0.571	0.245	49	0.755	0.204
20	0.388	0.286	50	0.347	0.286
21	0.592	0.245	51	0.306	0.286
22	0.347	0.041	52	0.490	0.245
23	0.388	0.122	53	0.408	0.041
24	0.510	0.408	54	0.347	-0.122
25	0.306	0.041	55	0.531	0.449
26	0.531	0.449	56	0.367	0.245
27	0.469	0.204	57	0.388	0.204
28	0.224	0.041	58	0.367	0.286
29	0.429	0.082	59	0.347	0.245
30	0.327	-0.327	60	0.490	0.204

ตาราง 8 เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ในการเรียนรู้คำศัพท์โดยใช้วิธีการสอนแบบสัมพันธ์ขอบข่าย
ความหมาย ก่อนและหลังการทดลอง

นักเรียนคนที่	คะแนนก่อนเรียน	คะแนนหลังเรียน	D	D ²
1	20	26	6	36
2	20	27	7	49
3	29	36	7	49
4	26	36	10	100
5	20	28	8	64
6	27	26	-1	1
7	21	28	7	49
8	22	21	-1	1
9	20	26	6	36
10	12	24	12	144
11	13	10	-3	9
12	24	22	-2	4
13	13	20	7	49
14	24	31	7	49
15	24	27	3	9
16	17	30	13	169
17	26	26	0	0
18	14	36	22	484
19	22	28	6	36
20	14	25	11	121
21	30	24	-6	36
22	12	22	10	100
23	25	31	6	36
24	26	31	5	25
25	23	25	2	4
26	17	26	9	81
27	30	26	-4	16
28	15	22	7	49

ตาราง 8 (ต่อ)

นักเรียนคนที่	คะแนนก่อนเรียน	คะแนนหลังเรียน	D	D ²
29	23	30	7	49
30	24	27	3	9
31	18	25	7	49
32	18	26	8	64
33	23	28	5	25
34	29	37	8	64
35	25	26	1	1
36	14	21	7	49
37	22	27	5	25
38	20	27	7	49
39	14	24	10	100
40	14	24	10	100
41	16	25	9	81
42	23	27	4	16
43	17	12	-5	25
44	15	16	1	1
45	21	31	10	100
46	24	34	10	100
47	20	30	10	100
48	17	28	11	121
49	23	29	6	36
รวม	1006	1294	$\sum D = 288$	$\sum D^2 = 2970$
คะแนนเฉลี่ย	20.53	26.41	5.87	60.61

ภาคผนวก ง

- แบบบันทึกหลังการเรียนรู้
- แบบบันทึกหลังการสอน

แบบบันทึกหลังการเรียนรู้

ชื่อ นามสกุล ชั้น

คำสั่ง : จงตอบคำถามต่อไปนี้

1. การเรียนคำศัพท์แบบสัมพันธ์ช่วยอธิบายความหมายช่วยให้นักเรียนเข้าใจความหมายคำศัพท์เพิ่มมากขึ้นหรือไม่ เพราะเหตุใด

.....

.....

.....

.....

2. นักเรียนรู้จักความหมายคำศัพท์มากขึ้นหรือไม่ อย่างไร เพราะเหตุใด

.....

.....

.....

.....

.....

3. นักเรียนจำคำศัพท์เพิ่มขึ้นหรือไม่ อย่างไร

.....

.....

.....

.....

.....

4. นักเรียนพบปัญหาอะไรบ้างในการทำแบบฝึกหัด

.....

.....

.....

.....

.....

แบบบันทึกหลังการสอน

1. นักเรียนมีพัฒนาการในการจำคำศัพท์ได้ดีขึ้นหรือไม่ อย่างไร

.....

.....

.....

.....

2. นักเรียนทราบความหมายคำศัพท์มากขึ้นหรือไม่ เพราะเหตุใด

.....

.....

.....

.....

3. นักเรียนทำแบบฝึกหัดคำศัพท์แบบสัมพันธ์ขบข่ายความหมาย ได้อย่างมีประสิทธิภาพหรือไม่ เพียงใด

.....

.....

.....

.....

4. นักเรียนพบปัญหาอะไรบ้างในการทำแบบฝึกหัด

.....

.....

.....

.....

ประวัติย่อผู้ทำสารนิพนธ์

ประวัติย่อผู้ทำสารนิพนธ์

ชื่อ ชื่อสกุล	นางสาว ธันย์จิรา ภูริอุดมเศรษฐ์
วันเดือนปีเกิด	10 ตุลาคม 2511
สถานที่เกิด	นนทบุรี
สถานที่อยู่ปัจจุบัน	43/24 หมู่ 8 ตำบลบางตลาด อำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี 11120
ตำแหน่งหน้าที่การงานปัจจุบัน	อาจารย์
สถานที่ทำงานปัจจุบัน	โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ปทุมวัน ถนนอังรีดูนังต์ ตำบลปทุมวัน เขตปทุมวัน กรุงเทพมหานคร 10330
ประวัติการศึกษา	
พ.ศ. 2535	มัธยมศึกษาตอนปลาย จากโรงเรียนชินโรวินิจฉัย
พ.ศ. 2539	เขตบางกอกน้อย กรุงเทพมหานคร ศิลปศาสตรบัณฑิต (ศศ.บ.) จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย (ค.บ.) วิชาเอกภาษาอังกฤษ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒปทุมวัน และ สถาบันราชภัฏสวนสุนันทา กรุงเทพมหานคร
พ.ศ. 2553	ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (การสอนภาษาอังกฤษในฐานะภาษาต่างประเทศ) จาก มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ